Št. 32 (2190) Leto XLII
Novo mesto, četrtek, 8. avgusta 1991
Cena: 28 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

DOLENJSKI LIST
VSAK
STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
68000 NOVO MESTO
DL 068415

POMOČ Z REPUBLIKE

LJUBLJANA — Predstavniki Rdečega križa Slovenije so obiskali od nedavnega neurja prizadete kraje v Mirenski dolini in se s predstavniki trebanjske vlade in OO RK domenili za obliko nadaljnje pomoči. Republiška ministra za kmetijstvo in za finance sta sklenila petim slovenskim občinam pomagati z 20 milijoni din za najnujnejše ukrepe za odpravo posledic julijske ujme v kmetijstvu. 2,5 milijona so dobili Trebanjci.

Koroška podpora in pomoč Sloveniji

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in koroški deželni glavar C. Zernatto sta v petek obiskala Krško - Koroška je za konkretno in takojšno pomoč Sloveniji — Eksplozije na daljnovodih — Za zaprtje JE Krško do 1995

KRŠKO — V petek, 2. avgusta, sta Krško obiskala predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in njegov gost, koroški deželni glavar dr. Christophom Zernattom s sodelavci. Visoka gosta sta prišla v Krško po noči, ko so neznani teroristi podstavili eksploziv na treh daljnovodih v okolici Krškega in blizu jedrske elektrarne. Dva stebra sta bila v eksplozijah močno poškodovana, s tretjega pa so strokovnjaki še pravi čas odstranili eksploziv. Seveda je obisk v Krškem zaznamovalo tudi to teroristično dejanje. Med drugim sta si predsednik Peterle in deželni glavar Zernatto ogledala poškodovani steber daljnovoda v neposredni bližini znanega krškega gostišča Tri lučke.

Po sprejemu na občini, kjer je gostom župan Vojko Omerzu predstavil krško občino, in po ogledu posledic eksplozije je bila v kulturnem domu tiskovna konferenca. Koroški deželni glavar dr. Zernatto je med drugim povedal, da je namen njegovega obiska v Sloveniji, da se na kraju samem seznani s posledicami vojne. »Koroška je bila od 25. junija v stalnem stiku s Slovenijo. Naša dežela je tudi prva pokazala razumevanje za slovensko pot v demokracijo in samostojnost. Koroška in Slovenija imata prave dobrososedske odnose. Namen našega obiska je v prvi vrsti, da na kraju samem vidimo, kako lahko Koroška najbolj učinkovito pomaga pri gospodarskem razvoju Slovenije, zlasti pri spodbujanju zasebne iniciative, in na humanitarnem področju. Sedaj nikakor ne gre samo za načelno, verbalno podporo Sloveniji, ampak je čas za konkretno gospodarsko pomoč,« je med drugim dejal dr. Zernatto. Med obiskom sta se sestali tudi visoki gospodarski delegaciji Slovenije in Koroške.

Seveda koroška stran ni skrivala, da je zaskrbljena zaradi zadnjega napada na daljnovode v bližini jedrske elektrarne, sicer pa je znano koroško in avstrijsko stališče do tega jedrskega objekta: nadvse si želijo, da bi elektrarno čim prej zaprli. Vendar so posebej poudarili, da avstrijske gospodarske pomoči Sloveniji ne gre pogojevati z zaprtjem jedrske elektrarne, kajti Slovenija potrebuje pomoč takoj, avstrijska stran pa verjame, da bo Slovenija držala besedo in jedrsko elektrarno res zaprla do leta 1995. »Veseli smo, da to vprašanje v Sloveniji jemljete zelo odgovorno in da resno razmišljate, da bi opustili jedrsko energijo. Gospod ministrski predsednik Peterle pa mi je tudi obljubil stalne informacije na najvišji ravni o vprašanjih delovanja jedrske elektrarne Krško. Obe strani naj bi se zavezali, da se odpovedujeta novih jedrskih naprav, in za ta vprašanja naj bi ustanovili skupno komisijo.«

Ena od oblik humanitarne pomoči, o čemer je tekla beseda tudi na kratkem obisku v brežiški bolnišnici, bo tudi koncert na visoki umetniški ravni, ki ga bo koroška stran pod imenom Bernstein gala pripravila 25. avgusta v Beljaku in katerega izkupiček bo namenjen za obnovo enega od med vojno porušenih objektov v Sloveniji. Vsi vrhunski umetniki bodo na tem koncertu nastopili zastonj.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je izrazil zadovoljstvo nad tem prvim uradnim srečanjem na vladni ravni, odkar je na čelu koroške vlade dr. Zernatto. »Veseli smo solidarnosti, podpore in pomoči, ki jo koroška deželna vlada daje Sloveniji. Sedaj potrebujemo predvsem sodelovanje na gospodarskem področju in koroška stran nam je zagotovila vse svoje zveze, ki jih ima v Avstriji, in to je za nas izredno pomembno,« je povedal predsednik Peterle. »Živimo na skupnem prostoru, imamo skupno odgovornost in veliko nam je do tega, da imamo medsebojne stvari urejene na dobrososedski način, najboljše in čim bolj prepričljivo. Razumemo, da je problematika jedrske elektrarne Krško v ospredju zanimanja na Koroškem. Naša vlada dela tako, da bi jedrsko elektrarno Krško do leta 1995 dokončno zaprli. Do takrat pa moramo skrbeti, da bo njeno delovanje povsem varno.«

A. BARTELJ

V KRŠKI OBČINI — Predsednika slovenske vlade Lojzeta Petrleta in njegovega gosta, koroškega deželnega glavarja dr. Christopha Zernatta (drugi z leve), je pozdavil krški župan Vojko Omerzu, ki je visokim gostom predstavil občino Krško. (Foto: A. B.)

Novoles zunaj največjega razsula

Pozitivna ocena novomeške vlade za Novolesov sanacijski program in začeto sanacijo - Pravijo, da pričakovanja svežega denarja za poslovanje niso nerealna

NOVO MESTO — Pretekli petek se je novomeški občinski izvršni svet seznanil z načrtom sanacije podjetij Drobno pohištvo in Novi ambient v okviru poslovnega sistema Novoles. Sanacijski program je narejen po modelu sanacije Šentjernejske Iskre Upori, ki se je pokazal za uspešnega, saj obe novi podjetji kljub splošnim neugodnim razmeram poslujeta pozitivno. Vlada je program in že začeto sanacijo v Novolesu ocenila pozitivno.

Sanacijski odbor, ki ga vodi nekdanji Novolesov direktor Jože Knez, se je oprl predvsem na podjetji Drobno pohištvo in Novi ambient, saj sta bistvenega pomena za cel Novoles. Pred stečajem sta ti dve podjetji ustvarjali okrog tretjino vse Novolesove realizacije, prek polovice izvoza in okrog 70 odst. vseh izgub, zaposlovali pa sta tretjino vseh delavcev. S sanacijo obeh proizvodenj nameravajo v Novolesu odpraviti glavni izvor izgub in ohraniti Novolesov izvoz, kar je tudi pogoj za obstoj celega sistema in zmožnost vračanja dolgov. Ko bo proizvodnja sanirana, naj bi izvažali za 28 milijonov mark izdelkov. V novem podjetju Pohištvo Straža bo s sanacijo ohranjenih 450 delovnih mest, kar je za straško dolino izrednega pomena, za republiko pa ceneje od ustvarjanja novih delovnih mest. Z izvedbo programa sanacije v še preostalih delih Novolesa bodo finančno utrdili celoten sistem Novolesa.

Za vzpostavitev proizvodnje in nadaljnje tekoče poslovanje novo podjetje Pohištvo Straža potrebuje 72,7 milijona din svežega kapitala. Od tega naj bi družabniki prispevali 17,7 milijona, 20 milijonov poslovne banke v obliki izvoznih posojil, 35 milijonov din pa republiško ministrstvo za delo. Narejene imajo tudi elaborate za dokapitalizacijo v sodelovanju s tujci, en elaborat pa čaka v paketu elaboratov drugih slovenskih podjetij pri republiškem izvršnem svetu.

Trenutno se Novoles že pobira iz največjega razsula in ga je po besedah direktorja Milana Bajžlja možno rešiti, če ne bo pri nas še kake vojne. V poslovanju, ki v zdajšnjem hkratnem stečajnem in sanacijskem postopku povsem razpadlega sistema poteka še povsem iz rok v usta, saj so brez surovin, brez zalog, brez denarja, celo terjatve do kupcev so že »porabili«, so že začeli zmanjševati izgube. Sistem je deblokiran, seveda finančno še ne v celoti. V avgustu predvidevajo, da bi se dalo zagotoviti že zelo solidno proizvodnjo. V najkrajšem času bodo nekako morali priti še do manjkajočih neobremenjenih kadrov, da bodo že delujoči sanacijski ekipi in novemu vodstu pomagali izpeljati vendarle začeto sanacijo Novolesa.

Z. L.—D.

Danes v Dolenjskem listu

na 3. strani:
- V Škocjanu znajo delati kritino

na 5. strani:
- S političnim predznakom

od 7. do 10. strani:
- Priloga Dolenjskega lista

na 11. strani:
- Zločinci najmračnejše vrste

na 16. strani:
- Prva nagrada v Podgoro

Samostojna
SLOVENIJA 1991

ODPOKLIC SREDSTEV SOLIDARNOSTI

MIRNA — Dana in druga mirenska podjetja so predlagala trebanjski vladi, naj bi skušala na republiki doseči odpoklic sredstev solidarnosti, ki jih morajo tudi Trebanjci odvajati na republiko. Trebanjski župan Ciril Pungartnik meni, da bo to težko uresničljivo, toda zaradi katastrofalne ujme v Mirenski dolini naj bi te obveznosti za določen čas oprostili vse trebanjske kolektive, oz. vse pravne in fizične osebe, da bi lahko s tako zbranim denarjem izdatneje pomagali prizadetim delavcem.

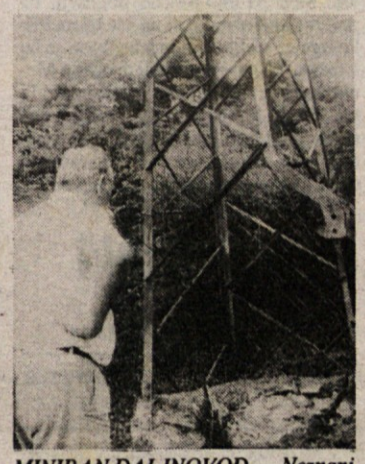

MINIRAN DALJNOVOD — Neznani teroristi so v noči s 1. na 2. avgust minirali tri daljnovode v bližini Krškega. Eksploziji sta poškodovali stebra na 20 in 110-kilovoltnem daljnovodu, medtem ko so na enem od stebrov 110-kilovoltnega daljnovoda strokovnjaki eksploziv odstranili. Razdejanje, ki ga je eksplozija povzročila na stebru daljnovoda pri znanem krškrm gostišču Tri lučke, so si ogledali tudi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in njegov gost, koroški deželni glavar dr. Christoph Zernatto s sodelavci. Teroristični diverzanti so uporabili plastično razstrelivo, opremljeno s svetlobno celico, strokovnjaki pa pravijo, da tako razstrelivo izdelujejo samo v beograjskem Institutu za bezbednost. (Foto: A. B.)

Škoda po toči je večja kot je sprva kazalo

Le v kmetijstvu Mirenske doline škode več kot 60 milijonov din

TREBNJE —Skupna škoda po katastrofalnem neurju s točo, ki je divjalo 21. julija v Mirenski dolini, znaša prek 150 milijonov din, od tega je več kot za 60 milijonov din škode samo v kmetijstvu, že to pa je več kot 4,5 odstotka družbenega proizvoda trebanjske občine!

Podpredsednica trebanjskega izvršnega sveta Majda Ivanov je na seji vlade omenila, da zaenkrat prav nič ne kaže, da bo republiško ministrstvo za urejanje prostora in varstvo okolja, kateremu so takoj posredovali zahtevek za 5 milijonov premostitvenih sredstev za sanacijo objektov, kaj spremenilo stališče. V Ljubljani namreč menijo, da bi se ljudje pač morali »reševati« z zavarovalnicami, kar pa se zdi Trebanjcem, milo rečeno, nerazumljivo, kajti toča je povzročila večjo škodo kot vojna agresija na Medvedjeku, pa so lahko oškodovancem po prednostnih merilih republiške vlade v celoti povrnili vojno škodo na stanovanjskih hišah s pomočjo republiškega solidarnostnega dinarja.

Na sedežu mirenske krajevne skupnosti izdajajo oškodovancem naročilnice za nabavo kritine brez prometnega davka, zdaj pa že na veliko prihajajo tudi računi, ki jih morajo ljudje plačati. Novomeška LB je obljubila oškodovancem pomoč z ugodnimi posojili. Trebanjska davkarija bo prizadetim kmetom priznala olajšave.

P. P.

Umik uporniške manjšine

Krkin obrat za odkup in predelavo zelišč v Svrljigu ostaja del Krke — Pogovori o večji samostojnosti?

NOVO MESTO — Poročali smo že, da je večina od 71 tamkajšnjih delavcev na nedavnem referendumu potrdila pripravljenost, da Krkin obrat za odkup in predelavo zelišč v Svrljigu v južni Srbiji tudi po reorganizaciji v mešano družbo ostane del novomeške tovarne zdravil. Manjšina, ki se s tem ni strinjala in je obrat hotela »zapleniti« in registrirati kot samostojno srbsko podjetje Srboflora, pa je sredi julija z orožjem zasedla tovarnico in onemogočila redno delo. Zdaj vendarle kaže, da bo večini uspelo uresničiti njeno odločitev.

Ob zasedbi obrata v Svrljigu so v novomeški Krki za posredovanje in vzpostavitev zakonitosti prosili tudi občinske oblasti v Svrljigu. Njihovo posredovanje, Krkin suspenz petim pobudnikom protipravnih in nasilnih dejanj v tovarnici, predvsem pa spoznanje delavcev, da bo samostojni obrat brez Krkinega okrilja propadel, je prispevalo k zmagi večinske proslovenske linije.

Predstavniki občine Svrljig in Krkinega obrata pa so se napovedali na pogovor v Novo mesto. Od Krke baje nameravajo zahtevati večjo samostojnost obrata, njegovo preimenovanje v Srbofloro, pa tudi to, da obdržijo zaposlitev vsi delavci.

Pisali smo, da je zaradi zmanjšanja izvoza in proizvodnje v Svrljigu nastal presežek delovne sile, ki ga je Krka hotela rešiti kar se da človeško. Dela je zdaj tam za približno polovico delavcev. V Novem mestu so na pogovore pristali, jasno pa je, da bo Krka kot lastnik tega obrata v njih popuščala le v mejah svojih interesov.

Z. L.-D.

VREME

Jutri popoldne bodo posamezne vročinske nevihte, v soboto in nedeljo pa bo sončno in vroče.

Kmetje si delajo zaloge

V Metliki končali z odkupom, v Črnomlju šele na polovici — Priprave na setev

METLIKA, ČRNOMELJ — V Metliki so načrtovali, da bodo letos odkupili okrog 400 ton pšenice, vendar so je do konca preteklega tedna, ko je bil odkup v glavnem že končan, v Žito odpeljali 230 ton. To je bilo zrnje od kmetov in zadružna pšenica.

Ljudje so si zaradi nepredvidljivih političnih razmer večje zaloge pšenice naredili doma, kar tudi ni slabo. Paziti bodo morali le, da jo bodo pravilno skladiščili. V Metliki pričakujejo, da bodo odkupili še okrog 50 ton pšenice lanskega letnika.

Sicer pa že tečejo priprave na jesensko setev. Kmetijska zadruga že dobiva ponudbe za semensko pšenico, opozarja pa kmete, naj upoštevajo mnenja in nasvete svetovalnih služb, bodisi da gre za agrotehniko ali sortni izbor. Svetovalna služba bo dala navodila pravočasno, zadruga pa bo prav tako pravočasno zagotovila mineralna gnojila.

V črnomaljski občini so načrtovali, da bodo v letošnjem letu odkupili 150 ton pšenice, do 5. avgusta, ko so bili sredi odkupa, pa so je kmetje pripeljali 91,5 ton. Predvidevajo, da bodo dosegli načrtovani odkup, čeprav ljudje tarnajo zaradi neugodnih odkupnih cen.

Sicer pa so semenarne že ponudile kmetijski zadrugi semensko pšenico. Gre za ponudbo takšnih sort, kot so bile na voljo lani. Cena za semensko pšenico je še neznanka, naročila pa naj bi začeli v zadrugi sprejemati v drugi polovici avgusta.

M. B.-J.

IZKAZALI SO SE MED VOJAŠKO AGRESIJO NA SLOVENIJO — Vsak je po svojih močeh pripomogel, da se minuli dnevi vojne na Slovenskem niso končali, kot je pričakoval okupator, toda nekaj jih je bilo na Dolenjskem, ki so se posebej izkazali. Osmerica delavcev milice novomeške UNZ je prejšnji teden na predlog načelnika Boruta Likarja in po sklepu republiškega ministra za notranje zadeve Igorja Bavčarja zavoljo vojnih zaslug napredovala v višji naziv. Na posnetku so od leve proti desni: Borut Novak, komandir PM Novo mesto, ki je postal inšpektor I. razreda, Marko Nikolič s PM Trebnje je prejel naziv nižjega miličnika, Boris Murn (PM Novo mesto) in Dušan Hajdinjak (PM Trebnje) sta postala miličnika I. razreda, Marjan Gašperin s PM Novo mesto je postal samostojni miličnik, naziv višji miličnik je prejel Milan Mede (Prometna postaja milice Novo mesto), Borut Likar, Mihael Mirtič (PM Novo mesto) je postal višji miličnik I. razreda, Andrej Šušteršič (inšpektorat milice UNZ Novo mesto) pa miličnik I. razreda. Na posnetku ni Franca Glihe iz OM Mokronog, ki je od minulega četrtka naprej miličnik. (Foto: B. B.)

To bo boj brez orožja

Pet v Posavju miniranih stebrov daljnovodov električne napeljave, miniran daljnovod v Dogošah na Štajerskem in sedaj še eksplozija na Petrolovi bencinski črpalki v Mariboru imajo preveč skupnih predznakov, da bi jim lahko pripisali zgolj naključno podobnost v ravnanju neznanih storilcev. Še morebitne zadnje dvome je razblinilo odkritje na neeksplodiranih stebrih daljnovoda v sadnem nasadu sremiškega Agrokombinata, koder je bil med drugim najden tudi vžigalnik detonatorja z jasno vgraviranim napisom »Centar za bezbednost Beograd«. Vojno so zamenjali dnevi navideznega miru, tega pa čas diverzij in teroristov. Tisti, ki so tak razplet pričakovali, se niso zmotili, predviden scenarij se kaže v jasnih obrisih: vnesti zmedo in strah med prebivalce, gospodarstvu pa povzročiti čim več škode.

Med vojno smo vedeli, kam in proti komu uperiti orožje, sedaj je sovražnik skrbno prikrit. Danes je lahko v obliki nemarno odložene potovalke na železniški postaji, jutri v podobi naključno parkiranega avtomobila, pojutrišnjem se lahko skriva v navidez nedolžni poštni pošiljki. Nešteto je oblik in metod dela v svetu sodobnega terorizma in diverzij, ena bolj zahrbtna in barbarska od druge, in nič čudnega ni, če jih je v službo vzel nasprotnik, katerega ravnanje so že doslej označevali takšni pridevki. Ni je oblasti, organa ali ustanove na tem svetu, ki bi boju s takšnim nasprotnikom bili kos brez pomoči slehernega od nas. Kajti to ni več boj z orožjem, pač pa boj, v katerem imata glavno besedo budnost in previdnost, boj, v katerem je treba znati videti in slišati.

B.BUDJA

Metlika bo postala lepša

Posebna komisija pomagala pri ureditvi mesta —Kakšni bodo trgi? — Rešili naj bi problem s kioski

METLIKA — Da so se v Metliki končno začeli zavedati, da jim ne sme biti vseeno, kakšen bo videz mesta, kaže tudi to, da so imenovali 6-člansko komisijo za izdelavo predloga celostne podobe mesta in starega mestnega jedra. Poglavitna naloga komisije, katere predsednik je Stane Križ, je, da vodi delo, ki ga je potrebno opraviti za izbor projektne naloge, po kateri bi uredili mesto. Že sedaj je očitno, da dela ne bo malo.

»Precejšnjo pozornost je naša komisija posvetila ureditvi vseh treh metliških trgov. Najprej bo na njih potrebno urediti vso infrastrukturo pod zemljo, druga naloga, ki bo potekala postopoma in preko javne razprave pa je, kako doseči lepši videz trgov. Moto naše komisije je bil, da mora biti na trgih življenje, in sicer da so v spodnjih delih hiš lokali, v zgornjih nadstropjih pa stanovanja. Eden od predlogov naše komisije je tudi, da bi trge zaprli za ves promet, parkirni prostor pa še letos uredili za obrtniškim domom. Mestni trg je za promet že zaprt, a ne 24 ur na dan, kot smo predlagali. Pristati smo morali na kompromis, da zapora velja od 20. do 6. ure. Tamkajšnji stanovalci so seveda izjema. Javno razpravo o ureditvi starega mestnega jedra bomo pripravili jeseni. Osnova za razpravo bo študija o ureditvi trgov iz leta 1983, za pomoč bomo poprosili tudi strokovnjake. Arhitekt prof.dr. Jože Koželj se je že odzval, vemo pa, da tudi brez sodelovanja novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ne bo šlo,« pravi Križ.

Ureditev trgov je za komisijo največji, ne pa edini zalogaj. Do konca letošnjega leta naj bi uredili dolino Obrha od izvira do Štuparja, za kar je denar že odobren. Dotaknili se bodo tudi označb po Metliki, parkirnih prostorov za osebna in tovorna vozila ter avtobuse, mimo njih pa ne bo šla niti ureditev prometa ob metliški obvoznici, ki bi se lahko precej spremenil, če bo metliška občina imela položaj mejne občine v državi Sloveniji.

Seveda pa imajo člani komisije posebno mnenje tudi o kioskih, bodisi tistih, ki so že v mestu, ali onih, ki bi jih morebiti še postavili. Predlagali so izvršnemu svetu, da obravnava kioske le kot začasne objekte, ki lahko pripomorejo k boljši ponudbi v mestu, a jih lahko vsak hip odstranijo. »Kioski namreč kljub začasnosti kazijo videz urbane celote. Sicer pa smo posebej poudarili, da pod mestno obzidje in na vse tri metliške trge ne sodijo. Tri kioske, ki so sedaj v mestu, pa naj bi preselili drugam. Menimo, da je v Metliki še veliko majhnih lokalov, ki bi jih bilo moč koristno porabiti, preden se ljudje odločijo za cenene kioske, ki kazijo okolico,« je v imenu svoje komisije prepričan Stane Križ.

Stane Križ

M.B.—J.

VRVEŽ — Mestni trg v metliškem starem jedru je vsak dan natrpan z jeklenimi konjički, tako da se pešci, ki hodijo tod po opravkih, med njimi komaj prebijejo do svojega cilja. Na srečo je komisija za ureditev Metlike skupaj s stanovalci dosegla zaprtje trga za promet vsaj ponoči.

VABILO GUBČEVCEM

TREBNJE — V počastitev praznika občine Trebnje bo skupnost Gubčeve brigade 4. septembra 1991 položila venec k spomeniku te brigade v spominskem parku na Trebelnem. Vabljeni so vsi člani brigade, da se udeležijo te slovesnosti. Prijave sprejemajo na občinskem odboru ZZB NOV Novo mesto do 31. 8. 1991. Če bo odziv številen, bo iz Novega mesta na Trebelno organiziran poseben avtobus. Za malico je poskrbljeno.

Prvi koraki v turizem

Evidentirali turistične sobe

VAS-FARA — Turistično društvo Kostel, ki so ga ustanovili pred kratkim, je že registrirano. Imajo 30 članov, nabirajo pa še nove, tudi podporne člane. Čeprav sedanji čas ni naklonjen turizmu, so opravili popis turističnih postelj. Na območju KS je 20 postelj, vse pri zasebnikih, predvsem gostilničarjih. V eni izmed gostiln urejajo še 10 turističnih postelj. Društvo bo skušalo zainteresirati še druge zasebnike, da bi oddajali sobe turistom.

Te dni je društvo ustanovilo komisijo za urejanje okolja, ki jo vodi Vinko Zajc. Komisija je izdelala program dela in vabi k sodelovanju vse krajane, ki so pripravljeni delovati za varstvo okolja.

Društvo je že postavilo kozolček z oznako »Kolpska dolina« pri vstopu v to dolino v Novih selih. S podobnimi kozolčki, ki so delo kiparja Marjana Leša iz Gerovega, bodo opremili še zanimivosti v KS, pri Fari pa bodo postavili kozolček s podatki o zanimivostih na tem območju. M. Leš je tudi že izdelal turistične značke za Kostelsko. V kratkem bodo izdali še razglednice in videokaseto o Kostelskem.

J. P.

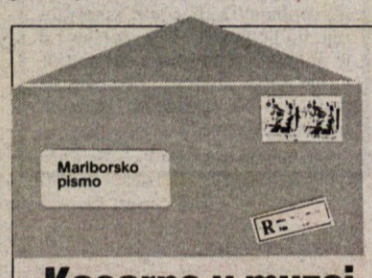

Kasarno v muzej

Zgodba o lovcih, ki zakurijo ogenj za zajca, preden ga ulovijo

Zadnjič je mariborski radio med poslušalci zbiral predloge, kako naj bi izkoristili stavbe in zemljišča, ki jih začenja zapuščati jugoslovanska armada. Neka Mariborčanka je med drugim zanosno predlagala, da bi sedanji dom JLA, častitljivo poslopje v strogem središču Maribora, nekdanji Narodni dom (leta 1945 vojski podarjen v zahvalo za osvoboditev), preimenovali v dom Teritorialne obrambe. V znak zahvale za zmago v zadnji vojni, je argumentirala. In polemika je bila odprta — kar je bilo zanesljivo znamenje, da se duhovno stanje Slovencev zares normalizira.

Do dneva, ko to pišem, še ni povsem jasno, ali bo sedanji dom JLA spremenjen v dom TO (predlog več občanov), v hišo Evrope (predlog županje), v nove prostore za zasedanja občinske skupščine (predlog predsednika občinskega izvršnega sveta), nazaj v Narodni dom (predlog nekaterih Demosovih funkcionarjev), v mednarodni kongresni center (predlog skupine ambiciozних mestnih poslovnežev) ali v kaj petega. Razprave še trajajo. Problem je le v tem, da je vojska še vedno v domu JLA. In to spominja na zgodbo o lovcih, ki so zakurili ogenj za zajca, potem pa šli zajca šele lovit.

Pravzaprav je tudi siceršnje iskanje rešitev za izpraznjene mariborske vojašnice podobno tej lovski zgodbi. Zdi se, da je vehemenca pri tem iskanju v obratnem sorazmerju z možnostjo iskanja rešitev za druge, veliko večje mariborske probleme. Medtem ko, denimo, niti iz mariborskih strokovnih krogov ni slišati nobene pametne zamisli, kaj v razmerah vse hujšega zapiranja južnih trgov storiti z meljskim in tezenskim industrijskim bazenom, ki je od teh trgov nadpovprečno odvisen, pa je od vsepovsod ogromno zamisli, kaj storiti z vojašnicami in s tistimi 128 hektarji mestnih površin, ki jih ima zdaj v lasti armada (in jih ne bo mogla odnesti s seboj).

Kaže, da bo za vse predloge zmanjkalo vojašnic: v eni naj bi bil dom za starostnike, v drugi sprejemni center za mladostnike, v tretji zavetišče za klošarje, v četrti materinski dom, v peti vadbišče za rockerske in druge glasbene skupine, v šesti mirovniški center po vzoru ljubljanskega projekta na Metelkovi, sedmo naj bi preuredili v veliki zabaviščni park... Še najbolj izviren je predlog, naj bi eno od vojašnic spremenili v muzej vojaške neumnosti, vse ostale pa porušili — že iz preventive, da se vanje ne bi vselila kakšna nova vojska. Predlog o preimenovanju doma JLA v dom teritorialcev potrjuje, da ta bojazen ni odveč.

MILAN PREDAN

350-let Nove Štifte

Glavne slovesnosti od 12. do 15. avgusta, ko pride nadškof dr. A. Šuštar

NOVA ŠTIFTA — Romarska cerkev Marije Vnebovzete pri Novi Štifti slavi letos 350-letnico začetka gradnje, o čemer smo obširneje že poročali. Patra Vilija Pustoslemška smo vprašali, kako se posvetno in duhovno pripravljajo na proslavitev jubileja, pa tudi, katere prireditve so doslej že bile in katere še bodo.

»V načrtu smo imeli obnovitev cerkve, ureditev sanitarij ter ureditev in olepšavo okolice. S skupnimi močmi bomo tik pred svečanostmi prepleskali arkade in uredili sanitarije, ostala dela pa bodo morala počakati. V začetku smo namreč pričakovali veliko več pomoči. Zdaj pa bi se rad zahvalil predsednikoma občinske skupščine in izvršnega sveta Ribnica ter posameznikom, ki so pokazali veliko dobre volje in nam v teh težkih razmerah pomagali v okviru možnosti.

Kako si želimo, da bi bila cerkev in samostan lepo obnovljena, si prizadevamo, da bi bila primerno poudarjena tudi duhovna plat. Zato se bomo tri dni, od 12. do 14. avgusta, z obogatenim programom duhovno in kulturno pripravljali na vrhunec praznovanja, ki bo v četrtek, 15. avgusta, ko bo v cerkvi slovesna sveta maša, ki jo bo ob somaševanju drugih duhovnikov vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar. Po maši bo še procesija z Marijinim kipom in litanijami; med mašo pa bodo peli združeni pevski zbori Ribnice, Sodražice in Nove Štifte. Na ta dan pričakujemo nekaj tisoč obiskovalcev. Vabljene so tudi narodne noše. Gasilci iz Jurjevice bodo poskrbeli za jedačo in pijačo.«

J. P.

POSLANCI PRI KOTARJEVIH

MEDVEDJEK — Poslanci republiške skupščine so 31. julija prinesli Kotarjevim iz Medvedjeka kar med zasedanjem parlamenta 92.448 din, ki so jih zbrali kot pomoč družini, prizadeti ob vojaški agresiji. V delegaciji zbora združenega dela, družbenopolitičnega zbora in zbora občin je slednjega zastopal trebanjski poslanec Alojz Metelko.

Premalo gospodarskih stikov

Dobro sodelovanje med Metliko in pobratenimi Ronkami, Wagno ter Ozljem

METLIKA — Metliška občina se je leta 1968 pobratila z italijansko občino Ronke, dve leti pozneje z avstrijsko Wagno ter leta 1982 s sosednjo občino Ozalj na Hrvaškem. Z vsemi občinami Metličani dobro sodelujejo, vendar pa bi se, zlasti z italijansko in avstrijsko, morali bolj povezati na gospodarskem področju.

Kot je bilo slišati na zadnji seji skupščine občine, bi morali Metličani iz obmejnih Ronk in Wagne prenesti na metliška tla tudi marsikakšno »obmejno« izkušnjo. Poleg dosedanjih srečanj bi morali pripraviti tudi bolj strokovna, na primer za vinogradništvo in kmečki turizem, saj bi se zlasti v Wagni Metličani imeli kaj naučiti.

• Ob napadu na Republiko Slovenijo je metliška občina takoj dobila ponudbo za pomoč tako iz Ronk kot iz Wagne. Metličani so se zahvalili za pozornost ter poudarili, da bo za nas najbolj dobrodošla pomoč njihovo pravilno informiranje svetovne javnosti o dogodkih v Sloveniji. Podporo in pomoč so prav tako ponudili Ozaljčani, vendar pa žal vse kaže — kot je dejal na zadnji seji skupščine občine njen predsednik — da jo bodo sedaj najbolj potrebovali prav oni sami.

Sicer pa so med občinami Metlika, Ronke in Wagna pogosta predvsem srečanja vodstev občin, društev in organizacij ter ostalih občanov. Uradna srečanja vodstev so po potrebi, vendar najmanj enkrat na leto. Obiske in nastope izmenjujejo številna društva, bodisi kulturnoumetniška, športna, ribiška, gasilska, vinogradniška, borčevske organizacije in še kdo.

Že vrsto let letujejo v eni od občin otroci iz ostalih dveh. Med prebivalci treh pobratenih občin so se spletla tudi številna poznanstva in prijateljstva. Ti ljudje se srečujejo ne glede na urnik uradnih srečanj.

Z ozaljsko občino so Metličani doslej sodelovali predvsem pri gradnji gospdarske infrastrukture, kot so vodovod, telefon, ceste, plinovod, pa tudi na področju zdravstva, kmetijstva, varovanja Kolpe, revitalizacije višinskih območij obeh občin.

Tabor »čudnih« gostov

Člani društva YAM so se teden dni v Dolenjskih Toplicah ukvarjali sami s seboj

DOLENJSKE TOPLICE — Na prostoru Tabora slovenske mladine, ki je že drugo leto v upravljanju Zveze prijateljev mladine iz Novega mesta, je letos zaradi vojne stekel nekoliko okrnjen program. Veliko skupin iz vse Slovenije je letovanje odpovedalo, kljub temu pa bo z manjšimi presledki taborni prostor do jeseni zaseden.

Na tabornem prostoru bo od 17. do 31. avgusta 1. slovenski tabor mladih, na katerem organizator pričakuje mlade od 15. do 25. leta starosti iz vseh slovenskih krajev. Prvi takšen tabor bo zagotovo zanimiv, saj zveza prijateljev mladine zanje pripravlja nadvse bogat program. Poleg kopanja v bazenu s termalno vodo bo na tabornem prostoru vsak večer ples, čez dan pa se bo na bližnjih igriščih mogoče naužiti vsakršne športne in druge aktivnosti. Mladi se bodo lahko prehranjevali v taboru, v šoli ali bližnjih trgovinah. Cena bivanja bo 7 DM na dan.

V ponedeljek so zaključili počitnikovanje prvi gostje društva Yam iz Ljubljane. Skupina, ki je štela 55 udeležencev vseh starosti in pokliččev, je imela v tem prelepem okolju svoje prve počitnice. Pravzaprav so bile počitnica delavnica, v kateri so posamezni terapevti delali v likovni in kiparski delavnici, šivali so obleke, da so se lahko drugače oblačili kot drugi, seveda pa jim je bilo najvažnejše imeti opravka s samim s seboj.

»Človek mora najprej spoznati samega sebe. Nov način življenja nas vse bolj oddaljuje od prvotnega, zato mi ponovno iščemo stik z naravo. Naša prehrana je vegetarijanska, pravzaprav jemo le sadeže in nekatere žitarice. Ves dan moramo kaj početi in vsak udeleženec tabora je moral sam pri sebi spoznavati, kako lahko bolj sproščeno dela in pride do boljših rezultatov,« meni Aleš, ustanovitelj društva in idejni vodja tabora.

Ena od pomembnih dejavnosti članov tega društva je tudi sestavljanje horoskopov, meditiranje in ukvarjanje z bioenergijo. »To področje je za naše delo fantastično. Ne le zato, ker je tu mir in prostor daje možnost za vsakršne sprostitve, energija tega dela Zemlje je nekaj posebnega. To smo ugotovili takoj, ko smo pričeli z meditacijo. Energija tega območja, ki je bogato z železovo rudo, močno vpliva na telo. Ureja prebavo in sprošča napetosti. Odslej bo v Dolenjskih Toplicah naš tradicionalni tabor. Škoda, da v zdravilišču ne dovolijo nočnega kopanja v bazenu,« je za konec povedal Aleš.

J. PAVLIN

ŠE BODO PRIŠLI — Del udeležencev tabora društva Yam. Učili so se živeti drugače in prostor Tabora mladih Slovenije jim je nudil vse te možnosti. (Foto: J. Pavlin)

Naša anketa

Oropani v samostojnost

Na desetine trgovin slovenskih podjetij z blagom, vrednim na stotine milijonov; servisi velenjskega Gorenja; Krkin obrat v Svrljigu; papirnica, ki jo je v BiH z velikim vložkom saniral krški Videm; avtomobili slovenskih rent-a-car firm itd. Gre seveda za seznam premoženja slovenskih firm predvsem v Srbiji in na »srbskih« območjih BiH pa na Kosovu, ki so si ga praktično prisvojili (ali v primeru Svrljiga to vsaj hoteli) tamkajšnji delavci oz. kar oblast. V banjaluški občini morajo firme s sedežem v Sloveniji ves dnevni izkupiček odvajati na poseben račun tamkajšnje občine. Če bi si kdo iz matične firme drznil priti v »enoto«, da bi morda rešil kaj svojega premoženja, so delavci dolžni poklicati policijo! V Beogradu so mirno sprejeli na znanje samovoljno odjavo in nanovo registrirali 24 osebnih vozil Alpetourove potovalne agencije, s čimer je bila kraja legalizirana na državni ravni. So nas Srbi z zadnjim barbarstvom v obliki neposredne državne kraje slovenskega (in hrvaškega) premoženja, nemogočim v normalni, pravni državi, presenečili? Po lanski blokadi, ki so jo uprizorili slovenskemu gospodarstvu ne glede na lastno škodo, po srbskih tatinskih »pohodih« v jugoslovanski monetarni sistem, po vseh lažeh srbske politike, ki si je s prisvojitvijo zveznih organov in armade privoščila še pravo vojno, res ne bi smeli biti presenečeni. Srbska politika se je očitno odločila postaviti velikansko ceno za slovensko osamosvojitev, ki je sploh ne bo plačala samo Slovenija, ampak tudi sami.

SUZANA NOVAK, uslužbenka Hotela Pugled Kočevje: »Prisvajanje tuje imovine je tatvina. Za politiko se ne zanimam, vendar kaže, da je za spore, vojne in tudi takšne tatvine pri nas kriva prav politika. V razvitih državah, ki imajo pametna vodstva, je pomembno predvsem delo, pametno gospodarjenje in trgovanje. Kdor dela in zna, zasluži, saj tam vse ureja ekonomika. Kjer ne znajo delati, so prisiljeni krasti.«

IRMA JERIČ, lastnica bistroja Mirna na Mirni: »Mislim, da smo si precej tudi sami krivi, ker smo po srbskih blokadah še kar naprej trgovali s temi nezanesljivimi partnerji. Čudim se, da nekateri — slišim, da tudi naša Dana — še kar naprej tiščijo dol, na jug. Vem, da se ne da prek noči stkati novih poslovnih vezi, bojim pa se, da je premalo odločnosti na vseh ravneh, od podjetij do republike, da bi pomagali najbolj prizadetim in preprečili nove tovrstne rope.«

LIDIJA AMIGONI, lastnica frizerskega salona v Sevnici: »To so tipični balkanizmi. Kljub temu menim, da bi morali Srbom in drugim vrniti milo za drago za naropano slovensko premoženje, čeprav mislim, da to pač ne more biti rešitev za številna slovenska podjetja, ki jih je prizadelo tako barbarsko početje dovčerajšnjih ‚bratov‚. To je draga pa nadvse poučna šola za naše obnašanje v prihodnje!«

IVAN MALUS, avtoprevoznik iz Orešja pri Bizeljskem: »Jemanje slovenskega premoženja je velik udarec za Slovenijo. Gotovo je zakon, ki onemogoča take zaplembe, ampak oni naredijo predpis, kakršen jim pač ustreza. Ne verjamem, da bi Slovenija kdaj dobila to premoženje nazaj. Za povračilo bi morali vzeti njihovo blago. O povračilih pa bi se morali posvetovati zunaj, da Slovenija ne bi bila deležna obsodbe evropskih držav.«

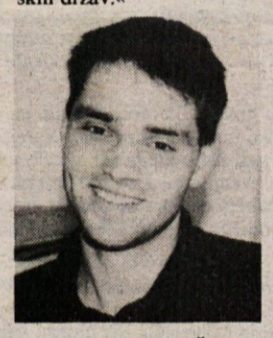

TOMAŽ OVEN, študent ekonomije iz Ribnice: »Ropanje slovenskega premoženja v drugih republikah je skrajno necivilizirano dejanje. Ker živimo od gospodarstva in trgovanja, teh tokov ne bi bilo pametno prekinjati. Odgovorni bi morali najti druge rešitve, morda ustanavljanje mešanih podjetij. Gotovo pa bi kazalo roparsko razpoložene republike očrniti pred svetom, ki bi se ustrašil poslovanja z njimi in bi morda zato imeli več poslov mi. Iskanje pravice pred sodiščem verjetno ne bi bilo posebno učinkovito.«

PAVEL MIKLIČ, šofer v Krki Novo mesto: »Vozim naše vodstvo po vseh republikah in marsikaj vidim in slišim. V zadnjem času v Srbijo ne potujemo več, drugje pa rešujemo naša predstavništva. Za naš obrat v Svrljigu je kaj malo upanja, da bo še kdaj v lasti Krke. Naši poskušajo stvari urejati po pravni poti, vendar je v tej nepravni državi v tem času za to malo upanja. Imam občutek, da bo Slovenija odšla v samostojnost izropana, gola in bosa!«

VIDA KOBE, obrtnica iz Črnomlja: »To, kar počno s slovenskim premoženjem po Jugoslaviji, je proti vsem pravnim normam. Toliko časa smo Slovenci vlagali tja dol, sedaj pa se nekdo najde in to ukrade. To je barbarstvo, ob katerem ostane človek brez besed. Dvomim, da bomo to premoženje Slovenci kdaj dobili nazaj, kajti na jugu si sami pišejo svoje zakone, neupoštevaje kakršnekoli zakonitosti. Sicer pa imam tudi sama slabe izkušnje iz Srbije.«

MARTIN ŠTUBLJAR, vodja splošnega sektorja v metliški Kmetijski zadrugi: »Nikjer v civiliziranem svetu ne bi bilo moč storiti kaj takšnega, kar počno s slovenskim premoženjem v drugih republikah. Opravičila za to početje ni v nobenem pravnem predpisu. Mislim, da bi vprašanje tega premoženja in plačila odškodnine morali rešiti, ko bo konec jugoslovanske krize. Tako bi bilo normalno v normalnem svetu, v Jugoslaviji pa se seveda ne da nič predvideti.«

IVAN URBANČ, upokojenec iz Podbočja: »Tako se mi zdi, da je nad Slovenijo zmeraj nekdo hotel biti gospodar, zmeraj so ji hoteli jemati. Jemanje trgovin ni nič novega. Jemlje se kot prej, samo vidi se to bolj. To je kraja. Se da kaj narediti, da bi ukradeno dobili nazaj? Najbrž nič. Če so že vzeli, naj imajo, samo da bi nas pustili na miru. Že prej bi se morali Slovenci bolj zanimati, kam gre naš denar. Zdaj bo to veliko težje rešiti.«

Novomeška kronika

PRISPEVKI — Zdravstvo tudi v Novem mestu crkuje. Republika, ki si ga je podredila, mu daje celo manj denarja kot lani, čeprav cene rastejo, ljudje pa tudi kar lezejo k zdravniku. Kaj storiti? Če ne dajo denarja in se s »terenom« sploh nočejo pogovarjati, jim zdravstvo vsaj ne bo plačalo prispevkov, so sklenili v Novem mestu. A glej ga zlomka. Ko je po dolgem času kanilo iz belega mesta na Dolenjsko nekaj zdravstvenega cvenka, so v SDK-ju pozabili na dogovor in ga kot pridni birokratki nemudoma nakazali — nazaj v Ljubljano, za plačilo prispevkov.

SLOVENEC — Videti je, da je novomeškemu županu Marjanu Dvorniku občasno zelo neudobno v županski koži. Pred časom je ročno skočil iz nje v Šentjerneju, saj bi kot župan vsekakor težko tako očitno podprl kmete v sicer pravičnem, a žal nezakonitem početju. Podoben skok iz županske v kožo prvaka krščanskih demokratov je uprizoril tudi na zadnjem izvršnem svetu. Zavzel se je, naj Novomeščani svoje obveznice v enakem obsegu kot v Delu reklamirajo tudi v Slovencu. Bolj od strankarske barve bo ekipo, zadolženo za izpeljavo projekta obveznic pri odločanju za reklame verjetno zanimalo nekaj drugega: Delo ima sto tisoč, Slovenec pa 14 tisoč prodajanih izvodov.

PODGANA — Prodajalke v Dolenjkini Delikatesi na Glavnem trgu s podganami res nimajo sreče. Pred časom se je ena predstavnica te živalske vrste v njihovih prostorih počutila tako domače, da so jo komaj spravili s sveta »uradni deratizatorji«. Podgana, ki se je sredi ponedeljka vrtela pod arkadami blizu taiste delikatese, menda ni bila njihova, a so se prodajalke na prošnje mimoidočih vseeno spravile nadnjo. Neuradna deratizacija z metlo je uspela.

Ena gospa je zvedela, da bodo stanovalci novomeške »Plave lagune« zmetali proč vse budilke. Že nekaj juter jih meče iz postelj nizkemu preletu helikopterja podobno ropotanje motorja raznašalca Dela.

FESTIVAL DOMAČE GLASBE V ŽUŽEMBERKU

ŽUŽEMBERK — V soboto, 17. avgusta, bo v Žužemberku 1. festival domače glasbe na Dolenjskem, Loka '91. Voditelj bo Boris Kopitar, nastopajoči ansambli pa bodo igrali svoje in skladbe drugih avtorjev. Prvi trije ansambli bodo nagrajeni. Informacije in prijave pri Antonu Ivančiču, Vrti 16, Žužemberk.

Sprehod po Metliki

REPORTAŽA O PIRANHAH, objavljena je bila po valovih Studia D, je vzbudila med prebivalstvom nemalo preplaha. Kopalci v Kolpi so debelo gledali pod vodo, kdaj jim bodo noge oglodale požrešne ribice, vendar se ni nič zgodilo, kajti vsa stvar je bila izmišljena. Govorice o turistih, ki so zaradi namišljenih piranh zbežali iz Bele krajine, so, milo rečeno, napihnjene. Turistov tudi pred objavo novice o piranhah ni bilo v Beli krajini, za kar gre zasluga jugoslovanski armadi, nikakor pa ne avtorjem reportaže.

USODNI »DA« JE KONČNO dahnil tudi Stane Križ, vodja tamburašev in folkloristov KUD Ivan Navratil. Poročil se je v Metliki, v metliški narodni noši in osretovščino je imel Križ na Vinomeru pri Metliki, prav tam, kjer so folkloristi pred leti pripravljali fešte pod naslovom Razkošje v stelji. Za Staneta so se «razkošja«, tako kaže, končala.

JE ŽE TAKO, da eni delajo, drugi pa kradejo, kjer se da. Lastniki njiv, njivic in vrtov se pritožujejo, da jim ponoči skrivnostno izginja pridelek. Poznavalci lopovskih razmer vedo povedati, da ne gre samo za Rome, ampak tudi za »civile«, ki si polnijo vreče, ne da bi enkrat zamahnili z motiko. Ti nočni obiskovalci preveč dobesedno jemljejo slovenski pregovor: »Vzemi tam, kjer je, in daj tja, kjer ni.« Dolgoprstnežem so na sledi.

METLIČANOV JE VSE MANJ

METLIKA — Po letošnjem popisu živi v metliški občini 8.197 prebivalcev, kar je 30 manj kot pred desetimi leti, zato ni čudno, da je, z izijemo Metlike in dveh vasi v dveh krajevnih skupnostih, občina demografsko ogrožena. Živijo v 2.814 stanovanjih in v 2.417 gospodinjstvih. Kmečkih gospodarstev je 1.204 (leta 1981 okrog 1.400). Sicer pa v tej, po številu prebivalcev najmanjši občini v Sloveniji gojijo 47 konj, 1.614 glav govedi, 465 ovac, čez 1.400 prašičev in več kot 12.000 glav perutnine. Največja je krajevna skupnost Metlika s 3.500 prebivalci, sledijo pa ji Suhor, Podzemelj, Rosalnice itd.

Cene v vrtcih še »stare«

Novomeška vlada ni odobrila 25-odstotne podražitve vrtcev s 1. avgustom — Poleti manj otrok

NOVO MESTO — S 1. avgustom naj bi se cene novomeških vrtcev zvišale za 25 odst. Tak predlog so, da bi se izognili izgubi, v skladu s sklepom republiške vlade o uskladitvi socialnovarstvenih pomoči in prispevkov pripravili v Vzgojnovarstveni organizaciji Novo mesto. Novomeška občinska vlada pa ga ni podprla in cene vrtca zaenkrat ostajajo nespremenjene.

Prvo letošnje polletje je VVO Novo mesto zaključila z vsega 136 tisoč dinarji plusa oz. dobička, saj so skoraj vse vrste odhodkov beležile precej večjo rast, kot so jo imeli prihodki. Obseg dejavnosti se v primerjavi z lani ni bistveno spremenil, varovali in vzgajali so povprečno 2.111 otrok (lani 23 več). Za to so dobili 39 milijonov dinarjev, od tega 70,9 odst. iz proračuna, od staršev pa 25,6 odst. Starši naj bi načeloma sicer v celoti pokrili stroške oskrbe, torej polovico ekonomske cene bivanja otroka v vrtcu, a takih je ob slabih plačah le manjši delež. Po še vedno veljavnem sporazumu starši namreč prispevajo za otroka 35 odst. dohodka na družinskega člana (oz. najmanj denar za hrano).

V poletnih mesecih v VVO beležijo velik izpis otrok, predvsem zaradi zaključka male šole, pa tudi zaradi drugih vzrokov. Tako so starši še pred vojno z julijem vzeli iz vrtcev 327, z avgustom pa še 476 otrok. Zaradi tega bo VVO Novo mesto dobila 2,4 milijona din manj denarja. Stroški, v katerih predstavljajo plače, ki so sicer pod občinskim in republiškim povprečjem, skoraj 56 odst., pa seveda niso za toliko manjši.

Če naj bi, skratka, vrtci v jeseni, ko bodo spet polno zasedeni, delali normalno in leto zaključili brez izgube, bi po svojih izračunih morali cene z avgustom podražiti za četrtino. Občinski izvršni svet je rekel ne, upoštevaje vse naštete podatke verjetno ne za dolgo. Pričakovati pa je, da bo, ko bo podražitev vrtcev spet na dnevnem redu, zahteval vsaj natančno pojasnilo o 12,6-odstotnem povečanju povprečnega števila zaposlenih po opravljenih urah v marcu letos, ki so ga v VVO opravičili s podaljšanim varstvom na račun prehajanja posameznih podjetij na evropski delovni čas.

Z. L.-D.

PROTI VEČERU ČUKI

NOVO MESTO — Jutri od 19. ure naprej bo na vrtu hotela Kandija obiskovalce zabaval ljubljanski ansambel Čuki. Dogodek sodi v okvir »poletja s pivom in glasbo«. Jutri od 16. do 19. ure pa bodo imeli na istem kraju otroški živ-žav, kjer bo tudi dosti sladoleda.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek smo prvič letos videli na tržnici nekaj kilogramov lepih jurčkov. Največ jih je prinesel Daniel Žiberna iz Brusnic. V bližnji hosti jih je kar hitro nabral in jih prodal po 200 din za kilogram. Pravijo, da so v teh dneh pri Gospodični na Gorjancih videli človeka s polnim košem jurčkov. Sicer je bila tržnica v znamenju breskev, hrušk, paradižnika in kumar. Cene so bile od 30 do 60 din, odvisno od kvalitete. Tudi kumarice za vlaganje so postale cenejše, zato lahko pričakujemo, da jih bomo lahko že naslednji ponedeljek kupovali tudi po 20 dinarjev za kilogram. Precej je bilo stročjega fižola po 60 din kilogram. V zaprti stojnici Sadje in zelenjave so bile naslednje cene (cene pri Đeladiniju so v oklepaju): banane 55,90 (50) din, breskve 47 (50) din, čebula 30 (30) din, grozdje 67,40 din, hruške 44 (45) din, sveže zelje 18 (20) din, česen 150 (100) din, rdeča pesa 22 din, pomaranče 54 (45) din, limone 54,90 (50) din.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 13. do 25. julija so v novomeški porodnišnici rodile: Marica Vene iz Dul — Albina, Kristina Novak iz Zabrdja — Jureta, Sonja Berus iz Velikega Podljubna — Anjo, Anica Prelogar iz Stranja — Marjetko, Alenka Pustavrh iz Leskovca — Uršo, Ljubica Matešič iz Reštovega — Marjana, Mateja Bašelj iz Šmarjeških Toplic — Tjašo, Marica Pene z Velikega Slatnika — Majo, Darja Novina iz Dolenjskih Toplic —Špelo, Jožica Trunkelj iz Zagorice — Janeza, Martina Deželan iz Vel. Brusnic — Tino, Tatjana Slak iz Dolenje vasi —Andraža, Erna Podlogar z Vine Gorice — Uroša, Darinka Fink iz Dol. Kamenc — Marka, Marjeta Rifelj iz Ždinje vasi — Ines, Blaženka Požes iz Dol. Podboršta — Špelo, Marija Vrlinič iz Bojancev — Vanjo, Alenka Rabzelj iz Trebnjega — Tjaža, Ljubica Ribarič iz Donjega Bukovca — Ivano, Miroslava Starešinič iz Balkovcev — Petro, Danica Ivec iz Metlike —Aleša, Majda Avguštinčič z Vrhtrebnjega — Davida, Tatjana Tomanič iz Križevske vasi — Anito, Marija Zupančič iz Jezera — Simona, Bernarda Mušič iz Dragovanje vasi — Petra, Alenka Hozner iz Petrove vasi — Janjo in Tanjo, Tatjana Gotlib iz Herinje vasi — Tadeja, Marija Banovec iz Kota — Urško, Pavla Frankovič iz Hrasta pri Vinici — Sabino, Marinka Levičar iz Krškega — Leo, Marija Hočevar iz Gor. Stare vasi — Nino, Marija Unetič iz Kostanjevice — Tamaro, Vilma Saje iz Gabrja — Nejca, Marija Trlep z Male Strmice — Mateja, Marjeta Fabijan z Dol. Sušic — Nejca, Irena Resnik iz Dola — Uroša, Milena Kastelic iz Kovače vasi — Mateja, Marica Turk z Visejca — Robija, Marija Gruden iz Škrljevega — Evo, Fanika Turk iz Šentjerneja — Marušo, Renata Bojanec iz Dobindola —Dejana, Julka Majster iz Češče vasi — dečka. Čestitamo!

Iz Novega mesta: Jožica Pirnat z Drske 46 — Lavro, Janja Rupnik z Zagrebške 13 — Nika, Agnes Malinovič s Poti na Gorjance 44 — Davida, Božidara Berkopec z Ragovske 16 — Ines. Čestitamo!

Samostojna SLOVENIJA 1991

Dom na Bazi 2o le odprt

Mačkova hiša strahov je dobila stanovalce

BAZA 20 — Pred dobrima dvema letoma smo bili tukaj priča otvoritvi večnamenskega doma. Slovesno ga je odprl tedanji predsednik slovenskega predsedstva Janez Stanovnik, vsi pa so vedeli, da je njegov duhovni in dejanski boter Ivan Maček—Matija, ki je s svojim vplivom poskrbel tako za gradnjo doma kot že prej za gradnjo ceste in parkirnega prostora, večinoma seveda brez sodelovanja ali celo ob nasprotovanju pristojnih novomeških strokovnih organov.

Politična scena v Sloveniji se je hitro spreminjala in kmalu po otvoritvi se je začela okoli doma prava pingpong igrica, kajti stavbi, katere viri financiranja in dejansko pokritje naložbe so bili zagrnjeni v meglo, nihče ni hotel dati svojega pečata in jo spraviti v življenje. Novomeška Krka se je je dolgo otepala, sedaj pa jo je le sprejela, pod pogojem, da jo lahko da v najem privatnim interesentom. O vsej zadevi v Krki neradi govorijo, kot kaže, pa so že dobili najemnika. To je edino prav, saj je škoda, da bi tak lep objekt sredi roških gozdov ostal zaprt, obiskovalci Baze 20 in drugih znamenitosti Roga pa lačni in žejni.

Preteklo nedeljo je bilo na Bazi 20 in pri Novem domu, kot mu zaenkrat pravijo že kar nekaj obiskovalcev. Tam je bil tudi Iztok Klemenčič, neke vrste oskrbnik. »Za postrežbo in oskrbo skrbimo vsi, smo nekakšna družinska firma. Odprli smo 20. junija, ker pa je bilo kmalu nato v Sloveniji precej napeto, je bilo gostov bolj malo. Odpadla je tudi slovesnejša otvoritev strežbe, ki je bila načrtovana za 4. julij, dan borca. Mi pa smo tukaj vztrajali in sedaj je gostov vsak dan več. Uradno imamo odprto vsak dan od 10. do 22. ure, razen ponedeljka in torka. Če pa kdo zaide sem na ta dva dneva, pa tudi ne ostane lačen in žejen, če smo le tukaj. Kdaj je dom odprt, si obiskovalci lahko preberejo že na tabli v Podturnu, tako da pot sem gor ni zastonj,« je povedal Iztok.

Na jedilniku so topla in hladna jedila, če pa želijo večje skupine še kaj posebnega, si to lahko predhodno naročijo. S časom nameravajo

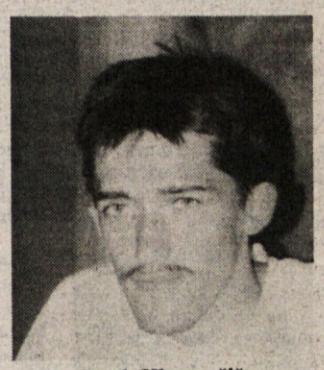

Iztok Klemenčič

premakniti dejavnost bolj v večerne ure, tam od desetih pa do treh ponoči, kar bi pritegnilo predvsem mlade obiskovalce, pri tem pa dnevnih izletnikov nikakor ne nameravajo zanemariti in se nameravajo povezati s potovalnimi agencijami, s čimer bi si zagotovili večji in rednejši priliv gostov. Le tako bi bilo moč dejavnost postaviti dobro na noge in sčasoma zagotoviti tej naložbi, če že je, tudi rentabilnost.

T. JAKŠE

V Škocjanu znajo delati kritino

Del nekdanjega Strešnika je skupaj z dravograjsko firmo Kograd postal nova firma Bramac Škocjan — Edini proizvajalec za Jugoslavijo — Kakovost na najvišji evropski ravni

ŠKOCJAN — »V Škocjanu smo znali delati kakovostno strešno opeko že prej, saj imamo na tem področju kar lepo tradicijo, ko pa smo postali del svetovno znane firme Bramac, smo proizvodnjo strešne opeke po tehnološki in estetski plati dvignili na najvišjo evropsko raven,« pravi inž. Jernej Klemenc, direktor in hkrati tehnični direktor firme Bramac Škocjan.

Bramac Škocjan je nastal z razdelitvijo Strešnika ter z združitvijo z dravograjsko firmo Kograd oziroma z delom te firme, ki se je prej tudi ukvarjala s proizvodnjo betonske strešne kritine. Večinski delež, 51 odst., ima avstrijska firma Bramac International, 39-odst. delež ima škocjanski Strešnik, 10 odst. pa odpade na dravograjski Kograd. V Bramacovi tovarni v Škocjanu je dobilo delo pol delavcev prejšnjega Strešnika, tako je sedaj v Bramacu Škocjan, ki združuje tovarni v Škocjanu in v Dravogradu, skupaj zaposlenih 85 ljudi, od tega 59 v Škocjanu, kjer so tudi vodstvo podjetja in sve pomembnejše službe.

Bramac je od Strešnika »dobil« le proizvodnjo strešne kritine, ves ostali program, vključno s trgovino z gradbenim materialom, pa je zadržal. Skupaj pa Strešnik in Bramac pridobivata pesek. Ta škocjanska firma je »hči« Bramaca International, vodilnega avstrijskega proizvajalca strešne kritine, ta pa sodi v sistem nemškega koncerna Brass, ki združuje kar 165 tovarn za proizvodnjo strešne kritine in pokriva tako rekoč cel svet.

V obratu v Škocjanu teče proizvodnja tako imenovanega klasičnega strešnika, v Dravogradu pa izdelujejo model, ki se mu reče donavski strešnik. Oba modela z vsemi dodatki izdelujejo v štirih barvah. »Z vstopom v Bramac so nam dostopne tudi velike raziskovalne kapacitete, ki zagotavljajo nenehen razvoj tehnologije in programa, in to na najvišji kakovostni ravni,« pravi Klemenc. Oba obrata, v Škocjanu in v Dravogradu, sta uspešno prestala zagon in hitro je stekla načrtovana proizvodnja. Po prvotnem načrtu naj bi v obeh obratih Bramac Škocjan na leto naredili kar 14 milijonov kosov betonske strešne opeke, kar pomeni, da bi z njo lahko pokrili 1,4 milijona kvadratnih metrov strešne površine.

V Škocjanu so načrtovano dnevno proizvodnjo 40 do 45 tisoč kosov opeke na dan že dosegli, a jim je vojna prekrižala načrte. Zaradi popolne zapore tržišča zunaj Slovenije so se jim nabrale precejšnje zaloge, zato sedaj delajo samo v eni izmeni. Tako najbrž letos ne bodo dosegli načrtovane prodaje 9 milijonov kosov opeke, vsekakor pa v Škocjanu računajo, da se bo stanje izboljšalo in da bo prodaja stekla, saj od Bramacovih tovarn lahko v Jugoslaviji strešno kritino prodajajo le oni.

A. BARTELJ

NAJ TRPI, KDOR NI PLAČAL

METLIKA — V družbenih in solidarnostnih stanovanjih je vse več ljudi, ki ne zmorejo plačevati niti stroškov vode, pa je že slišati grožnje s strani komunalnega gospodarstva, da bodo prišli možje, ki bodo izklopili vodo posameznim blokom. To bi bila seveda neumnost, kajti v stolpnicah živijo tudi ljudje, ki redno poravnavajo vse obveznosti. To so krajani, ki jih je malokdaj videti sedeti na stopnicah, igrati šah ali nabijati žogo za bajtami v novem metliškem naselju. Nekateri še živijo v časih, ko je za največje lenuhe poskrbela družba, in to ne glede na to, če so bili po njeni »zaslugi« na cesti ali ne.

Gremo v gore in na pohod

Specializirana trgovina za alpinistično in športno opremo v Novem mestu — Od nahrbtnika do noža — Stena za prosto plezanje?

NOVO MESTO — Pred dvema mesecema je Marko Belingar v prostorih Javnih skladišč v Novem mestu odprl trgovinico, ki nosi tako ime kot njegova firma — Alp sport. Gre za specializirano trgovino z alpinistično in planinsko opremo, oblačili in obutvijo, kmalu pa je Belingar svoj program razširil še na opremo, oblačila, obutev in ostalo za druge športe in rekreacijo.

Belingar, sicer iz Nove Gorice, je že dobro desetletje alpinist. Po poroki z Novomeščanko se je še nekaj časa vozil na delo v Ljubljano, ker v Novem mestu nikakor ni mogel dobiti službe. Potem je leto in pol delal kot transportni delavec na železnici v Novem mestu in je moral zaradi poškodb, ki jih je dobil pri tem težkem in napornem delu, prenehati z alpinizmom.

»Videl sem, da tako ne bo šlo in sem razmišljal, da bi začel ňa svoje. Tu v Javnih skladiščih so mi za znosno najemnino odstopili nekaj prostora, ki sem ga s pomočjo prijateljev uredil v trgovino. Z alpinističnim in planinskim programom sem začel zato, ker to področje dobro poznam in lahko tudi strokovno svetujem. Vendar samo s tem programom ne bi mogel preživeti, zato

Marko Belingar v svoji trgovini

sem program razširil in sedaj nudim tudi tehnično opremo, oblačila, obutev in razne dodatke tudi za druge športe in rekreativne dejavnosti, zlasti za tek, jogging, pohodništvo, kampiranje, od specialne opreme za alpiniste, nahrbtnikov, športnih oblačil in obutve do potovalnih torb, spalnih vreč in mrež, majic, čutaric, nožev in še marsičesa,« našteva Belingar. »V glavnem gre pri vsem tem za uvožene stvari znanih tujih firm in za najboljše, kar je s tega področja moč dobiti pri nas.«

Seveda ima Belingar sedaj na začetku še težave. »Pravega prometa še ni, a se stvar že izboljšuje, vse več je zanimanja in obiska v trgovini. So pa zaradi razmer pri nas tuje firme precej nezaupljive pa tudi z uvozom je težko. A prepričan sem, da se bodo stvari uredile in stekle.« Njegova velika želja je, da bi v Novem mestu uredil steno za prosto plezanje, saj je prepričan, da je to šport z veliko prihodnostjo.

A. B.

ZLATA MEDALJA ZA METLIŠKO VINO

METLIKA — Na ocenjevanju vin v avstrijskem Gradcu za Vinski sejem, ki bo od 28. do 31. avgusta v Ljubljani, so se dobro odrezala tudi vina iz metliške Vinske kleti. Uradnih podatkov v kleti sicer še niso dobili, kot pa se je zvedelo neuradno, je shardonnay dobil zlato medaljo, tri ostala vina pa srebrne. Za katera od vin, ki so jih poslali na ocenjevanje gre, bodo v kleti zvedeli, ko dobijo uradno sporočilo, ki ga pričakujejo te dni.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 10. avgusta, bodo kot dežurne odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- **v Novem mestu:** Market na Ljubljanski cesti
- **v Šentjerneju:** Samopostrežba Mercator
- **v Dolenjskih Toplicah:** prodajalna Vrelec
- **v Žužemberku:** Market Dolenjka
- **v Straži:** Samopostrežba KZ
- **v nedeljo bo od 8. do 11. ure odprta** Samopostrežba na Glavnem trgu.

Stanovanja v tretje?

METLIKA — Ob metliškem občinskem prazniku novembra 1989 so v Kidričevem naselju dogradili stanovanjski blok, v katerem je tudi 13 solidarnostnih stanovanj. Na razpis za ta stanovanja se je prijavilo 73 prosilcev in julija lani je bila objavljena prednostna lista. V tem času se je zamenjala občinska oblast. Predsednik skupščine občine je postal dipl. pravnik, ki se je na prejšnjem delovnem mestu precej ukvarjal s stanovanjsko problematiko in kaj hitro je lahko ugotovil, da je bil prednostni vrstni red za solidarnostna stanovanja narejen precej po domače. A ne le to!

Pravilnik, po katerem so na lestvico za solidarnostna stanovanja razvrstili 73 prosilcev, ni bil veljaven, in tudi nikoli ni bil v veljavi, saj — tako kot tudi vsi tovrstni pravilniki do takrat — ni bil objavljen v uradnem glasilu, na podlagi takšnega pravilnika pa so vsa dejanja nezakonita. Županu ni preostalo drugega, kot da je takšen postopek o dodeljevanju stanovanj razveljavil, skupščina pa je sprejela nov pravilnik. Letos spomladi je luč sveta zagledala druga prednostna lista za 13 stanovanj, na katero je bilo — razumljivo — nekaj pritožb. A ustrezen organ je ugodil le enemu prosilcu, vse ostale je zavrnil. Vendar so se lahko pritožili na sodišče združenega dela, kar so seveda tudi storili.

S tem pa zgodbe o jari kači oz. metliških solidarnostnih stanovanjih še ni bilo konec. Sodišče je namreč iz formalnih razlogov razveljavilo javni natečaj za dodelitev stanovanj in letošnjo prednostno listo. V skupščini občine so namreč naredili veliko napako, ker so po sicer veljavnem pravilniku obravnavali tiste kandidate, ki so se prijavili na razpis po neveljavnem pravilniku. Še enkrat bi namreč morali razpisati natečaj, ker pa so očitno hoteli skrajšati pot do stanovanj, kar bi bilo le v prid prosilcem, so upoštevali v prvem (in neveljavnem) natečaju prijavljene kandidate. Tako je sodišče razveljavilo vse. Metličanom je ostal le novi, veljavni pravilnik.

Še sreča, da so bili po razsodbi sodišča v Metliki vsaj toliko prisebni, da so napako priznali in se niso pritožili, ampak so sklenili, da bodo začeli čimprej spoštovati odločbo sodišča. Ponovno so razpisali natečaj, na katerega so se prosilci lahko prijavili do letošnjega 5. julija. Težko je reči, ali so si številni prosilci iz prejšnjih natečajev premislili, kako drugače rešili stanovanjski problem ali morda celo opupali, toda tokrat se je prijavilo skoraj za polovico manj kandidatov. Kakorkoli že, komisija bo zopet tuhtala in tehtala in naredila že tretjo prednostno listo za ista stanovanja. In zopet se bodo lahko vsi, ki se ne bodo strinjali, pritožili, najprej na prvo, potem še na drugostopenjsko sodišče. Po zakonu verjetnosti se bo najbrž pritožil vsaj en prosilec, dokler pa vse skupaj ne bo pravnomočno, stanovanj ne bo moč razdeliti.

Toda kljub vse tem verjetnostim in neverjetnostim naj bi bila stanovanja po terminskem planu razdeljevalcev zasedena ob drugi obletnici otvoritve, novembra letos. Kakšni so ob tem stroški s praznimi stanovanji, bodisi zaradi stanarin, ki jih ne plačuje nihče, zaradi kurjave, ki jo nekdo mora plačati, in ne nazadnje zaradi propadanja praznih stanovanj, ob tej priložnosti ne bi razpredali. O stiskah tistih, ki že toliko časa čakajo na svoje domovanje, tudi ne. V vsem tem je namreč tudi ena dobra plat: odgovorni v občini so se le nečesa naučili: da pač stvari, zlasti še, če so za občane še posebej občutljive, ne gre jemati in reševati kar po domače. Pri vsem skupaj pa je predvsem ena lepotna napaka. Čeprav rek pravi, da vsaka šola nekaj stane, je tokrat uk trajal le nekoliko predolgo, pa še prav poceni ni bil.

M. BEZEK—JAKŠE

»Kamp miru«: tujih gostov ni

VINICA — 1.avgusta, na vrhuncu poletne turistične sezone, je bilo v najbolj znanem belokranjskem kampu v Vinici, v katerem je prostora za 300 turistov, le 10 gostov, ki so postavili 3 šotore in eno avtomobilsko prikolico. Dve prikolici sta čakali prazni, ker so »stanovalci« menda odšli le začasno. Medtem ko je bilo pretekla leta poleti od 1.200 do 1.400 nočitev, jih je bilo letos le nekaj deset. Nekdaj je bilo več kot tri četrtine tujcev, letos sta le eno noč prespala Nemec in Nizozemec. V kuhinji v kampu, kjer so pretekla leta komaj uspeli ustreči vsem gostom, letos nimajo za koga kuhati. Takšna je na prvi pogled podoba največjega slovenskega kampa ob topli in (zaenkrat še) čisti Kolpi, ki so jo dopolnili tisti, ki v kampu še vztrajajo.

EVGEN ŽAGAR, vodja kampa: »Že 30 let delam tukaj, pa takšne katastrofe, kot je letos, še ni bilo. Menim, da za abstinenco naših gostov, med katerimi so prevladovali stalni, ni kriva bližina hrvaške meje, saj je tukaj mir. Gotovo pa gre krivca iskati v splošnih političnih razmerah v Jugoslaviji. Poleg Slovencev in tujcev so prihajali tudi gostje iz drugih jugoslovanskih republik. Vsaj slednjih letos zagotovo ne bo. Še sreča, da sem sam zaposlen, sicer bi bil primanjkljaj v kampu ogromen. Vendar pa ne bomo mogli uresničiti načrtov o obnovi kampa, ker ne bo denarja, saj letos ne moremo privabiti ljudi niti s prireditvami, ki jih je bilo včasih v kampu v izobilju.«

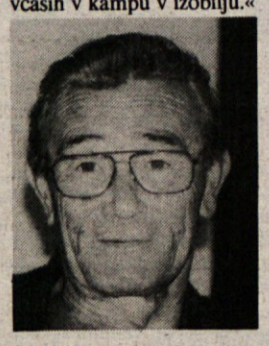

JANEZ ZUPANČIČ iz Ljubljane: »Pretekla leta sem hodil kampirat na Primostek, letos pa sem se odločil za Vinico in ni mi žal. Po naravnih danostih ter prijetnosti in domačnosti domačinov je to najboljši kamp v Sloveniji. Že več kot 20 let hodim v Belo krajino ter jo priporočam prijateljem in veliko sem jih navdušil, da so mi sledili. Sedaj mi bodo gotovo še bolj. 10 gostov, kolikor nas vztraja v kampu, smo ustanovili društvo kolpoljubcev, naša naloga pa je varovanje Kolpe, miru in čistoče. Vabimo ljudi dobre volje, da se nam pridružijo.«

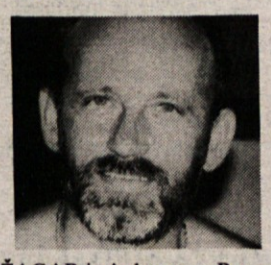

IVAN PETRE iz Izole: »Že 11. leto sem v viniškem kampu. Sem prihajam zaradi miru, lepe, neokrnjene narave, čiste vode, prijaznih ljudi in ribolova. Oba z ženo delava v šolstvu in poleti potrebujeva mir, ki pa ga ob morju ni, in na tak način se izognemu trušču. Kar ugaja nama, da je letos v Vinici tako malo ljudi.«

EDVARD ŽAGAR iz Ankarana: »Pretekla leta je prihajalo iz Primorske po 5 ali 6 družin, tako da smo imeli v kampu kar svojo koprsko ulico. Letos smo le mi in Petretovi. Zato, ker nas je v kampu malo, pa se počutimo kot ena družina. Zvečer pečemo ribe in zapojemo. Prazen kamp nas, gostov, ne moti. Čeprav nam mir prija, pa se z nostalgijo spominjamo zabavnih prireditev iz preteklih let. Malo živahnosti prav nič ne škodi.«

STANARIN NISO POVIŠALI

RIBNICA — Medtem ko so v drugih občinah od decembra lani stanarine vsaj enkrat ali dvakrat povišali, jih v ribniški občini niso. Odgovorni pri Stanovanjski skupnosti so povedali, da se za podražitev niso odločili, ker po eni strani življenjski standard nasploh pada, po drugi pa je za vzdrževanje stavb zadoščala sedanja stanarina. To je bilo možno zato, ker so tudi amortizacijo namenjali za vzdrževanje. Če pa bo prišlo do tako imenovanega lastninjenja stanovanj, bodo podjetja — lastniki stanovanj del stanarine (amortizacijo) namenjala v svoj poslovni sklad in bo tako manj denarja za redno in investicijsko vzdrževanje stanovanjskih stavb. Zdaj znaša povprečna stanarina v občini Ribnica nekaj nad 16 din za kvadratni meter stanovanja.

NOVE ZBIRALNICE MLEKA

LOŠKI POTOK — Na območju Loškega Potoka v ribniški občini v zadnjih tednih gradijo oz. urejajo zbiralnice mleka. Dokončane so že v vaseh Mali Log, Šegova vas, Bela Voda in Travnik, urejajo pa jih še v vaseh Retje in Hrib.

Politika ustavila ITPP

Futog iz Novega Sada ukinil dobave — Banjalučani zaplenili blago

RIBNICA — Škodi, ki jo je povzročila vojna, se ni mogel izogniti niti ribniški ITPP. Kolektiv z 250 zaposlenimi je moral zaradi blokade dobav žice iz Futoga v Novem Sadu ustaviti proizvodnjo žičnih mrež in mrež za filtre.

Politično navdihnjena odločitev dobavitelja je povzročila veliko škode ribniškemu podjetju, ki bo moralo nadomestilo za dobave poiskati na tujem trgu. Toda poskus z Italijo je že odpadel, kajti v sosednji državi imajo trenutno kolektivne dopuste, v celoti gledano pa je upanje na take povezave s tujimi partnerji v tem trenutku tudi nerealno, saj se ti zavedajo velikega rizika, ki ga prinaša sovlaganje ali sodelovanje z jugoslovanskimi podjetji.

Večji del jugoslovanskega tržišča je za izdelke ITPP, cisterne za gorivo in peči za centralno kurjavo preprosto zaprt. V Bosenski krajini so zaplenjeni vsi izdelki, ki so se tako pridružili slovenskemu blagu, kar v Banjaluki opravičujejo kot zameno za tovornjake, ki naj bi med vojno obtičali v cestnih blokadah in do sedaj še niso bili vrnjeni.

Težave premoščajo sedaj z letnimi dopusti, če pa se bo trend nadaljeval, bodo uvedli štiriizmensko delo, v skrajnem primeru pa bodo morali poslati delavce na čakanje. Seveda se v podjetju zavedajo, da mora biti političnim zdraham prej ko slej konec in da bo v gospodarstvu zopet zmagal zdrav razum.

M. GLAVONJIĆ

Še o resnicah v anonimnih pismih

Papir vse prenese, korajže pa je tudi več kot dovolj, če se avtorju obtožb ni potrebno podpisati — Najpomembnejši je dober spomin

ČRNOMELJ — Pismo, ki je pred dobrim mesecem prišlo na Dolenjski list in v katerem eden od zaposlenih v črnomaljski kmetijski zadrugi tarna o preniznih plačah »navadnih« delavcev ter (pre)visokih vodilnih v zadrugi, bi lahko po vseh pravilih romalo v naš »arhiv« ali, z drugimi besedami, v koš. Bilo je namreč napol anonimno. Toda da bi razjasnila, kaj se pravzaprav dogaja v zadrugi in tudi zato, da ne bi pozneje name leteli očitki, da se bojim dotakniti spornih zadev (kajti iz pisma je bilo slutiti, da so plače v zadrugi precej sporna zadeva in tako rekoč tabu tema), sem se odpravila po podatke. Seveda k najbolj odgovornim za te zadeve, ki so prav tako odgovorni za resničnost informacij kot jaz, ali pa v tem primeru morda še bolj. Podatke, ki pa so zanikali trditve v pismu, sem dobila, da pa tudi držijo, sem se lahko prepričala na lastne oči.

Toda pisec pisma je bil očitno precej razočaran, ker v časopisu ni prebral resnice, ki si jo je želel in kakršno si je očitno sam ustvaril o vseh teh stvareh. Zato je sledilo drugo, še bolj grobo in žaljivo pismo, kritika pa je letela na tistega, ki je dal pojasnila, torej namestnika direktorja v kmetijski zadrugi, medtem ko naj bi jaz izpadla kot nejeverni Tomaž, ki se je ob njegovih lažeh dal speljati na led. Toda vsaj zase lahko rečem, da takšnih kritik ne sprejemam, tudi zato ne, ker zaenkrat še zaupam svojim očem. Ob vsem skupaj se čudim, da sem sama dobila podatke in vse, kar je povezano v razdeljevanjem plač v kmetijski zadrugi, čeprav me — milo rečeno — plače na zadrugi osebno niti najmanj ne zanimajo, medtem ko naj bi bilo piscu pisma po njegovih besedah to onemogočeno. Če bi sam hotel dobiti te podatke, bi jih najbrž tudi dobil, ne da bi o tem pisaril okrog in pošiljal po informacije, ki so bile menda razobešene celo po oglasnih deskah, nekoga drugega. Morda se sam noče izpostavljati? Verjamem, da je mogoče res tako, toda če bi imel povsem poštene namene, se najbrž ne bi skrival v pismih za lažnimi imeni. In če je to že storil, bi moral imeti vsaj tako dober spomin, da bi se obakrat podpisal z istim imenom. Morda pa je hotel prikriti, da Miha V. in Franc U. nista isti osebi. Žal mu to ni uspelo, saj je že brez grafologa moč ugotoviti, da gre za pisavo iste osebe.

Ker sem se v njegovih očeh očitno izkazala kot nezanesljiva informatorka, si bo moral poiskati drugo. Dvomim pa, da bo med novinarskimi kolegi našel koga, ki bo pripravljen prikrajati novice zgolj po njegovi resnici, zlasti še, dokler bo anonimen. Zase dobro vem, da bom odslej anonimna pisma s podobno vsebino, ki bodo morebiti še prihajala na Dolenjski list iz kmetijske zadruge ali kateregakoli drugega belokranjskega podjetja, skrbno shranjevala v arhiv. Kdor ima toliko korajže, da blati ljudi, naj je zbere dovolj še za podpis.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Kaj poslej z domom JLA?

Predlog občinske skupščine je, naj bi ga dali v najem

RIBNICA — Tudi v Ribnici se armada pripravlja za selitev, domačini pa že razmišljajo, kakšna bo usoda ne le ribniške vojašnice, ampak tudi doma JLA, ki je bil dolga leta tudi središče ribniškega kulturnega in zabavnega življenja ter športnih dogajanj. Dobro obiskana je bila restavracija doma, kjer so kuhali tudi malice za zunanje goste. V domu je kino, kegljišče itd.

Predsednik občinskega izvršnega sveta Janez Henigman je dejal, da občina predlaga, naj bi dom še naprej deloval, kot je doslej. Zaprtje doma ali njegovo izropanje in zapečatenje bi pomenilo le barbarizem in nagajanje, predsednik Henigman upa, da do tega ne bo prišlo. Po njegovem mnenju naj bi dali dom v najem enemu ali več najboljšim ponudnikom. Najemnino bi si občina in vojska delili glede na lastništvo, in to vsak pol, dokler ne bi bilo vse okoli premoženja JLA sporazumno rešeno.

Upravnica doma JLA Slavica Ugrenović pa je povedala, da so tak predlog občinske skupščine že dobilii in ga poslali nadrejenim v Ljubljano, ker sami o tem ne morejo odločati. Odgovora še niso prejeli. Dodala je še, da se je iz doma JLA že izselila ribniška knjižnica, v domu ne kuhajo več malic za zunanje goste, pripravljajo pa še selitev inventarja, knjig in dokumentov. V zvezi z občinskim predlogom o delitvi najemnine »pol-pol« pa je dejala, da po podatkih in dokumentih, ki jih ima, ne gre za delitev »pol-pol«, ampak da je v dom vloženih 83 odst. denarja in sredstev JLA, delež občine pa znaša z vrednostjo zemljišča in prispevkov kulturne skupnosti vred le 17 odst.

J. PRIMC

Slovenija
Moja dežela.

KAKO REŠITI PROBLEME?

ROSALNICE PRI METLIKI — Rosalničani opozarjajo, da bi morali urediti kanalizacijo in pokopališče v Rosalnicah, za čimprejšnjo rešitev teh dveh problemov in pomoč pa so zaprosili skupščino občine Metlika. Krajevna skupnost nima dovolj denarja, da bi vse to lahko sama uredila. Predvsem pa ne bi zmogla stroškov za ureditev pokopališča, na katerega pokopavajo pokojne iz več vasi. Na skupščini občine so pojasnili, da je gradnja kanalizacije v Rosalnicah odvisna od denarja, ki je zagotovljen v občinskem proračunu, a za to naložbo denar v proračunu letos ni načrtovan. Kar pa se tiče pokopališča, so Rosalničani zvedeli, da je potrebno najprej odkupiti zemljišče, potem pa začeti dogovore za ureditev pogrebnih dejavnosti s Komunalo iz Metlike ali z zasebnim podjetjem.

IZLET V GORNJO RADGONO

ČRNOMELJ — Slovenska kmečka zveza — Ljudska stranka in Društvo vinogradnikov Bele krajine pripravljata v nedeljo, 18. avgusta, izlet v Gornjo Radgono. Izletniki se bodo udeležili kmečkega tabora v Beltincih, si ogledali kmetijski sejem v Gornji Radgoni, obiskali sodobno kmetijo, kdor pa bo želel, bo lahko odšel naslednji dan na Madžarsko, kjer bo v Lipici papežev sprejem za Slovence. Prijave sprejemajo poverjeniki SKZ-LS v krajevnih skupnostih ter v pisarni stranke v Črnomlju ali na tel. 51-320.

Samostojna
SLOVENIJA 1991

Kje bo disko v Kočevju

Včasih je bilo Kočevje ponoči mrtvo mesto, zdaj pa je za mnoge celo preveč hrupno — Kako ustreči obojim?

KOČEVJE — Doslej je bil že dlje časa v Kočevju le en disko, in sicer v hotelu Pugled, ker je disko v mladinskem klubu Škorc prenehal delati. Zdaj pa so se v Škorcu spet zbudili in bo disko deloval celo dvakrat na teden.

Prebivalce okolice Škorca je vznemirilo ponovno obratovanje, saj je ob prejšnjem njegovem delovanju bilo veliko pripomb in kritik. Ta disko je v najbolj gosto naseljenem delu mesta. Obratoval je do dveh zjutraj, potem pa v okolici, predvsem pri stolpnicah, ni bilo miru do štirih zjutraj. Mladi so pili, se glasno pogovarjali, prepevali in tulili — vse to seveda na klopcah za stolpnicami. V tej okolici je bilo takrat tudi precej vlomov v kleti, ponesnažene so bile kleti, nekaterim je zmanjkal bencin iz avtomobilov, mopedi so hrupno vozili — ljudje pa bi se morali naspati, da bi lahko šli naslednji dan na delo.

Delegacija krajanov je zato pred kratkim obiskala predsednika občinskega izvršnega sveta in pri njem protestirala proti ponovnemu odprtju diska v Škorcu. Večina meni, naj bi bil disko še naprej le v hotelu. Tam je primernejši prostor kot v drugih gostiščih in tudi v Škorcu. V bližnji okolici ni stanovanjskih hiš, da bi stanovalce motil hrup.

Tudi direktor hotela Nace Vidrih pravi: »Hrupa iz naših prostorov res ni. Menimo, da so prostori pri nas primernejši tudi za zbirališče mladih, kot so kje drugje. Poskrbljeno je za red. Celo inšpektor notranjih zadev iz Ljubljane je pred kratkim o našem disku dejal, da je v njem več reda kot v diskih v Ljubljani. Včasih smo bili kritizirani, da hotel ne poskrbi za zabavo in da je Kočevje mrtvo mesto, saj morajo ljudje s kurami spat. Zdaj, ko smo za to poskrbeli, pa nekaterim spet ni prav.«

J. PRIMC

TOM — firma, rojena med vojno

Tovarna opreme d.d. Mirna ostaja poslovno tesno povezana z Adrio Caravanom in Revozom — Velika škoda ob ujmi — Novi programi

MIRNA — Nekdanja tovarna šivalnih strojev, pozneje pa obrat oz. tozd iemvejeve Adrie Caravan, je od letošnjega 1. julija registrirana kot delniška družba Tovarna opreme Mirna. Lastnik vseh delnic TOM je ustanovitelj družbe, novomeška Adria, v okviru katere so se že kakšno leto pogovarjali o reorganizaciji, o razbitju te »gmote« vsaj na profitne centre. Ti niso nikoli prav zaživeli, pospešeno dogovarjanje v Adrii pa je le obrodilo ustanovitev na Adrio kapitalsko navezane družbe na Mirni.

»Vedeti je treba, da smo bili dosti specifični v okviru Adrie, saj smo imeli edini od proizvodnih enot tudi eksterno realizacijo, ustvarjeno z delom za Revoz. Imeli smo precejšnje težave pri nabavi materiala tudi za avtomobilski del, ker dobavitelji, denimo Novoteks, nikakor niso mogli razumeti, zakaj ne zmoremo plačevati računov, ko pa je vendarle Revoz znan kot dober plačnik. To niso očitki ‚materi'! Zavedamo se, da je od rešitve Adrie odvisna tudi usoda kakšnih 120 naših delavcev, zatorej stvari ne smemo prepuščati naključju,« menita direktor TOM Janez Dulc in njegov pomočnik Bruno Gričar.

V kolektivu, kjer je bilo še ne dolgo tega krepko prek 400 zaposlenih, je zdaj 334 delavcev. Časi, ko je vsak minišef moral imeti svojo tajnico oz. administratorko, so nepreklicno mimo. Novo mlado vodstvo tovarne skuša čimveč narediti tudi, da bi spremenili miselnost pri ljudeh, da skrb za kakovost ne more biti muha enodvnevnica, ampak stalnica, ako se želijo s svojimi izdelki potrjevati in nanovo uveljavljati v vse hujši konkurenci, tudi na najzahtevnejših trgih. Preveč poenostavljeno je gledanje, da je dovolj že, če je blago narejeno, potem bo tudi denar. Bivša tovarna šivalnih strojev na Mirni je propadla ravno zavoljo ozke proizvodne usmeritve, ki je še vedno šibka točka,

Janez Dulc

• V Tovarni opreme na Mirni imajo približno 45 odst. proizvodnje namenjene Adrii in ravno toliko Revozu, kaka desetina zmogljivosti pa je zaprežena v dodatne programe. Prikoličarski del pomeni izdelavo vse notranje opreme, od tekstila, plastike, elektroinstalacije do nekaterih kovinskih delov, pri avtomobilskem delu pa gre predvsem za sedežne in stropne prevleke ter plastične dele za »katrco«, nosilna programa konfekcija in plastika pa si obetata več dela za petico in novi avto iz programa. Razmišljajo o programu zunanjih ogledal za obstoječi in nadaljnji program Revoza. Posrednega izvoza ima TOM okrog 17 milijonov DEM. Izdelujejo tudi avtokozmetiko. Precej si obetajo od dodelavnih poslov za Avtocommerce, in sicer naj bi izdelovali nekatere plastične dele za Vokswagen in General motors. Prvi klasični izvoz naj bi opravili v kratkem, in sicer bodo najprej preko Uniteksa izvozili za »pokušnjo« na Švedsko vagon sedežnih prevlek za dnevne sobe.

in zanemarjanja marketinga. Danes med delavce vse bolj le prodira spoznanje, da je treba najprej razviti in narediti tržno zanimiv izdelek, ga prodati in poskrbeti, da bo blago tudi plačano.

P. PERC

Črnomaljski drobir

SKRIVNOST HITROSTI — O b[illegible] nih, marsikdaj precej skrotovičenih [illegible] mulacijah in kombinacijah besed, ki j[illegible] moč prebrati v raznovrstnih gradivih, [illegible] že večkrat pisali. Eden zadnjih hitov, [illegible] popularen predvsem v spisih o tem, [illegible] naj bi v Črnomlju v bodoče postav[illegible] kioske, pa je izraz »hitra hrana«. Gos[illegible] dinje vedo za hitro pripravljeno hran[illegible] tisto, za katero je potrebno nekaj ur, [illegible] den jo lahko postavijo na mizo. Nek[illegible] težje pa si predstavljajo, v čem je hitro [illegible] tre hrane. Ali v tem, da hitro poid[illegible] ostanejo praznih rok, če dovolj zgoda[illegible] traj ne pohitijo v trgovine, ali v tem, d[illegible] hitro podraži. Da gre za hrano, ki jo [illegible] pojemo, pa je že bolj malo verjetnosti, [illegible] ti kdor je lačen, poje hitro tako sendvič [illegible] tudi zrezek. Sicer pa, kaj bi ugibali, saj [illegible] do po Črnomlju stali številni kioski s [illegible] hrano, pa se bomo prepričali, za kaj p[illegible] zaprav gre.

SEJANJE — V Črnomlju so pos[illegible] ko je ostalo na dnevnem redu še 5 al[illegible] točk, zaradi vojnih razmer prekinili s[illegible] zborov občinske skupščine, sklicano [illegible] nec junija. V upanju, da jo bodo nad[illegible] vali v mirnejših časih. Nadaljevanje se[illegible] napovedano za zadnje dni avgusta, [illegible] prejšnjim točkam se je že do konca [illegible] pridružilo še najmanj toliko novih. G[illegible] na to, da je do seje še približno tri te[illegible] lahko pričakujemo še marsikaj. Bati se [illegible] da si bodo takrat črnomaljski delegati [illegible] leli kakšno vojno, vsaj interno ali lok[illegible] da bodo imeli razlog za prekinitev se[illegible] nasprotnem primeru bodo lahko sej[illegible] jutra do večera.

Drobne iz Kočevja

OBNAVLJAJO TEHNIKO — V [illegible] dišču mesta obnavljajo trgovino Teh[illegible] V zadnjem obdobju kljub pomanjk[illegible] denarja izboljšujejo trgovine in ustan[illegible] jo nove.

VSELJUJEJO SE — V novo stan[illegible] na Trgu zbora odposlancev se pos[illegible] vseljujejo. V zadnjih dneh sta se vse[illegible] stanovanjska banka in slaščičarna »[illegible] pike«.

OSLOVSKO-GENERALSKA NO[illegible] — Oslovska noč, ki jo vsako leto ju[illegible] priredijo v »Oslovini mozeljski«, je zar[illegible] vojne preložena za nedoločen čas. [illegible] »Oslovini mozeljski« so tudi zanikali [illegible] vorice, da bodo Oslovsko noč preimen[illegible] vali v Generalsko noč.

TUJCEV PA NI — V hotelu Pugled [illegible] v prvi polovici letos zabeležili le 301 n[illegible] nino tujih gostov, medtem ko so jih v [illegible] kem obdobju lani 685. Število domač[illegible] gostov je v istem obdobju upadlo z lansk[illegible] 2.266 na 2.011. Število gostov in noč[illegible] upada že nekaj let.

Ribniški zobotrebci

VOJAŠKA STANOVANJA — P[illegible] objavi članka v Delu, da bo v Ribnici p[illegible] odhodu armade na razpolago 80 stan[illegible] vanj, je vsak dan po 10 in več telefonsk[illegible] klicev interesentov za stanovanja na s[illegible] novanjsko skupnost in občinsko skupš[illegible] no. Tisti, ki kličejo, seveda želi[illegible] prednost pri stanovanjih. O presežku s[illegible] novanj v Ribnici se je hitro razvedelo t[illegible] v Kočevju, kjer močno primanjk[illegible] stanovanj.

SPET OBVOZ — Zaradi del v Ribni[illegible] promet spet poteka po obvozu prek Hr[illegible] vače. Križišče z magistralko, kjer je odc[illegible] in se začne obvoz, je še precej neurejen[illegible] saj so prav tu položili cevi kanalizacije [illegible] nove čistilne naprave. Zdaj so cesto le z[illegible] silno uredili za promet, dokončno pa bod[illegible] to križišče uredili predvidoma jeseni.

Trebanjske iveri

DELAVCI — Direktor Tovarne opr[illegible] me d.d. Mirna, Janez Dulc, kar ne mo[illegible] prehvaliti svojih delavcev, ki so se izjem[illegible] izkazali ob nedavni katastrofalni toč[illegible] je po cenitvah zavarovalniških stroko[illegible] njakov samo na 5000 m² strehe nared[illegible] za 4,7 milijona din škode, v TOM pa oc[illegible] njujejo, da skupna škoda znaša kar okro[illegible] 8 milijonov. In v čem je ta izjemnost »[illegible] govih« delavcev, pred katerimi je po Du[illegible] čevih besedah treba »dati kapo dol«? T[illegible] epitet velja predvsem za skupino okrog [illegible] delavcev, ki so ves teden od 5. do 22. u[illegible] hiteli s prekrivanjem tovarne. Oddahn[illegible] so si le v nedeljo in še to zaradi dežja. [illegible] gor direktorju, ki ima tako požrtvoval[illegible] delavce, zahvala pa velja tudi tistim [illegible] Trima, ki so dva dni nenehno delali nov[illegible] kritino za TOM. Škoda le, da so, žal, predvsem ujme in vojne tisti čas, ko »g[illegible] nerali« šele dobro opazijo, kako majhni so brez dobre vojske!

STANOVANJA — Med Trebanjci tudi tistimi v občinski vladi, so velike raz[illegible] like pri opredeljevanju pojma stanarine. Poskusite uganiti, kateri so tisti, ki menijo, da so stanarine predvsem ekonomska ka[illegible] tegorija, in kateri menijo, da so bol[illegible] socialna!

POGON — Tale fičko s samokolnico na strehi je v soparnem dnevu prisopihal do mirenskega bistroja. Gospodarju obeh prevoznih sredstev se je pač zahotelo malo ohladitve in oddiha, predno bo zagnal na bencinski oz. nožni pogon oba arhaična primerka.

Novo v Brežicah

SPREMEMBA NAMEMBNOSTI — Vojaki z zvezdo na uniformi letijo in se jadrno selijo z letališča v Cerkljah ob Krki. Govori se, da bo letališče kot tako ostalo tistemu, ki se bo vgnezdil v njihove še tople položaje. Zaupni viri pa napovedujejo glede letališča tudi spremenjeno dejavnost. Zanjo naj bi namenili predvsem letališke hangarje. V teh garažah so doslej gladili avione, v prihodnje pa naj bi si sladokusci gojili šampinjone. Vse je kot naročeno, gojitelji gob se boje samo tega, da imajo šampinjone neznansko radi tudi častniki. Gobje poželenje bi namreč lahko oficirje prignalo nazaj v Slovenijo, kar bi škodilo klimi in torej tudi rasti.

VROČINA — Policistom v obmejni hišici v Obrežju je vroče. Objekt naj bi zato dobil klimatske naprave. Tudi iz vrst brežiških zdravnikov je prispela želja po klimatskih napravah, ki da jih ni v operacijski sobi. Eni in drugi so mogoče ta trenutek le preveliki optimisti, če upajo na omenjeno umetno hlajenje. Vojna je v glavnem končana in kdo bi vedel, če se omenjeni službi zdita državi še toliko pomembni, kot pred tedni, in če jima je pripravljena nabaviti tisti »er kondišn«.

PARLAMENT — To je politična kuhinja. Ne želim biti odgovoren za razpad skupščine. Tako je komentiral Borut Mokrovič vzdušje na eni od zadnjih skupščinskih sej. Težko se bo izmazal. Izvolili so ga za podpredsednika.

Krške novice

POLITIKA — Avstrija skoči pokonci, ko poženemo jedrsko elektrarno v Krškem. Toda Slovenija pričakuje od Avstrije, da jo bo najprej priznala kot državo. Tako v Krškem primerjajo diplomatske in državniške izlive strasti in modrosti. Krčani take ugotovitve sicer ne bi mogli patentirati, vendar jim je potrebno priznati, da razmišljajo pametno. Mogoče pa Avstrijce k takemu obnašanju celo navavjo kateri od slovenskih politikov. Če bi to vpraševali Krčani, bi upravičeno, saj jim menda republiške živine ne povedo kaj dosti o tem, kakšno usodo predvidevajo Krškemu. Svojčas je menda neki ljubljanski nadutež krško uradno predstavništvo celo pognal s sestanka.

MOST — V Podbočju je most, zidan iz kamna, ozek in lep in edini, ki v vasi omogoča prehod čez potok. Pri Križaju in pri Čerkljah je znak, okrogel in tak, da je vsem jasno, da prepoveduje vsakršen promet po podboškem mostu. To dvoje predstavlja uganko. Stara je verjetno vsaj leto dni, domačini pa so jo spretno rešili, saj z vso mehanizacijo vozijo po mostu, kot da ne bi bilo znaka. Nekdo se bo moral odločiti: ali popraviti most, da bo »prevozen«, ali odstraniti most, če ni za promet, ali pa odstraniti znak, kar bi bilo še najlažje.

Sevniški paberki

CESTE — Ni izjema, ampak je prej pravilo, da se pri nas vozimo po zelo slabih cestah. Toda tisti, ki tarnajo, dostikrat povsem upravičeno, nad to ali ono slabo vzdrževano cesto v mestu, naj se samo za »pokušnjo« zapeljejo proti Prešni Loki, Velikem Cirniku ali še v kateri hriboviti predel sevniške občine. Nedavno neurje je na teh makadamskih cestah naredilo take jarke, da je vožnja z večjo hitrostjo kot 20 km na uro večja nevarnost za vozilo in voznika kot dirkanje s formulo 1. Novomeški cestarji so nam obljubili, da se bodo, kljub kroničnemu pomanjkanju denarja, teh najbolj poškodovanih cest lotili vsaj z grederjem že ta teden.

PREDNOST — To, da imajo tudi Sevničani svojega republiškega ministra Umeka, ne navdaja s ponosom le njegovih domačih, ampak tudi dokaj široko občestvo. Srenjo seveda nadvse zanima, kolikšno korist bodo imeli v občini od tega. V Mirenski dolini pa nič kaj ponižno in vdano v usodo spremljajo, ali se bo zdaj res kaj premaknilo pri njihovi telefoniji, v katero so zmetali že lep kup denarja. Gre namreč tudi za demografsko ogroženo območje in ni vrag, da ne bi bili v Šentjanžu, Krmelju in Tržišču tokrat prvi »pri koritu«.

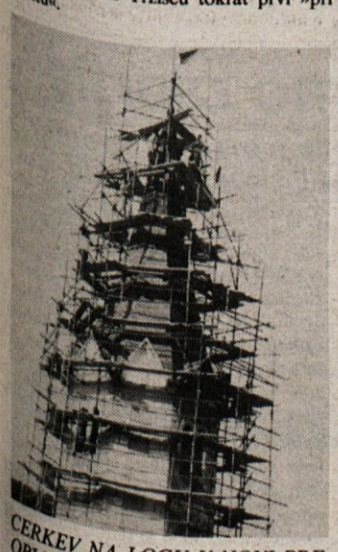

CERKEV NA LOGU V NOVI PREOBLEKI — Krajani Loga nadvse zavzeto obnavljajo podružnično cerkev sredi vasi. Zamenjali so celotno ostrešje stavbe, ki se na zunanjem zidu ponaša s fresko iz 16. stoletja. Prejšnji teden so delno obnovili tudi ostrešje stolpa. Ta teden bodo kleparski mojstri oblekli stolp v bakreno pločevino, fasado cerkve pa bodo obnovili sevniški gradbinci. Dela vodi in usklajuje boštanjski župnik Srečko Golob. (Foto: P. P.)

Denarja dosti manj kot stroškov

Rok brežiški bolnišnici — V Zdravstvenem centru Brežice ob polletju prek 15 milijonov din izgube — Manj denarja za enako delo — V Krškem podobne težave

BREŽICE — Danes se izteče rok, ki ga je brežiški bolnišnici postavilo Elektro Celje kot zadnji datum, do katerega mora bolnišnica poravnati račune za elektriko. Toda v brežiškem zdravstvenem centru, katerega del je bolnišnica, je zmanjkalo denarja ne le za omenjene račune, ampak tudi za druge namene.

Zdravstveni center Brežice je zaključil polletno poslovanje s 15,5 milijona din izgube. V tem skupnem primankljaju znaša izguba bolnišnice, ki je od vseh enot v najtežjem položaju, 13 milijonov din. Sredstev, ki jih zmanjkalo zdravstvenemu domu, je za skoraj 2,5 milijonov din, preostanek izgube pa sodi v lekarno in skupne službe. Do konca leta bi celotna izguba narasla na 26 do 30 milijonov din, če bo za zdravstvo toliko denarja kot v prvem polletju, so zaskrbljeni v brežiškem zdravstvenem centru.

• Krški zdravstveni dom je imel ob polletju 6,7 milijona din izgube. Tako po številu zdravnikov kot po zalogah zdravil in sanitetnega materiala zdravstveni dom ne dosega republiških normativov. V juliju so ZD Krško zaradi neporavnanih obveznosti 10 dni blokirali račun.

Medtem ko ni videti konca sedanji krizi zdravstvenega centra, vodstvo ustanove pozna njene začetke. »Če analiziramo, od kod izguba, smo seveda pri pogojih letošnjega poslovanja, ki jih je postavila republiška uprava. Proračun Slovenije letos za zdravstvo namenja enaka sredstva kot v preteklem letu in po tem so odobrili sredstva zdravstvenim zavodom. Za enak obseg programov je Zdravstvenemu centru določeno manj sredstev kot v preteklem letu, in to bolnišnici 6,1 odst. manj, zdravstvenemu domu 3,6 in lekarni 8 odst. manj denarja kot lani. Če v republiških izhodiščih niso priznali dejanske rasti stroškov, je popolnoma jasno, da smo v izgubi,« pojasnjuje in napoveduje likvidnostne težave Tone Zorko, direktor brežiškega zdravstvenega centra.

Republiška zdravstvena uprava dela, če sodimo po njenih dopisih v Brežice, dokaj na pamet. Brežiški bolnišnici je po izhodiščih za vrednotenje programov letos priznala 48 delavcev manj kot lani. Po uradnih izračunih je ta delovna sila vredna 6,4 milijona din in tega denarja spričo manjšega priznanega števila delavcev v Brežice ne bodo dobili. Za pogoje poslovanja pa so zvedeli v centru šele v začetku julija, s tem da sredstva za odpravnino omenjenih delavcev ali sredstva za njihov dosedanji izplačani osebni dohodek niso zagotovljena. Republiška uprava je tudi znižala cene zdravstvenih storitev za 9 do 10 odst. Mesečno pa zagotavlja brežiškemu zdravstvu komaj toliko denarja, da si to izplačuje znižane osebne dohodke in poravna petino materialnih stroškov.

• V brežiškem zdravstvenem centru so sprejeli nekatere varčevalne ukrepe, ki naj bi prihranili blizu 20 milijonov din. Skladno z neizbežnim varčevanjem se bodo do konca leta znebili 27 do 30 delavcev v bolnišnici, 6 v zdravstvenem domu, 1 v lekarni in 5 v skupnih službah. Zlasti nekateri od sprejetih ukrepov povzročajo »velike organizacijske in personalne probleme«. Informacijo o razmerah v brežiškem zdravstvu je ZC Brežice naslovil tudi na brežiško občinsko skupščino.

M. LUZAR

Študiji o plinu

Brežiška predvidevanja

BREŽICE — Sekretariat za urejanje prostora in varstvo okolja v Brežicah je naročil pri ljubljanskem Elektroprojektu študijo o možni plinifikaciji v občini Brežice. Izdelovalec študije je ocenil, da bi v Brežicah porabili letno 5 milijonov kubikov plina.

Po okvirni oceni bi plinifikacija Brežic stala blizu 5 milijonov mark. Stroške plinifikacije, ki bodo na koncu zelo verjetno drugačni od omenjene predhodne ocene, bi naj plačali s Petrolovo pomočjo, z denarjem iz občinskega in morebiti republiškega proračuna, mogoče pa tudi s sredstvi iz samoprispevka. Izdelavo podobne študije je brežiškemu izvršnemu svetu ponudila varaždinska firma Coning. Vlado bi papirji, ki bi bili gotovi v 30 dneh, stali 11.000 mark, z njimi pa bi dobila idejni rešitvi glavnega in razvodnega omrežja ter tehnično in ekonomsko analizo.

Za napeljavo plina se je pred časom zavzela tudi brežiška krajevna skupnost in se z dopisom obrnila tudi na občinski izvršni svet, naj ta naroči študijo o možni plinifikaciji v občini. Kot so predlagali iz krajevne skupnosti, bi bilo potrebno ugotoviti, koliko možnih porabnikov je zainteresiranih za plin in s katerim denarjem bi napeljali plinovod. V brežiški krajevni skupnosti so prepričani, da bi bila napeljava plina pametna naložba tako v gospodarskem kot v ekološkem smislu.

L. M.

S političnim predznakom

»Povojne« pobude v brežiški občinski skupščini

BREŽICE — V Brežicah so predlagali, naj bi kaj poimenovali po Jerneju Molanu, ki je, žal, padel v obstreljevanju nedaleč od Brežic. Rekli so, naj bi njegovo ime nosila katera od brežiških ulic. Na delu je najbrž radodarnost, ki so ji primešali kanček slovenskega domoljubja, saj nekateri predlagajo tipične zamenjave. Nekdo se je namreč ogrel za to, da bi z Molanovim imenom poimenovali sedanjo ulico Veljka Vlahoviča, nekaterim pa bi bilo všeč, če bi sedanji brežiški dom JLA spremenili v kulturni dom Jerneja Molana.

Radodarnost rojakov v zvezi s podeljevanjem imen ulicam ali hišam očitno ne pozna meja in najbrž tudi ne upošteva zgodovine. Če bi se ljudje ozirali na preteklost, bi se najbrž ognili skušnjavi, za nekaj let postaviti na tron dobrega prijatelja ali vsaj znanca, ki je padel v tretji vojni. Kajti heroji romajo na smetišče zgodovine, kakor hitro pride naslednji zmagovalec in se zamenja zgodovina. Tudi v Sloveniji pišejo zgodovino zmagovalci.

V Trebnjem, na primer, so pred meseci dobesedno sneli glavo kipu narodnega heroja Jožeta Slaka—Silva. Tudi kakšna Slakovih razstavljenih fotografij je dobila dotlej neznane praske. Heroju je pač potekel rok trajanja. Na podoben način bi mogoče kdaj morala stran ulična tabla z imenom Jerneja Molana. Ni stoodstotno, je pa zelo verjetno. Že zaradi najmanjše take verjetnosti pa jo je škoda postavljati tja. Škoda ljudi. Nismo generali. Njim je človek samo številka, ki jo smeš prej ali slej poradirati.

M. LUZAR

BOGATAJ NA KRAJU SAMEM — Prejšnji teden se je mudil v Brežicah namestnik republiškega obrambnega ministra Miran Bogataj. Z vodstvom občine se je pogovarjal, kako poteka selitev armadnih enot iz vojaških objektov v brežiški občini. Bogataj je predstavil tudi nekatere svoje poglede in slovenska stališča v prihodnjih pogovorih z armado. Med drugim je pripomnil, da bi bil armadni umik za vsako ceno nesmiseln. Glede namenske proizvodnje v Sloveniji je Bogataj dejal, da Slovenija ne bo razvijala vojaško-industrijskega kompleksa po jugoslovanskem vzorcu. Na sliki (z leve): Stane Zlobko, brežiški sekretar za ljudsko obrambo, Miran Bogataj in Anton Podgoršek, občinski sekretar za družbene dejavnosti in gospodarsko. (Foto: L. M.)

Verjamejo v svojo prihodnost

Mirnakomerc d.o.o. se uveljavlja s saloni Miko v Novem mestu, Krškem in Sevnici — Vabljiva italijanska keramika — Drzne odločitve

SEVNICA — »Mi smo zadnji, ki bi lahko propadli. Dokler smo v takem razvoju, se sploh ne bojim za našo prihodnost, če pa bodo nastopile nove razmere, se bomo pač prilagodili, prej kot drugi,« razmišlja 44-leti Martin Šalamon iz Sevnice, ki je skupaj z Novomeščanom Jožetom Seničarjem ustanovil zasebno podjetje Mirnakomerc d.o.o.. Najboljša izkaznica te firme pa so dobro založeni in obiskani saloni pohištva in keramike Miko v Novem mestu, Krškem in v Sevnici.

Nazadnje se je Mikov salon pojavil v Sevnici, in sicer v bivših prostorih LB. Šalamon je zadovoljen, ker jim je uspelo odkupiti prostore v isti stavbi, kjer so si v bivših pisarnah skisa oz. stanovanjske skupnosti že poprej uredili poslovne prostore za nekakšne skupne službe firme, ki zaposluje že 20 delavcev. Ob otvoritvi sevniškega salona so med stotnijo gostov z veseljem pozdravili najpomembnejše sevniške občinske funkcionarje, ki so jim, kot pravi Šalamon, nudili vso, zlasti moralno podporo. Tudi ta nekaj pomeni, čeprav je ključ uspeha dobrega podjetnika drznost, a hkrati tudi tehtnost poslovnih odločitev. Šalamon to pojasnjuje, preprosto, s tem, da je pač treba pri vsem tem narediti čimmanj napak, predvsem pa poskrbeti, da se kapital čim hitreje obrača. To je v naših »jugo« tržnih razmerah vse prej kot enostavno, predvsem pri poslovanju z bivšo Jugoslavijo, toda zaenkrat uspevajo v Mirnakomercu ohranjati dobre odnose z jugom.

Poslovna strategija in taktika Mirnakomerc je dokaj jasna. Kupcem hočejo približati trgovino zahodnega tipa, v katere zdaj privabi zlasti keramika dveh italijanskih proizvajalcev iz Modene in Imole. Pri keramiki ne poznajo sezonskih nihanj in izkupiček od prodanih ploščic dobro zapolnjuje morebiten izpad dohodka od pohištva, zaves, karnis in druge notranje opreme. Mirnakomerc je naredil malo »revolucijo«, ko je začel uvažati še barvne fugirne mase in tako prisilil domače proizvajalce, da so se skušali prilagoditi konkurenci. Uveljavili so se tudi s prodajo usnjenih sedežnih garnitur največjega zasebnega izdelovalca le-teh pri nas. Zdaj so navezali že tako dobre in tesne stike, z neposrednimi pogodbami, s številnimi proizvajalci pohištva v Sloveniji in drugod, da jih ne more odpihniti kar tako kak nepredvidljivi vetrič.

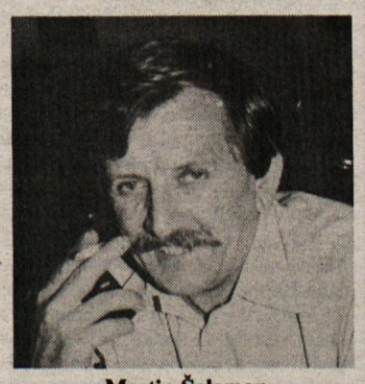

Martin Šalamon

• Mirnakomerc d.o.o. bo do 15. avgusta preselil salon Miko iz zdajšnjih najemnih prostorov v Novem mestu v trgovino, ki so jo kupili v Kandiji. Še letos pripravljajo »napad« na Čatež, kjer naj bi bila zaradi turističnega kraja in predvsem bližine Zagreba, tudi po mnenju Lesninih strokovnjakov, najboljša lokacija salona. Salon Miko pa bo prišel tudi v Belo krajino, najverjetneje v Črnomelj. Mirnakomerc naj bi zaposloval največ okrog 50 delavcev.

P. P.

DA ZAJAMEŠ SAPO — Senca škodi gruntu, vendar spet ne toliko, da človek ne bi malo sedel za mizo v hlad, potem ko je nakidal prikolico gnoja ali pa natlačil prikolico slame. Tudi pri Usovih na Gorenjih Jesenicah pri Mokronogu so tako malce posedeli pod lipo pred hišo. To bi lahko bilo tudi praznovanje. Usova Ana, ki je sicer ni na sliki, je 18. junija praznovala 80. rojstni dan, v teh dneh pa je imela god. Praznik bi bil lahko tudi to, da so živi in zdravi. Lipa, pod katero je nastala tale fotografija, je namreč le dober lučaj od vojaške postojanke, v kateri je pred kratkim nižji oficir grozil, da bo razstrelil rezervoarje. (Foto: M. Luzar)

IZVOLILI VLADO

BREŽICE — Potem ko so pred časom zbori brežiške občinske skupščine imenovali Cirila Kolešnika za mandatarja za sestavo občinske vlade, je zdaj že znana sestava brežiškega občinskega izvršnega sveta. Vodi ga Ciril Kolešnik, podpredsednik IS je Jože Baškovič. Posle sekretarja za gospodarstvo so zaupali Slobodanu Ninkoviču, katerega namestnik v vladi je Tone Preskar. Sekretar za družbene dejavnosti in občo upravo je Tone Podgoršek, sekretariat za urejanje prostora in varstvo okolja vodi Ciril Zupančič, obrambne zadeve so zaupali sekretarju Stanku Zlobku, za sekretarja za notranje zadeve so izvolili Ivana Kapušina, za področje obrti bo v izvršnem svetu skrbela članica Jožica Žagar. Član vlade, zadolžen za finance in proračun, je direktor davčne uprave Drago Lopert, za sektor družbenih dejavnosti bo skrbel Marjan Gregorič, za zdravstvo in socialno področje pa so v izvršnem svetu zadolžili Andreja Zidariča.

PREKINILI DELO

BRESTANICA — Delavci tukajšnjega Sigmata so nedavno prekinili delo. Prek stavkovnega odbora, ki so ga imenovali za pogajanja z vodstvom, so zahtevali izplačilo junijskih osebnih dohodkov najkasneje do 29. in izplačilo regresa do 30. julija. Do 30. julija naj bi vodstvo podjetja tudi pojasnilo, kaj namerava storiti s presežnimi delavci, in vse v zvezi z lastnino obratov v Brestanici in Velikem Podlogu. Stavkajoči delavci in vodstvo so po štirih dneh dosegli sporazum: pristali so na izplačilo osebnih dohodkov do 15. avgusta, in na to, da pridejo znova na delo.

TABOR POD STORŽIČEM

SEVNICA — Posavski planinci, ki že več let organizirajo planinske tabore, so za letos nameravali pripraviti tak tabor v Vratih. Nastopile pa so nekatere spremembe. Planinski tabor bo v koči pod Storžičem. Pri organizaciji tabora letos ne bodo sodelovali predstavniki krške in brežiške občine, kar dejansko pomeni, da bodo tabor pripravili Sevničani. Prejšnjič smo pomotoma poročali, da bodo planinsko taborjenje od 6. do 13. avgusta organizirali Krčani. Na tem taboru Planinskega društva Lisca Sevnica-Krško, ki bo trajal od 6. do 13. avgusta, bo predvidoma 38 otrok od 64 prvotno prijavljenih.

Dela je premalo

Študentski servis v Krškem

KRŠKO — Tukajšnji študentski servis ne more zagotoviti dela vsem, ki povpraševajo po priložnostni in začasni zaposlitvi. Delo prek študentskega servisa še ponudijo redki obrtniki, ki potrebujejo pomoč pri enostavnejših delih, kot je zlaganje različnega blaga in podobno. Občasno lahko člani študentskega servisa zaslužijo tudi z delom v bifejih in z akviziterstvom. Tovarne po delovni sili, ki jo zagotavlja študentski servis, letos ne povpraševajo.

Kot pravi Sabina Frankovič, vodja študentskega servisa v Krškem, pa je povpraševanje po delu veliko, zato iskalci vzamejo vsak posel, ki ga ponuja servis. Plačilo za težja fizična dela znaša na uro od 60 din naprej, za lažja fizična dela zaslužijo člani servisa 45 din ali več. Najnižja tarifa za delo, pri katerem je potrebno določeno znanje, kot je strojepisje, znaša 50 din. Za inštrukcije, prevajanje in podobno plačujejo na uro okrog 70 do 90 din, odvisno je od vrste dela.

Tisti, ki bi poskusili srečo pri iskanju zaposlitve prek študentskega servisa, se lahko včlanijo, če predložijo potrdilo o šolanju za končano šolsko leto, fotografijo in osebno izkaznico. Če slednje še nimajo, zadostuje osebna matična številka. Študentski servis, ki ima okrog 1.000 članov, posluje v prostorih na CKŽ 15, to je v starem delu Krškega.

SPET OBRAMBA PRED TOČO

SEVNICA — Ob nedavnih ujmah s točo so marsikje v Sloveniji utrpeli celo večjo škodo kot med nedavno vojaško agresijo JA. Vsi ugotavljajo, da bi bila škoda zagotovo manjša, ako bi delovala v preteklih letih toliko kritzirana obmraba pred točo v osrednji in severovzhodni Sloveniji. Znano je tudi, da so bile radijske zveze protitočne obrambe še kako dobrodošle naši teritorialni obrambi, zdaj pa te radijske zveze teritorialci vračajo prvotnemu namenu. Tako so zdaj s protitočno obrambo spet pokrite Dolenjska, Bela krajina, Posavje, Štajerska, Zasavje in 6 občin celjskega območja. Protitočna obramba je zdaj podrejena ministrstvu za urejanje prostora in varstvo okolja.

Na dveh stolih se ne sedi

SEVNICA — Direktorju Tehnoloških sistemov Sevnica (TSS), Karlu Platinovšku, so na nedavni seji sevniške vlade, ko se je ta seznanila z razmerami v TSS, jasno in glasno povedali, da se sicer ne nameravajo vmešavati v poslovanje firme, toda hkrati tudi to, da bi se moral kot direktor zavedati, da ne more sedeti hkrati na dveh stolih.

Primerjavo so pojasnili z dejstvom, da se pojavljajo znotraj TSS vse večja trenja in nezadovoljstvo delavcev, ker so ti dobili občutek, da direktor Platinovšek s svojo ekipo, ki jo je ob reševanju proslule Tovarne konstrukcij STT pripeljal v Sevnico, ni izpolnil obetov in pričakovanj, da bo delavcem na njenih temeljih nastale tovarne TSS dolgoročno omogočil dovolj dela in s tem večjo socialno varnost.

V kolektivu je zavrelo tedaj, ko se je zvedelo, da Platinovšek s svojimi najožjimi sodelavci snuje zasebno podjetje X plus d.o.o., medtem ko se je TSS znašel v tako hudih škripcih zaradi pomanjkanja količkaj dobičkonosnega dela. Medsebojni očitki, izrečeni v kuloarjih ali za njimi (češ da bi kapitan moral po vseh pravilih poslednji s potapljajoče se ladje ali tisti, bolj grob, češ da podgane pač prve zbežijo, ali pa, da veliko delavcev TSS popoldne »fuša«, zdaj ko naj bi to počeli še vodilni, pa je nastal tak rompompom), so prej ko slej neproduktivni, navkljub temu, da je v njih vsaj zrno resnice. Zatorej bi bila prava pot, da bi pač vsi v TSS dosti zaslužili, kot razmišlja tudi sevniški občinski gospodarski minister Jože Kovač, da jim ne bi bilo treba početi popoldne še kaj drugega.

Pomembno za premoščanje nezaupanja med delavci in vodilnimi TSS pa je to, da bo komisija, ki jo je imenoval delavski svet TSS, v njej pa so štirje vodilni, trije delavci in predstavnika sevniške vlade, predsednik Marjan Kurnik in že omenjeni minister, naredila nekakšno inventuro vseh odprtih poslov TSS. Kajti direktor Platinovšek se je že odločil za podjetništvo, dal odpoved in bo 30. septembra zapustil firmo. Sevniška vlada je zdaj lahko odmrznila 175.000 din razvojnega denarja za X plus d.o.o., kar naj bi bilo morebiti celo v pomoč pri nadaljnjem razvoju Tehnoloških sistemov Sevnica. Tako vsaj pravijo optimsti.

P. P.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 9. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 15.45 — 1.00 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
VROČE — HLADNO, oddaja, TV Sarajevo, 5/5
ELIZABETIN DVOR, slovaška nadalj., 3/6
10.45 VIDEO STRANI
16.00 VIDEO STRANI
16.10 EP VIDEO STRANI
16.15 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
DRUGA GODBA
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE:
SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
NEVARNI ZALIV, kanadska naniz., 8/20
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
19.55 ZRCALO TEDNA
20.15 FESTIVALI SVETA, avstral. dok. serija, 5/12
20.40 PARALAKSA, nizozemska dok. serija, 5/13
21.10 V CITYJU, angl. naniz., 13/13
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
PRI HUXTABLOVIH, 2. epizoda amer. naniz.
BARBAROSA, amer. film
DRAŽLJIVO, 1. oddaja franc. erotičnega programa
22.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Satelitski programi — 19.00 Domači ansambli: Ansambel Slovenija in Henčkov ansambel (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Koncert orkestra Berlinske filharmonije — 22.00 Satelitski programi — 23.50 Yutel

HTV 1

8.40 TV koledar — 8.50 Informativni program - 12.30 Poletni program — 14.20 TV koledar — 14.30 Informativni program - 16.20 Leta tesnobe (zadnji del nadalj.) — 17.15 Hrvaška danes — 18.00 Skrivnosti morja (franc. dok. serija) — 18.50 Ah, te majhne razlike (angl. humor. naniz., 3/6) — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Posebna oddaja — 21.05 Running out (amer. film) — 22.55 Dnevnik 2 — 23.25 Ekran brez okvira — 0.55 Šef (češka naniz.) — 1.40 TV izbor — 2.40 Informativni program

SOBOTA, 10. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.25 in 15.20 — 1.40 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 KLUB KLOBUK
9.40 VROČE - HLADNO
10.05 ALF
10.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.35 VEČERNI GOST: JACQUES JUILLARD
12.15 VIDEO STRANI
15.35 VIDEO STRANI
15.45 TARZAN IN ZLATA DOLINA, angl. film
17.20 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.35 PROSTOZIDARSTVO OD BLIZU, ponovitev zadnjega dela angl. dok. serije
19.00 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
19.55 UTRIP
20.15 ŽREBANJE 3 X 3
20.30 TRIBUTE TO STAN KENTON, 2. del
21.30 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz., 24/30
21.55 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.15 SOVA:
VOJNA IN SPOMIN, amer. nadalj., 5/12
UBIJAJ, amer. film
1.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Satelitski programi — 19.05 Murphy Brown (amer. naniz., 3/22) — 19.30 Dnevnik BG — 20.15 Filmske uspešnice: Visoki gostje (amer. film) — 22.10 Satelitski programi - 23.00 Yutel

HTV 1

8.20 TV koledar — 8.30 Informativni program — 9.45 Vesela sobota — 10.45 Informativni program — 13.30 Ciklus filmov Nikole Babića — 13.50 Sedmi čut — 14.00 Narodna glasba — 14.30 Informativni program — 15.30 Nebojša (češki mlad. film) — 17.00 TV razstava — 17.15 Informativni program — 18.00 TV teden — 18.20 Mesečev zaliv (angl. nadalj., 3/6) — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Posebna oddaja — 21.05 Peter Gunn (amer. film) — 22.50 Razseljena Hrvaška — 23.35 Dnevnik 2 — 0.05 Športna poročila — 0.10 Fluid (zabavnoglasbena oddaja) — 0.55 TV izbor — 1.55 Informativni program

NEDELJA, 11. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 0.05 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ŽAV
NEVARNI ZALIV, kanadska nadalj., 8/20
10.20 V ZNAMENJU ZVEZD: ŠKORPIJON, nemška dok. naniz., 5/12
10.50 ALPSKI VEČER BLED 91
11.20 SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
11.30 VIDEO STRANI
14.30 VIDEO STRANI
14.40 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 OB VELIKI LOČNICI, amer. film (ČB)
18.55 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.05 MALI OGLASI, TV naniz.
20.50 EPP
20.55 ZDRAVO
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
POLNA HIŠA, amer. naniz., 8/22
DEJANJE VOLJE, angl. nadalj. 1/4
23.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 13.45 F-1 za VN Madžarske
13.45 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Svet narave: Divjina, podobna raju (angl. poljudnoznan. serija, 2/6) — 20.50 Ciklus filmov Jirija Menzla: Kdo išče zlato dno (češkoslovaški film) — 22.10 F-1 za VN Madžarske (posnetek) — 22.50 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45 Nedeljsko dopoldne — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 13.55 Tudi letos... — 14.30 Vlak brez voznega reda: Veni, vidi... (italij. film) — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Temni angel (angl. nadalj., 1/3) — 21.05 Halo, ali nas slišite? (dok. oddaja, 1/5) — 22.00 Dnevnik 2 — 22.20 Glasbena oddaja — 23.20 Športni pregled — 23.50 Poročila

PONEDELJEK, 12. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.10 in 14.40 — 0.25 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.00 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ZDRAVO, ponovitev
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
UTRIP, ZRCALO TEDNA
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 TRETJE ŽIVLJENJE, drama TVS
21.25 GOZD JE ŽIVLJENJE, dok. oddaja
21.55 DNEVNIK 3
22.10 400 LET SLOVENSKE GLASBE, 27. oddaja
22.55 SOVA:
SIMPSONOVI, amer. animirana naniz., 11/13
DEJANJE VOLJE, angl. nadalj., 2/4
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik KP — 20.00 Studio Ljubljana — 21.00 Po sledeh napredka — 21.30 Rezervirano za šanson — 22.20 Satelitski programi — 23.05 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45 Izobraževalna oddaja — 10.15 Otroški program — 10.45 Poletni program — 14.45 Poročila — 14.50 TV koledar — 15.00 Prezrli ste, poglejte — 17.40 Otroški program — 18.15 Hrvaška danes — 18.45 Morje — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Madžarska drama — 21.35 Zunanja politika — 22.05 Dnevnik 2 — 22.25 Kinoteka — 23.55 Poročila

TOREK, 13. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.10 in 16.00 — 23.30 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 UKRADENA, angl. nadalj., 6/6
21.00 SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
21.10 EVROPSKI TURISTIČNI KAŽIPOT
21.45 DNEVNIK 3, VREME
22.00 SOVA:
PUJSOVI DOSJEJI, angl. naniz., 11/14
DEJANJE VOLJE, angl. nadalj. 3/4
RESNA GLASBA
23.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Satelitski programi — 19.00 Duhovna glasba od renesanse do danes — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Žarišče — 20.30 Studio 2 Koper — 21.30 Žrebanje lota — 21.35 Umetniški večer: Rudarjeva hči (amer. film) — 23.35 Yutel

SREDA, 14. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.50 in 16.00 — 23.55 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIVŽAV
9.50 UKRADENA, angl. nadalj., 6/6
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 KLUB KLOBUK, kontaktna oddaja
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 FILM TEDNA
HARLOW, amer. film
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA:
ALF, amer. naniz.
DEJANJE VOLJE, zadnji del amer. nadalj.
JAZZ, BLUES...
23.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Ravel: portret skladatelja — 22.15 Satelitski programi — 23.00 Yutel

ČETRTEK, 15. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.25 in 16.30 — 23.35 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.15 VIDEO STRANI
16.45 VIDEO STRANI
17.00 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK
PO SLEDEH NAPREDKA
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.05 ELIZABETIN DVOR, slovaška nadalj., 5/6
21.25 SOVA:
SAMO BEDAKI IN KONJI, 4. del angl. naniz.
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
RDEČI PRAH, amer. film
POLNOČNI KLICI, amer. naniz., 13/21
23.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik RAI — 20.00 Žarišče — 20.30 Studio Ljubljana — 21.30 Stol (angl. dok. oddaja, 2/4) — 22.00 Glasbena oddaja — 22.15 Yutel

Šole na robu preživetja

V vodo padli načrti o novih izobraževalnih oblikah in posodobitvi šol

ČRNOMELJ — Črnomaljske šole so na robu preživetja. Odpovedati se bodo morale številnim kvalitetnim novim izobraževalnim oblikam. Zaradi denarne stiske bodo padle v vodo mnoge lepe ideje in načrti o posodobitvi šol. V letošnjem črnomaljskem občinskem proračunu je bilo namreč za izobraževanje namenjenih 50 milijonov din, pozneje pa so od republiškega sekretariata za vzgojo in izobraževanje prejeli še dodatnih 1,88 milijona din. V prvi polovici leta pa so za izobraževanje v črnomaljski občini porabili 48,8 odst. za to dejavnost namenjenega denarja.

Vendar pa za izobraževanje v Črnomlju letos zagotovo ne bo dovolj denarja. Že ob polletju jim je primanjkovala enomesečna dotacija za šole v višini 4,5 milijona din. Denarja torej ni dovolj niti za zagotovljeni program, pa četudi bi v začetku prihajajočega šolskega leta ukinili ves dodatni program, kot so štipendije, podaljšano bivanje, investicijsko vzdrževanje, društva. Prihranek, če bi temu sploh lahko tako rekli, bi bil sicer 3 milijone din, toda vsega prej omenjenega ni moč ukiniti. Zato pa so z enim od varčevalnih ukrepov — ukinitvijo ostankov celodnevne šole v Semiču — do konca tega leta prihranili 200 tisočakov.

Nikakor pa ne morejo odpisati vzdrževalnih del v šolah, saj bi se problemi le še povečali. Povrh vsega pa so ugotovili, da je šola v Adlešičih že v tako slabem stanju, da bi jo morali inšpektorji zapreti. Prav tako zaradi denarnih težav ni moč zgraditi telovadnice v Semiču, za načrte katere so že plačali 254 tisočakov. V Črnomlju menijo, da bi morali s čim manjšimi stroški obnoviti vsaj dom TVD Partizan (v njem se je konec preteklega leta zrušil strop).

M.B.—J.

PESMI NOVI ŠTIFTI

NOVA ŠTIFTA PRI RIBNICI — Stanka Mihelič iz Kota pri Novi Štifti je te dni izdala knjižico pesmi »Pod tvojim zavetjem, o Mati«, ki je posvečena 350-letnici cerkve pri Novi Štifti in njenemu poslanstvu. Pesmi so izšle v nakladi 1.000 izvodov, cena knjižice pa je 80 din. Uvod je napisal pater Niko Žvokelj, ki je deloval v samostanu pri Novi Štifti, zdaj pa je v Avstraliji.

Pesmi učencev o domovini

Šestošolci šmarješke šole izdali pesniško zbirko

ŠMARJETA — Na šmarješki osnovni šoli je že pred meseci, aprila, izšla drobna ilustrirana pesniška zbirka s preprostim naslovom pesmi o domovini. Zbirka vsebuje trinajst pesmi in enajst ilutracij (risb) ter je v celoti delo učencev treh šestih razredov — a, b in c. Urednica Alenka Blatnik, Sabina Jakše in Alenka Rodič so ob mentorski pomoči Marije Doberdrug in Jožice Jožef-Beg izbrale po eno pesem Borisa Turka, Alenke Blatnik, Nele Goli, Bojana Dolenška, Davorja Robka, Nataše Prelogar, Simone Drab, Danijele Grgič, Elvisa Dežmana, Boštjana Grma, Jerneja Jenškovca, Sabine Jakše in Suzane Pavlič. Likovna urednica Vida Rangus pa je zbirko opremila z risbami naslednjih učencev: Alenke Blatnik, Elvisa Dežmana, Polone Besal, Uroša Benkiča, Sabine Jakše, Gregorja Zupana, Sabine Bevc, Marjana Bevca, Suzane Pavlič, Boštjana Grma in Uroša Cvelbarja. Publikacijo je natisnil Stane Opara z Malega Slatnika.

In kaj so učenci napisali v pesmih o domovini? Poglejmo nekaj odlomkov. Boris Turk: **»Ne vem, zakaj jo ljubim, / ne vem, zakaj je lepa, / ne vem, zakaj je moja. / Vem le, da jo imam neskončno rad, / rad — to mojo Slovenijo«**. Nela Goli: **«Moja domovina je kakor zarja, / ki se v jutranjem soncu zbudi / in nam dobro jutro želi«**. Bojan Dolenšek: **»O domovina, ti si kakor hiša, / ki ima več sob / ... kakor knjiga, / ki ima več naslovov... / kakor šola, / ki ima več razredov«**. Davor Robek: **»Domovina je luna, / ki te opazuje / in ti podarja sladke sanje«**. Nataša Podlogar: **« ... je nekaj toplega, / kamor se lahko zatečeš, / ko te zebe«**. Simona Drab: **«... si moj dom, / ljudje, ki se zbirajo, / hodijo v muzeje, / trgovine, / v kino, / v opero«**. Danijel Grgič: **«... ti si kakor čolnič / mojega sveta«**. Boštjan Grm: **»... ti izvir / slovenskega si vina«**. Jernej Janškovec: **»Tu rodijo slovenske trte / in tu živijo Slovenci!«** Sabina Jakše: **»Nesrečnik, kdor te nima... / predraga domovina«**.

»O domovina, / ti nas varuješ«, je še zapisal Bojan Dolenšek. To je napisal pred nedavno vojno, ko nihče ni niti slutil, da se bo morala Bojanova in naša skupna slovenska domovina res obvarovati z orožjem.

I. Z.

Po knjige le z izkaznico

V Študijski knjižnici Mirana Jarca vpeljali nov red pri izposoji knjig — Vračilo po 14 dneh

NOVO MESTO — Knjige oživlja branje, brez bralcev so mrtev, nekoristen kapital, pa če so bibliotekarsko še tako vzorno obdelane in še tako lepo zložene na knjižnih policah. Zato je glavni smoter vsake dobre knjižnice, da gredo knjige tako rekoč še »tople« med ljudi, vsaka med čimveč lačnih duhovne hrane. Da bi knjižnica ta smoter lahko dosegla, mora imeti vpeljan ustrezen red.

Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu, ki je že do zdaj delala po pravilih dobrega poslovanja, je te dni vpeljala nekaj novosti na področju izposoje knjig. Najpomembnejša novost je uvedba članskih izkaznic, brez katerih si knjig poslej ne bo moč niti izposoditi niti jih vrniti. Izkaznico dobi vsak uporabnik ob vpisu, ki je na vseh oddelkih Študijske knjižnice brezplačen. Poostren je rok za vračilo izposojenih knjig. Po novem sme imeti bralec knjigo pri sebi največ štirinajst dni, vendar s tem, da je moč rok izposoje podaljšati, a le enkrat. Če izposojevalec gradiva ne vrne v roku, mu knjižnica zaračuna dnevno zamudnino. Dnevna zamudnina znaša 2 dinarja na knjigo.

Vodilo Študijske knjižnice Mirana Jarca je, da nihče ne sme oditi iz knjižnice nepostrežen. Zato bodo obiskovalci lahko prišli tudi do knjig, katerih ta knjižnica nima, in sicer jim jih bodo v ustanovi preskrbeli prek medknjižnične izposoje. V primeru, da bi do željenih knjig ne prišli niti po tej poti, pa bodo vsaj zvedeli, kje so iskane knjige. Odkar ima novomeška Študijska knjižnica računalnik, se do takšnih informacij pride v trenutku, s pritiskom na tipko, dve.

Vsega gradiva, ki ga daje knjižnica na voljo bralcem, ni moč odnesti domov. Izposoja na dom ne velja za periodiko, za knjige, ki jih knjižnica hrani le v enem izvodu, za redko in dragoceno gradivo ter za knjige iz priročne knjižnice (enciklopedije, leksikone, slovarje, bibliografije itd.). Gradivo, ki ga knjižnica ne izposoja na dom, je bralcem na voljo za prebiranje v čitalnici. Na njihovo željo takšno gradivo v knjižnici tudi fotokopirajo.

Izposojene knjige in drugo gradivo je seveda treba skrbno čuvati in varovati pred poškodbami. Knjižnica zato opozarja uporabnike, naj izposojeno gradivo ob prevzemu skrbno pregledajo in takoj opozorijo knjižničarje na morebitne poškodbe. V nasprotnem primeru, zatrjujejo v knjižnici, bodo uporabniki sami odgovarjali za škodo oziroma plačali poškodovanje knjig.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Za matičnost in izposojevališča

Kdaj bo o tem razpravljala metlišča obč. skupščina?

METLIKA — Anica Kopinič, vodja Ljudske knjižnice v Metliki, si prizadeva za pridobitev matičnosti te ustanove. Pridobitev takšnega poslanstva je povezana z denarjem,

Anica Kopinič: »Izposojevališča bi knjige močno približala bralcem v krajevnih skupnostih.«

ki ga dobiva metliška knjižnica od republike, odvisna pa je tudi od prostorov. Prostori ne ustrezajo, bi pa, ko bi knjižnica dobila izposojevališča.

Kopiničeva je obredla kar nekaj krajevnih skupnosti, predvsem Gradac, Suhor in Radovico, da bi na kraju samem videla, kje bi bilo moč odpreti izposojevališče. Za zdaj kaže, da bi izposojevališči lahko uredili v Gradcu in na Radovici.

Ljudski knjižnici v Metliki bi pri vzpostavitvi mreže izposojevališč lahko pomagal izvršni svet metliške občinske skupščine, ko bi se ne ukvarjal z bolj perečimi in za krajane pomembnejšimi zadevami. Je pa upati, da bodo končno prišla na dnevni red tudi izposojevališča, ki krajanom sicer ne bodo polnila želodec, glave pa vsekakor.

T. G.

AVGUSTA LIKOVNA KOLONIJA

RIBNICA — V Ribnici bo tudi letos od 18. do 28. avgusta tradicionalna likovna kolonija. Strokovni vodja kolonije, ki tudi vrši izbor, je dr. Jule Mikuš, k sodelovanju so tokrat povabljeni slikarji Zdenka Žido, Zmago Lenarčič, Gustav Gnamuš, Jože Slak in Andrej Trobentar ter kiparja Roman Makše in Mirko Bratuša. Kot predvidevajo, naj bi bila razstava del likovne na pomladi, ko bi bil izdelan tudi katalog.

Vsaj slovesno zaprtje

V Ribnici vojna preprečila normalno otvoritev razstave, zato so pripravili slovesen zaključek

RIBNICA — V galeriji Miklova hiša je bila v četrtek, 27. junija, odprta razstava Speti ekrani (preizkušanje razmerij med svobodo in veljavo) akademskega slikarja Bojana Gorenca iz Ljubljane. Avtor je dal na ogled osem podob, nastalih ob opazovanju »loputanja vrat časov«. V različnih tehnikah (olju na platnu, olju in pastelu na lesu, lakih in pastelu na lesu itd.) je »odslikal« nekaj tistega, kar se spremeni na ekranih in izgine. Kot nekaj, kar naj bi bilo »nujno videti, da bi se pozabilo«. Slike, ki ostanejo v zavesti, so kot »fantomi strahov in ljubezni, predanosti in tujstva«. Kako so se »odslikale« pri tem umetniku, kažejo njegovi »speti ekrani«, slike izjemno velikih dimenzij (največja slika meri celo 215,5 x 169 cm).

Razstavo si je bilo vsekakor vredno ogledati, saj je razgrnila zanimiv zorni kot iskanja enega najbolj inventivnih sodobnih slovenskih likovnih umetnikov. Zapisali smo, da si je bilo to razstavo vredno ogledati — kdor je to pač mogel. Kajti otvoritev je bila takrat, ko se je že začela agresija jugoslovanske armade na Slovenijo in v Ribnico ni bilo več mogoče varno priti. Prav zato so razstavo podaljšali in je bila namesto do 21. julija, kot je bilo prvotno načrtovano, odprta do minulega petka, 2. avgusta. Na zaključek, ki je bil omenjenega dne, so povabili mnoge prijatelje likovne umetnosti od blizu in daleč, poznavalce slikarskih tokov in zveste obiskovalce galerije Miklova hiša. In tako se je zgodilo, da je bilo zaprtje prireditve slovesnejše od njene otvoritve.

Kot rečeno, je slavnostni začetek Gorenčeve razstave v Ribnici preprečila vojna. Kaj takega pa se, kot vemo, ni zgodilo samo v Ribnici, enako je bilo v Brežicah, Trebnjem, Novem mestu in še kje.

I. ZORAN

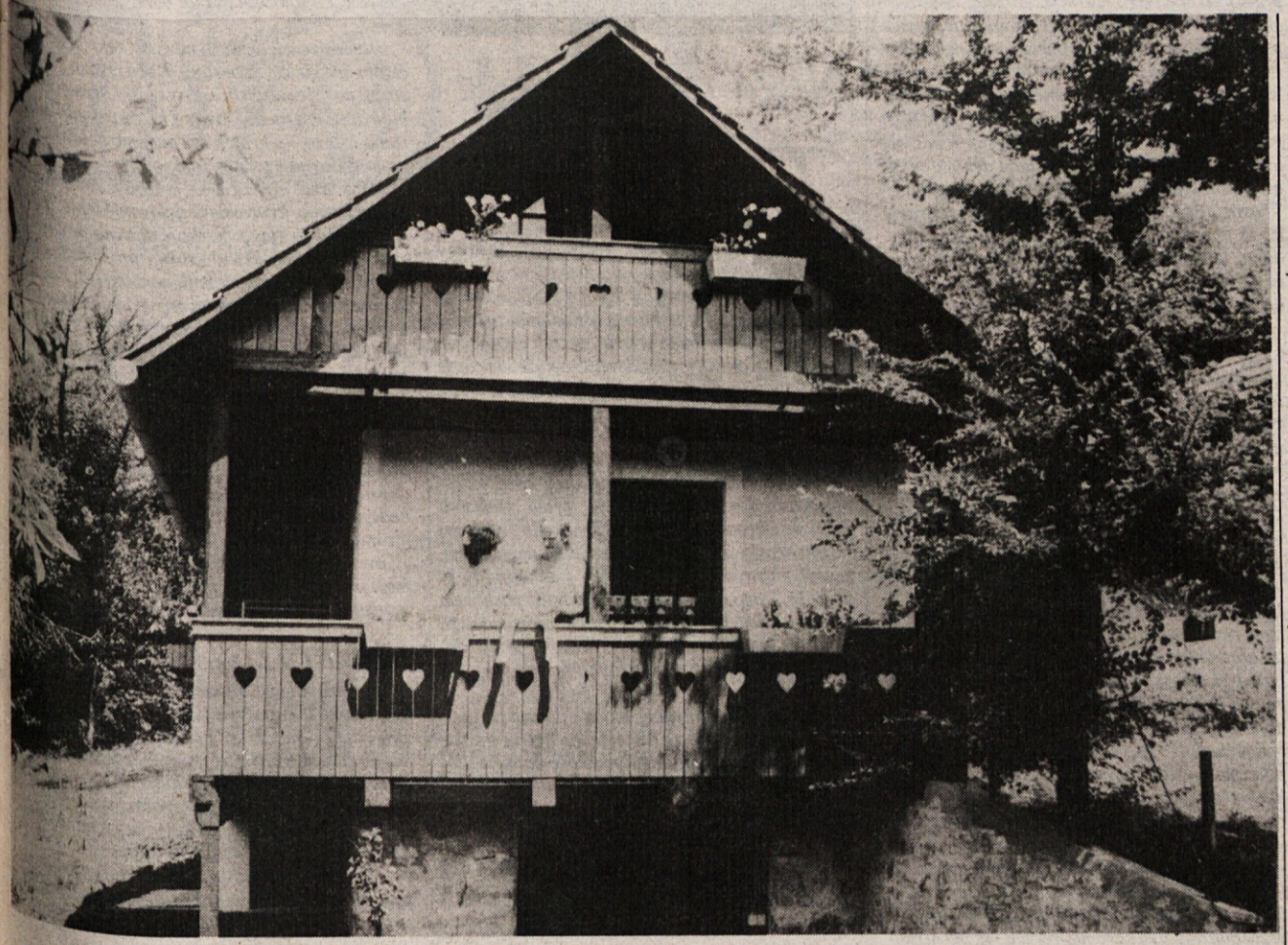

Lažje je postati iz meščana kmet kot narobe

Kdor se prvič zapelje v Zilje, urejeno belokranjsko vas približno 5 kilometrov oddaljeno od Župančičeve Vinice, ki je zrasla nad kanjonom tople in čiste Kolpe, ter se ustavi na lepo urejeni domačiji družine Erdeljc, lahko že na prvi pogled ugotovi, da so tukaj doma dobri gospodarji. Seveda pa prišlek ne bo vedel, da so obnovljena stara kmečka hiša pa novo gospodarsko poslopje, kozolec ter kašča zrasli v zadnjih treh letih. Ta kmetija va biološka turistična kmetija v Sloveniji. O tem, se od ostalih belokranjskih loči še po nečem: je prkaj pomeni biti biološka kmetija in kaj vse lahko na takšni domačiji ponudijo gostom, pa nekoliko pozneje.

IZ HIŠE POD ŠOTOR

Življenjska zgodba Erdeljčevih, Darca, Irene ter njunih otrok, triinpolletnega Jurija ter polletnega Kristiana, je ne le zanimiva, ampak celo precej nenavadna, in to ne samo za belokranjske, temveč tudi za slovenske razmere. Irena in Darc sta si namreč pred leti v Spodnji Slivnici pri Grosupljem postavila montažno hišo, ki je ustrezala vsem zahtevam modernega življenja. Hkrati sta obdelovala njivo ter se vedno bolj zanimala za biološko pridelavo hrane. Začela sta študirati literaturo o bioprehrani in zdravemu prehranjevanju posvečati vedno večjo pozornost. Spoznala sta, da njuna sicer moderna hiša ne ustreza zahtevam velikih vrtičkarjev ali malih kmetovalcev, v kar sta se počasi prelevila. Za povrh pa je okrog njune hibi bila mera do vrha polna, je Darc zaradi velike psihične napetosti v šoli s 1.500 otroki, kjer je bil socialni delavec, zbolel in pustil službo. In preostalo jima ni prav nič drugega, kot da sta se začela ozirati za novim domom.

»Vse vikende sva porabila za to, da sva prebredla Slovenijo ter iskala primerno kmečko hišo. Seveda sva imela določene zahteve predvsem glede podnebja in ekološko neoporečnega okolja. Najina prva ugotovitev je bila, da je v Sloveniji veliko zapuščenih kmetij, da pa so marsikje težave z zapuščinskimi postopki,« pove Irena, sicer ekonomistka, ki je bila, preden se je odselila iz Grosupljega, direktorjeva tajnica v Black Deckerju. Pri svojih obhodih sta najprej izključila Štajersko, ker je po njihovem mnenju ekološko sporna. Potem sta ugotovila, da je Prekmurje preravno, Gorenjska premrzla, Primorska pa jima ni ustrezala zaradi podnebja. Nazadnje jima je ostala le še Bela krajina, ki sta jo prečesala po dolgem in počez, nekoliko pa pogledala tudi onstran Kolpe. Končno sta se odločila za zapuščeno domačijo v Žiljah, na kateri vsaj 60 let ni živel nihče. Imela je le skrbnika, medtem ko so bili dediči v Ameriki. Četudi je bila to nekdaj ena najbolje stoječih kmetij v vasi, saj so imeli po tri pare volov, je po toliko letih od nje ostalo bore malo.

Edina stavba, ki je ostala od nekdaj trdne domačije, je bila precej razdrapana hiša, v kateri ni bilo ne elektrike ne vode, stekla na oknih so bila razbita, streha je puščala, v hiši je rastlo kopinje. Uporabni so bili tako rekoč le zidovi. Občinska komisija je ocenila njeno vrednost na 1.500 DEM. »Ljudje so nama svetovali, naj najameva buldožer, ki naj hišo oz. tisto, kar je od nje še ostalo, poruši do tal. Toda odločila sva se, da jo raje prenoviva vsaj za začasno bivališče, saj je bila grajena le z naravnimi materiali, torej iz kamna in lesa, kar je za naju zelo pomembno,« razpredata. Tako sta marca 1988 pričela z obnovo. Ob hiši sta postavila šotor, v katerem sta živela s polletnim Jurijem od marca do novembra, ko je že začel naletavati sneg. Pred zimo so se potem zatekli v kolikor toliko prenovljeno hišo in že načrtovali, da začnejo spomladi z gradnjo nove hiše ter gospodarskega poslopja nekoliko ven iz vasi. Prav gospodarsko poslopje sta namreč najbolj potrebovala. Ko sta že imela zakoličeno za novo hišo, sta opazila ob stari hiši ostanke temeljev. Od vaščanov sta zvedela, da je včasih tam stal hlev, onadva pa sta postavila gospdarsko poslopje. Pozneje sta izpod Gorjancev pripeljala še kozolec ter ga postavila na mesto, kjer je nekdaj že stal. Takrat sta tudi že opustila misel na novogradnjo. Pač pa sta ob pospravljanju smeti, ki jih je bilo dovolj prav povsod, saj je opuščena domačija vaščanom očitno prišla prav za odlagališče odpadkov, odkrila še temelje kašče. Pa sta se odločila, da postavita še kaščo, prav takšno, kot je bila nekdaj. Tako je celotna kmetija dobila nekdanjo podobo. Med gradnjo kašče sta se odločila, da v njej ne bi imela le shrambe za pridelke, ampak tudi kako sobo. In tako je dozorela zamisel o apartmaju, ki bi ga lahko oddajala tistim, ki se navdušujejo nad kmečkim turizmom.

V TREH LETIH DOMAČIJA S ŠTIRIMI POSLOPJI

»Seveda nisva čakala na to, da bi morda dobila tudi kakšne kredite, ampak sva gradila v upanju, da bova medtem dobila v pomoč še kak denar. Tako sva zbrala vse podatke, ki so bili potrebni in jih dostavila na črnomaljsko kmetijsko zadrugo, da bi pripravili program, s katerim bi se lahko potegovala za nepovratni denar za razvoj kmečkega turizma. A so na zadrugi mečkali toliko časa, da je prišel program v Ljubljano prepozno in tako z nepovratnimi sredstvi ni bilo nič. Vendar sva gradila naprej ter hkrati prosila za posojila. V glavnem so nama vsi čestitali, kako izredna sva, ko pa bi bilo potrebno dati denar, je bilo hval konec. Na sisu za preskrbo mesta Ljubljane so naju trepljali po ramenih in obljubljali pomoč, na koncu pa so nama dali 11 tisočakov za žetveno napravo, torej ravno toliko, da sva se odločila za nakup, potem pa sva morala še sama priložiti kupček denarja. In to v času, ko sva bila že tako rekoč v finančnem kolapsu. Končno nama je le uspelo dobiti tudi eno posojilo, za katerega sva morala zbrati kup papirjev, pogoji odplačevanja pa so bili več kot neugodni. Celo kmetijske stroje sva morala prodati, da sva lahko gradila, kar zagotovo ni prav,« pripovedujeta Erdeljčeva.

Ob tem dodata, da sta letos znova poskusila dobiti nepovratni republiški denar za kmečki turizem, pri tem pa sta morala ponovno pisati vse, kar je bilo napisano že lani. A sta pred kratkim po naključju zvedela, da njihovega programa iz Črnomlja sploh niso poslali v Ljubljano. Prav tako je po njunih besedah še vedno nekje v Črnomlju program, s katerim bi morda lahko dobila nekaj cvenka iz naslova demografske ogroženosti. »Pravijo, da bi menda morala imeti za goste 8 ležišč, midva pa jih imava v apartmaju, ki je povsem ločen od naše hiše, le pet. To se nama zdi nelogično, toliko bolj, ker v svetu veliko govorijo o apartmajskem turizmu kot najvišji obliki kmečkega turizma, nama pa štejejo postelje,« se jezita. Res pa je, da sta v zadnjih letih naletela na številne prepreke in če ne bi bila dovolj izobražena, jih po njunem mnenju ne bi mogla premagati. »Zelo lahko je postati iz kmeta meščan, če pa se kdo odloči za obratno pot, ima nešteto problemov,« je trnovo pot Erdeljčevih z enim stavkom opisal Darc.

Kljub temu, da je Erdeljčevima uspelo postaviti domačijo v treh letih in da imata tudi status kmeta precej kratek čas, je njuna kmetija danes bolje urejena kot precej drugih, ki so imele že precej časa dobre programe. Prav na dan razglasitve samostojne in suverene Slovenije bi lahko pod svojo streho že začela sprejemati prve goste. Nekaj rezervacij je že bilo, a so jih potem zaradi vojne odpovedali. In tako do začetka avgusta nista sprejela še niti enega gosta. »Naša kmetija je omenjena v katalogu združene turistične agencije Vas, izdala sva tudi svoj katalog, toda za zdaj gostov še ni bilo. Nekoliko je kriva vojna v Sloveniji, nekoliko najbrž tudi na Hrvaškem, čeprav je onkraj Kolpe mir, problemi s telefonom, ki ga še vedno nimamo, pa seveda neinformiranost ljudi ter to, da si ljudje ne predstavljajo povsem natančno, za kaj na biološki turistični kmetiji sploh gre,« našteva Darc. In kaj sploh lahko ponudijo Erdeljčevi?

BOGATA IZBIRA ZELENJAVE IN ZELIŠČ

V hišici, grajeni izključno iz naravnih materialov in bogato opremljeni, je prostora za 5 ljudi. Gostom so brezplačno na voljo športni pripomočki, kot so gorska kolesa, žoge, lahko igrajo namizni tenis, badminton, in še kaj. V bližini je Kolpa, ki nudi vrsto športnih in ribiških užitkov. V hišici je mini knjižnica, med knjigami pa so številni priročniki o tem, kako je moč na najbolj zdrav način pripraviti hrano. Gostje si namreč sami kuhajo, seveda je vso hrano rastlinsko-biološkega izvora moč kupiti pri Erdeljčevih, ostalo pa pri sosedih ali v prodajalni. Erdeljčeva sta kupila 20 ha zemlje, ki je spadala h kmetiji, vendar pa jo sedaj obdelujeta poldrugi hektar. Gojita kar 130 različnih rastlin od zelenjave do zelišč. Vse je tako rekoč nemogoče našteti, omenita pa številne žitarice, sojo, lečo, bob, nadzemni orešček, fižol azuki, fižol mungo za kalčke, različne buče, jajčevce, lubenice, sladki krompir. Delata jabolčni kis ter različne zeliščne kise, sokove iz rdeče pese, korenčka. Izdelujeta testenine iz pšenične, koruzne in ajdove moke, različne rastlinske namaze, pečeta kruh iz doma zmlete moke. Gostom poleg vsega tega nudita še sadike in semena rastlin, ki jih vzgajata, da receptov in nasvetov, kako se hrana pripravi, niti ne omenjamo. V bližnjih gozdovih pa je v izobilju gozdnih sadežev, tako da si lahko skrbna gospodinja kar na dopustu mimogrede pripravi ozimnico. Glede na to, da je podnebje v Žiljah zelo ugodno, kar dokazuje tudi smokva, ki dobro uspeva na Erdeljčevi domačiji, Darc že razmišlja o tem, kako bo začel saditi južno sadje. Seveda pa je vse, kar raste na njihovi kmetiji, vzgojeno brez kemijskih zaščitnih sredstev ali »cidov«, kot jim pravi Darc. Zato pa z Ireno pripravljata naravna zaščitna sredstva, na primer iz kopriv, preslice, gabeza, za uničevanje koloradskega hrošča pa se zelo obnese tekočina iz prekuhanih koloradskih hroščev.

Erdeljčeva vse te nasvete in še vrsto drugih stresata kot iz rokava. In zato si tako želita, da bi k njima začeli prihajati gostje, ki bi jima s svojim svetovanjem z veseljem pomagala. Toliko bolj, ker so njuni nasveti uporabni v vseh štirih letnih časih, tako kot so vse mesece v letu odprta vrata njunega apartmaja in kot ima tudi vsak letni čas v Žiljah in okolici svoj poseben čar.

M. BEZEK-JAKŠE

Bo spet lep in topel dom?

PRELESJE — Nad gručastim naseljem Prelesje, vzhodno od Dol pri Litiji, je v pripadajočem zaselku Predlog, pod obronki dolenjskega pragozda Jatna le domačija Sevškovih. Te dni ponuja kmetija na dobrih 800 m nadmorske višine kaj žalostno podobo. Iz pogorele kmečke hiše štrlita sredi ožganih zidov dimnika. V »mali hiši« je na razmočenih tleh ob krušni peči še nekaj pšenice. Najprej bi človek pomislil, da je tudi tukajšnje razdejanje posledica divjanja vojne vihre. A ni tako. Strela je ob neurju 13. julija pozno popoldne usekala v hišo Sevškovih in brez strehe nad glavo sta v nekaj minutah ostali dve družini. Martin z ženo Ivanko in 13-mesečnim sinkom ter Martinovi starši.

Ognjeni zublji so Sevškovim pobrali vso pšenico, okrog 1000 kg, ki so jo imeli shranjeno na podstrešju, zgorela so zimska oblačila in obutev. Požar je uničil 100 kg sladkorja, 150 kg moke, kar so Sevškovi shranili zaradi bojazni pred hudimi časi. Uničen je elektrokabel, ki ga je, podobno kot drug material, 38-letni gospodar Martin nakupoval, kadar je pač zmogel, da bi ob boljših časih morebiti začel z gradnjo nove hiše. In še bi lahko naštevali, kako bodo Sevškovi pogrešali motorno žago itd., ako se ne bi zavedali, da so se Sevškovi ob tej katastrofi izognili zanje še hujši tragediji, ki bi lahko pomenila celo smrtne žrtve.

Namreč v tem času, ko je kar okrog 50 vaščanov iz okolice, gasilcev iz Dol. Gradišča in Povšnika prihitelo na pomoč Sevškovim, so bile doma pretežno ženske z otroki, ki so bile na obisku pri sorodnikih. Same ne bi bile kos niti preselitvi Martinovega 80-letnega očeta, ki se je v ujmi in svoji težki bolezni navkljub močno upiral, da bi ga odpeljali na varno. Iz goreče hiše so bivšega gospodarja odnesli vaščani. Zdaj leži, kot pravijo svojci, klinično mrtev v nekem domu za ostarele.

Njegovo 77-letno ženo Frančiško je tragedija tako hudo prizadela, da so se njeni že zbali, da se ne bi mami zmešalo. »Med vojno so nam hišo požgali Nemci, ker so mislili, da delamo za partizane. Potem sva z možem v teh hribih, kjer tedaj še ni bilo takih poti, kakršne so danes, ampak slab kolovoz, le stežka zgradila novo hišo. Bil je to za tiste čase lep in topel dom. Pri nas so ostre zime, snega je po pol metra, v zametih pa tudi kak meter. Zdaj na stara leta pa se bojim, da me bo še zeblo. Vse sorte nadloge pridejo, starost noče biti sama,« pripoveduje Frančiška. Že pred leti si je polomila noge, a posledice še močno in z leti vedno bolj čuti.

Srečo v nesreči pa je imel gospodar Martin, ko se je prav v času neurja, ki mu je zanetilo hišo, vračal s traktorjem iz vinograda v bližnji vasi Bransko. Ko je na ozki vaški poti srečeval fička, traktor s prikolico ni obstal na poti, zato je naglo skočil s traktorja. Martin bi bil najverjetneje ob življenje, ko ne bi imel priključene prikolice, ki je zdrs malo zadržala. Seveda se je ob reševanju traktorja, kljub pomoči Oblakovih z Branskega, zamudil in so domači v skrbeh, da se mu ni kaj pripetilo, poslali naproti svaka Franca Žonto z Mirne. Tedaj je na Predlogu že tudi pošteno treskalo in lilo. Ko pa je pri Sevškovih zagorelo, sta šla še dva Preleščana Martinu sporočit žalostno novico. Tako je Martin prispel na Predlog, ko so požrtvovalni gasilci in vaščani že opravili, kar so mogli, se pravi, da so ohranili vsaj bližnje gospodarsko poslopje z živino.

Franc Žonta je zaposlen kot mesar v Ivančni Gorici, sicer pa zaprisežen lovec in rad odhaja na prežo v te hribe pod Jatno, od koder je tudi njegova soproga Angelca, zaposlena v mirenski Kolinski. Zatorej imata Franc in Angelca na Predlogu staro počitniško prikolico, ki zdaj služi kot zasilno prebivališče Martinu in Ivanki ter mami Frančiški. 13-mesečnega Tinčka sta Mirenčana vzela začasno k sebi domov. Toda, kot da ni bilo že dovolj nesreče, je tudi njuni družini nedavno katastrofalno neurje uničilo dobršen del strehe in voda je povzročila veliko škode v hiši.

Upamo lahko le, da bodo Sevškovim pomagali pri gradnji strehe nad glavo vsi, ki to zmorejo, pač po svojih močeh. Doslej je z desetimi tisočaki priskočil na pomoč le celjski Izletnik, za katerega Martin že 15 let vozi avtobus od Sopote do Celja. Pozimi mora dostikrat 10 km v dolino do avtobusa s traktorjem ali celo peš, če je snega le preveč. Toliko denarja, kot ga je domačija že sprejela za pomoč, je Martin ravno odštel med našim obiskom na Predlogu strojniku, ki mu je opravil zemeljska dela. Če bodo pred zimo Sevškovi že pod novo streho, na toplem, pa je odvisno prav od človeške solidarnosti.

P. PERC

PO KATASTROFI — Martin, Ivanka in Frančiška Sevšek pred požgano domačijo na Predlogu, s hišno številko Prelesje 6.

8. 8. '91 PRILOGA

Hvala bogu, da kombajni ne pridejo povsod

Žetev je bila v prejšnjih časih vedno bolj praznik kot pa delo. Dandanes je to opravilo, ki ga hitro in učinkovito opravijo kombajni, zato je žetev, kakršno so naši predniki poznali stoletja, še poseben praznik. In tak praznik so pred štirinajstimi dnevi pripravili na Tolstem Vrhu.

Novomeščan Darko Pavlin, kateremu je še kot mladeniču teta na vinorodnem Tolstem Vrhu zapustila svojo skromno in staro leseno hišico in nekaj malega zemlje, je na njivi, na kateri je zadnjih deset let kolobaril fižol in krompir, lani posejal rž. »Poleg stare lesene hiše, ki mi jo je zapustila teta, sem zgradil novo zidanico. Tolsti Vrh, žal, nima vodovoda in tudi ne kaže, da ga bomo v kratkem v te kraje dobili, zato bo ob zidanici štirna,« pripoveduje Darko, sicer elektroinženir, ki pa se na Tolstem vrhu hitro prelevi v vinogradnika in kmeta in od zgodnje pomladi do pozne jeseni je bolj malo dni, ko z ženo Marijo, sicer učiteljico, ne bi bila »med svojimi« na Tolstem vrhu, v tej prelestni vinski gorici pod mogočnim hrbtom Gorjancev. Pa si je Darko zamislil, da bi vodnjak pokril s slamnato streho. Za to pa je potrebna primerna slama in poznavalci, ki jih je vse manj, vedo, da je najboljša ržena škopa. »Tetina hišica je bila svoje čase pokrita s slamo, kako tudi ne, saj je izpričano stala že leta 1860. Tudi ko bo nova zidanica zgotovljena, bom staro leseno hišico obdržal, še več, nameravam jo obnoviti, bolje rečeno, restavrirati. Narejena je iz 8 cm debelih hrastovih plohov, ki so med sabo zbiti z drenovimi klinci in še danes, po več kot 130 letih, je vsa stvar še kako trdna.«

Na Pavlinovi žetvi je bilo tako, kot piše Niko Kuret v Prazničnem letu Slovencev, da je bilo v prejšnjih časih. Po starem se julij, mesec žetve, imenuje srpan. Najprej se žanje ječmen, sledita rž in pšenica, nekaj pozneje žanjejo oves, šele septembra, o Mihelovem, pa je na vrsti ajda. Šege, običaji in delovne navade ob žetvi so se, tako kot ob vseh drugih kmečkih delih in opravilih, utrjevali v stoletjih in jih tudi nova doba ni mogla povsem zatreti. Tako kot si je včasih moral gospodar pravi čas naprositi dovolj žanjic, če je hotel imeti o pravem času žito požeto, je za to poskrbel tudi Pavlin. Pa to ni bilo težko, saj je bila to edina starinska žetev s srpi daleč naokoli in so tudi žanjice to vzele kot praznik in lep spomin na minule čase svoje mladosti. Kar šest žanjic se je zbralo. Vsaka je prišla s svojim srpom in tako kot včasih so bile vse lepo opravljene in vse so imele na glavi najlepšo pisano ruto. Žetev je pač pravi praznik. Niko Kuret piše: »Žanjice so bile skoraj praznično oblečene. Vsaka je imela pražnji predpasnik in živobarvno ruto na glavi.« Pavlinove žanjice so se zbrale pri stari leseni hišici, kjer so obudile spomine na prave žetve v njihovi mladosti. Za razliko od te žetve so se tiste prave začenjale navsezgodaj zjutraj. Tudi ob dveh zjutraj so vstajale kot mlada dekleta in še pri lunini svetlobi začele žeti, so se spominjale. Včasih, piše Kuret, je bila žetev obredno opravilo, ki je zahtevalo spoštljivo vedenje. Že dolgo dolgo je tega, kar se je staro obredno vzdušje umaknilo vedri prazničnosti in splošnemu veselju, ki je potem vladalo ob žetvi po njivah.

Praznično, veselo in šegavo je bilo tudi na Pavlinovi žetvi na Tolstem Vrhu, hkrati pa je iz celotnega opravila velo tudi neko slovesno, skorajda starosvetno obredno vzdušje. Žanjice, marsikatera že kar v letih, so se na njivi spremenile v mlada in urna dekleta, ki so jih vezači le stežka dohajali. Ob vsem delu pa jim ni zmanjkalo ne časa ne moči za šalo in smeh. Žanjice so kar naprej dražile vezače in brusače srpov, a jim tudi možaki niso ostajali dolžni. Smeha, veselja in pristne podgorske duhovitosti je bila polna Pavlinova njiva. Kakšno veselje je bilo gledati to lepo, resda prav praznično opravilo! Kako veselih obrazov so žanjice vedno znova pripravljale povresla, na tako umetelno »na figo« zvito vez iz za ped debelega šopa latovja z vajenimi, malodane slovesnimi kretnjami kar s srpom pokladale naženo dolgo rž, vezači pa so za njimi snope s povreslom trdno prevezali. In kako hitro sta jima možaka morala brusiti srpe, da ja ne bi katera zaostala. Če ga ni hitro in dobro nabrusil, se jih je naslišal. Ena od žanjic, ki se je na Tolsti Vrh primožila s Koroškega, je svojemu brusaču, ki se je po njenem preveč obiral, brus kar spulila iz rok, srp sama na hitro nabrusila in mu oslo vrgla pod noge. In hitro naprej žeti. Še piti ni bilo časa. Le pot so si brisale z rdečih obrazov in pisane rute, ki so jim silile na oči, so si popravljale. Vsak, ki je prišel ali se pripeljal po poti mimo njive, se je ustavil in s svetlim pogledom opazoval urne žanjice, rekel besedo ali dve, popil kozarec domačega, ki ga je točila gospodinja Marija. Na obronku nad njivo pa se je nabralo gledalcev iz bližnjih tolstovrških domačij, od starejših, ki jim je ta »predstava« obudila spomine na minule čase, do otrok, ki so prvič videli žetev s srpi.

Po končani žetvi so kar na njivi pripravili obilno in dobro malico. Na snopih je bilo vsega, od izvrstnega domačega kruha, ki ga je prav za to priložnost spekla Božičeva Ana, ki je za svoj kruh na Ptuju dobila že zlato medaljo, do pečene kure, klobas, potice, krofov in še marsikatere domače dobrote. Zraven pa cviček, ta poživljajoči sok dolenjske zemlje. Na sveže požeti njivi pod tolstovrško cerkvijo sv. Roka, kateremu so se včasih žanjice priporočile: »Sveti Rok, varuj me rok in nog!«, se je oglasila lepa pesem žanjic. Hvala bogu, da kombajni ne pridejo povsod.

A. BARTELJ

DOBRO JE VEDETI

Nega nečiste kože

Tokrat bo govor o nečisti in aknasti koži, ki je dokaj pogost problem. Nečista koža se lahko pojavi kot spremljevalka pubertete ali nosečnosti, lahko pa je že prinesena s seboj na svet. Neredki so tudi primeri, ko si kožo poškodujemo sami z uporabo napačne kreme, mila, raznih alkoholnih mazil ipd. Kakšni so znaki mastne kože? Koža se sveti in je pogosto polna ogrcev, mozoljev, aken, skratka nečista, saj je mastna koža idealna podlaga za bakterije.

Zdravljenje nečiste kože je dolgotrajen proces, odvisen od vrste nečistosti in reakcij kože, ki zahteva tudi precej potrpežljivosti, pravi visažistka Patricia Gerbec. Poleg neizogibne redne nege pri kozmetičarki je potrebna tudi redna nega doma, seveda z ustreznimi pripomočki, izdelanimi za ta tip kože. Svetovna kozmetika je izdatno poskrbela za reševanje tega problema. Paleta proizvodov za nego takšne (in drugih tipov) kože je široka. Seveda je jasno, da na učinke lahko računamo le pri redni uporabi.

Najprej je tu »washing lotion«, losion za umivanje. Uporablja se za čiščenje mastne in nečiste kože, deluje protibakterijsko in kožo pomirja. Losion nanesemo na vlažno kožo, ga s prsti razpenimo, nato pa speremo s toplo vodo. Čistilni tonik, ki vsebuje 16 odst. alkohola, kožo dezinfecira in z nje odstranjuje odvečno maščobo, je pa ne izsuši. Uporablja se tudi za dezinfekcijo mest, kjer so bili iztisnjeni mozolji. Tonik nanesemo na vato in z njim otremo obraz in vrat, po potrebi tudi večkrat dnevno. Po uporabi tonika obraza ne umijemo z vodo!

»Intensive cleanser«, močno, zelo učinkovito čistilo, je izdelek za peeling. Kožo čisti in z nje odstrani poroženele celice. Je v obliki kreme, ki vsebuje drobna zrnca. Kremo s krožnimi gibi vmasiramo v kožo, ko kratek čas pustimo delovati, nato pa jo speremo s tekočo toplo vodo.

»Day and night care« je obenem dnevna in nočna krema, ki uravnava delovanje lojnic in daje koži potrebno vlago. Vsebuje aktivno protibakterijsko substanco, ki kožo varuje pred nastajanjem mozoljev, aken in podobnih nevšečnosti. Potem je tu posebna krema (special cream), ki se uporablja lokalno na vnetih mestih, kamor jo čez dan nanesemo na tanko, zvečer pa lahko tudi bolj na debelo. Krema vsebuje cinkov oksid, ki pomirja oz. preprečuje nadaljnje vnetje kože. Preventivno proti vnetju kože lahko uporabimo »touch stick«. Ko imamo občutek, da se bo neko mesto vnelo, ga premažemo s to tekočino, lahko tudi večkrat dnevno. Obarvana dnevna krema (day cream tined) je v dveh odtenkih, uporablja se za prekrivanje mozoljev, obenem deluje tudi protibakterijsko. »Cover stick«, korektor za prekrivanje vnetih mest prav tako deluje protibakterijsko. Ker kožo izsušuje, ga uporabljamo samo pri mastni koži.

NASVET TEDNA

- **Kaj storiti, če opažamo, da preparati za nego kože le ne učinkujejo, kot pričakujemo?** Danes je poznanih več metod za hitrejše in učinkovito zdravljenje kože, na primer iontoforeza ali biosvetloba. V vsakem sodobnem kozmetičnem salonu ti dve metodi redno uporabljajo. Sta učinkoviti, hitro dasta rezultate in sta kratkotrajni. Ena obdelava traja okrog 15 minut.
- **Ali je pri mastni in nečisti koži dovoljena uporaba pudra?** Vsekakor, vendar pa mora biti puder, tekoči ali v prahu, izdelan za ta tip kože.

»Prijazen« in ne dosti slabši papir

Najbrž ni vprašljivo, ali bodo tudi prihodnji rodovi uporabljali papir. Gotovo bo ostal, čeprav človeštvo izumlja nove materiale in načine za shranjevanje informacij. Gre pa za to, kakšen bo. Po merilih Evropejca, ki se boji zastrupljenega in osiromašenega okolja, bo moral biti papir »okolju prijazen izdelek«, ki mu bodo to lastnost tudi uradno priznali.

Skozi tako ekologovo optiko so začeli v krškem Vidmu proizvajati papir, kakršnega v preteklosti niso delali. Po besedah Jožeta Raušla, v Vidmu direktorja PE Papir, želi krška papirnica z novimi programi sporočiti potrošniku nekaj novega. Načrti temeljijo na odpadnem papirju, ki pa je kot surovina dovolj dober tudi za tiste papirniške izdelke, za katere velja, da morajo biti kakovostni v vseh pogledih. Tako bo iz starih časopisov in podobnega materiala nastajal fotokopirni in pisalni papir, papir za zvezke in celo za knjige.

Papirje na bazi odpadnega papirja izdelujejo po postopku, ki okolju škoduje manj kot dosedanji način papirniške proizvodnje. Za te, reciklirane, papirje je potrebno manj škodljivih obdelovalnih materialov, poleg tega pa so taki papirji »ekološko prijaznejši« že zaradi celotne proizvodne verige, v kateri nastajajo. »Glede na primerjave med brezlesnimi in recikliranimi papirji lahko navedem naslednje: za eno tono brezlesnega papirja porabimo 5,5 kubičnih metrov lesa, medtem ko se pri recikliranih papirjih ta vedno v krogu vrača v reciklažo. Drevo se torej poseka le enkrat. Proizvodnja recikliranega papirja prihrani 4.000 kWh energije, poraba sveže vode je za približno 28.000 litrov manjša, onesnaženje ozračja je za 75 odstotkov manjše, onesnaženost vode pa 35 odstotkov,« poudarja bistvene prednosti recikliranih papirjev Jože Raušl.

Reciklirani papir ima lahko velike primerjalne prednosti v ekološkem pogledu, vendar ga proizvajalci ne bodo delali, če ga uporabniki ne bodo marali v zvezke, knjige in fotokopirne stroje. Če bo reciklirani papir začel svoj veliki pohod, bo po eni strani odločala kakovost, po drugi pa bodo pomembna estetska merila, ki so na različnih delih sveta različna. »Razumljivo je, da proizvajalec papirja išče svojo ekonomijo in svoj obstoj. Za nas je pomembno to, da bomo z ekološkim osveščanjem prišli do tržnih deležev in s tem konkurirali brezlesnim papirjem. Študije namreč kažejo, da so reciklirani papirji glede na toniranje in reprodukcijo popolnoma enakovredni brezlesnim papirjem. Razlika je le v tem, da so reciklirani papirji nekoliko temnejši od brezlesnih in da se v tem tudi oko manj utruja pri branju,« primerja Raušl kakovost. Ob takih zagotovilih je stvar posameznih ocen, če so različne vrste papirja enako dobre. Pri Mercedesu so ocenili, da je tudi reciklirani papir dober in ugledna firma ga uporabi za svoje potrebe veliko ton. Niti v očeh nemških vladnih funkcionarjev ni videti grd. Službeno čtivo imajo tako na brezlesnem kot na recikliranem papirju. Celo Angleži so se v nekaterih primerih naglo obrnili k recikliranemu papirju, kakršnega, kot rečeno, dela tudi Videm. Danes več kot petina britanskih fotokopirnic uporablja za kopije reciklirani papir, medtem ko jih je še pred dvema letoma po tem materialu posegalo samo 7 odst.

Kateri papir bo kdo kupil, lahko v veliki meri odloči »modri angel«. V Vidmu pravijo v zvezi s to evropsko kakovostno značko tole: »Cilj nam je, da si čimprej pridobimo za posamezne proizvode - vrste papirjev, ki so izdelani na bazi odpadnega papirja - znak plavega angela. Glede znaka, ki ga podeljuje bonski inštitut RAL, veljajo strogi pogoji in točna definicija. Dobijo ga izdelki iz surovin, prijaznih okolju.« Ko bo Videm imel poleg omenjenega kakovostnega in promocijskega znaka še mednarodni kakovostni standard, to je ISO 9.002, bo imel v rokah ključ pomembnih vrat na zahodnoevropski trg in s tem možnost, da izvozi reciklirani papir, ki ga proizvaja s prenovljenim papirnim strojem PS-1.

»Z novim najmodernejšim papirnim strojem v Jugoslaviji in enim najmodernejših v Evropi bomo lahko proizvajali papirje na bazi odpadnega papirja, torej reciklirane papirje, lesovinske papirje pa tudi brezlesne papirje - premazne in nepremazne. Premazni papirji, proizvedeni na tem stroju, se imenujejo zaradi nizkega nanosa premazne mase pigmentirani papirji. Letna zmogljivost papirnega stroja je 47 tisoč ton raznovrstnih papirjev, od zvitkov do formatnih. Predelava odpadnega papirja po sistemu deinking, odčrniljenja, pa ima letno kapaciteto 45 tisoč ton odpadnega papirja,« direktor PE papir Jože Raušl kratko predstavi vrste papirja v povezavi z računalniško krmiljenim papirnim strojem.

M. LUZAR

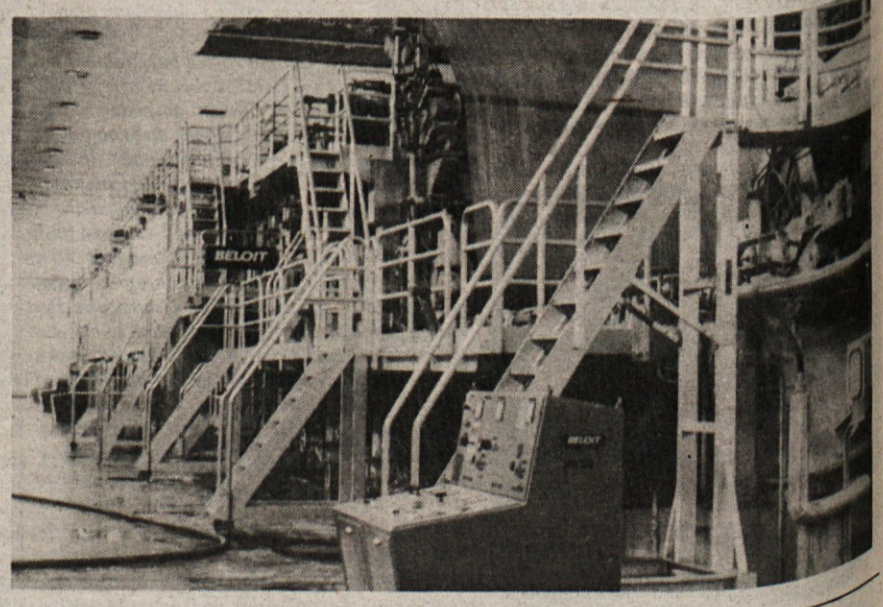

Dragi gospod von Habsburg!

NOVO MESTO — Novomeščanka Z. P. (gospa, sicer po rodu Hrvatica iz ugledne in stare družine, noče biti imenovana) se je ob grozečih oblakih, ki so se zbirali nad obema njenima domovinama, Hrvaško in Slovenijo, s pismi, v katerih je pojasnjevala razmere pri nas in prosila za pomoč pri njihovem urejanju, obrnila na znane politične osebnosti. Pisala je ameriškemu predsedniku Bushu, pa Jacquesu Delorsu, poslancu v Evropskem parlamentu in nekdanjemu avstroogrskemu prestolonasledniku Ottu von Habsburgu, in še nekaterim.

Medtem ko od drugih ni dobila odgovora, pa ji je Otto von Habsburg že na prvo pismo ljubeznivo odgovoril in vsa stvar je prerasla skorajda v pravo dopisovanje med prizadeto gospo iz Novega mesta in ljubeznivim gospodom von Habsburgom. Prvo pismo je gospa von Habsburgu poslala na njegov naslov v nemškem mestecu Pocking konec aprila. V njem poslanca Evropskega parlamenta seznanja s položajem v Jugoslaviji ter ga prosi, naj stori vse, kar je v njegovi moči, da bi Slovenija in Hrvaška postali samostojni in suvereni državi.

Sredi maja ji je Otto von Habsburg takole odgovoril: »Spoštovana gospa P., najlepše se Vam zahvaljujem za pismo, ki sem ga pravkar prejel. Takoj bi Vas rad obvestil, da sem na strani Hrvaške. Trpljenje hrvaškega naroda mi je znano, prav tako nevarnost, v kateri je. V Evropski skupnosti bom storil vse, kar je v moji moči, da bi zaščitil Hrvate, na to se lahko zanesete. To pismo narekujem po telefonu iz Strasbourga, v Pockingu ga bodo napisali, svojo hčer Walburgo pa sem prosil, naj ga podpiše v mojem imenu; želim namreč, da bi kar najhitreje zvedeli, da bom storil vse, kar je v moji moči. Prisrčne pozdrave Vam in vsem prijateljem. Otto von Habsburg.«

OTTO von HABSBURG
Mitglied des Europäischen Parlaments

Pöcking, 4., Juli 1991

Sehr geehrte Frau Petravić,

besten Dank für Ihren Brief vom 27. Juni. Sie können sich vorstellen, wie sehr ich von ganzem Herzen die Ereignisse in Slowenien verfolge und alles tue, um zu erreichen, daß die unsinnige Einstellung der Vereinigten Staaten bzw. einiger Mitglieder des Rates nicht weiter verfolgt wird, sondern man endlich das Recht des slowenischen Volkes sowie der Kroaten auf Selbstbestimmung anerkennt. Ich werde alles, was in meiner Kraft liegt, für dieses Ziel tun.

Ihnen alles Beste wünschend, in steter Verbundenheit,

mit herzlichsten Grüßen

OTTO VON HABSBURG

Gospa Z. P. se je gospodu von Habsburgu zahvalila za pismo in omenila, da je spremljala odmeven nastop gospoda poslanca v Evropskem parlamentu. Otto von Habsburg ji je na to pismo odgovoril 17. junija in v pismu pravi: »Ljuba gospa P., najlepše se Vam zahvaljujem za ljubeznive besede. Zagotavljam Vam, da se bom še naprej prizadeval za interese in osvoboditev hrvaškega in slovenskega naroda. Upam, da se bodo zadeve ugodno razvijale, znamenja niso slaba. Pri zagovornikih centralizma v Evropski skupnosti sem že opazil prve znake preobrata v njihovi miselnosti. Do sprememb je prišlo prav gotovo tudi zaradi neomajnosti predsednika Tuđmana in ne nazadnje tudi predsednika slovenskega parlamenta prof. Bučarja. S prisrčnimi pozdravi Otto von Habsburg.«

S tem bi bilo dopisovanja med gospo iz Novega mesta ter Ottom von Habsburgom verjetno konec, če ne bi po razglasitvi neodvisnosti na Slovenijo prišlo do agresije jugoslovanske vojske. Z. P. je še istega dne gospodu von Habsburgu napisala prizadeto pismo, v katerem ga prosi za pomoč Sloveniji. Otto von Habsburg ji je odpisal 4. julija. »Spoštovana gospa P., najlepša hvala za pismo. Lahko si zamišljate, kako z vsem srcem spremljam dogodke v Sloveniji. Prizadevam si, da nesmiselna stališča ZDA in posameznih članov sveta ne bi bila izpeljana in da bi dokončno priznali samoodločbo slovenskega in hrvaškega naroda. Storil bom vse, kar je v moji moči, da bi dosegli ta cilj. Želim Vam vse najboljše in sem z Vami. Otto von Habsburg.«

A. B.

knjižna obzorja

OBLIKE SVETA

Založba Mladika je izdala knjigo, ki jo je težko uvrstiti po znanih predalčkih: je za otroke, mladino in odrasle, je resna in igriva, je učbenik in pesniška zbirka, je skratka nenavadna, a vseskozi zanimiva knjiga.

Gre za pesmarico pesniških oblik Oblike sveta, njen avtor pa je Boris A. Novak. Pesnik je

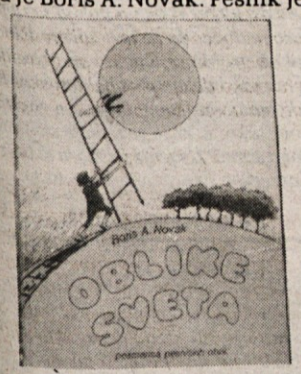

znan po svoji zavzetosti za najrazličnejše pesniške oblike, ki jih oživlja in neguje v svoji poeziji, prepričan, da klasične pesniške oblike, ki so skoraj povsem izginile iz slovenskega pesništva, omogočajo »največjo glasbo besed«. Ukvarjanje in preučevanje pesniških oblik ga je navajalo k misli, da bi napisal vsem dostopen priročnik, v katerem bi podal bogastvo form pesniškega izražanja od antičnih časov do danes. Zamisel je bila toliko bolj vabljiva, ker česa podobnega na slovenskem knjižnem trgu ni mogoče dobiti zbranega v eni knjigi. Nekaj odličnih študij imamo, a ker gre za izrazito strokovne razprave, se jih ljubitelji poezije ne lotevajo radi.

Novak se je zadeve lotil po svoje. Vsako pesniško obliko je predstavil s kratkim, vendar natančnim opisom, temu pa je dodal še izvirno pesem v izbrani obliki. Tako je opisal in napisal preko 50 pesniških oblik. Nekatere od njih poznamo iz šolskih klopi, za nekatere smo morda slišali, nekaj pa je takih, za katere vedo le poznavalci, jih pa do izida Novakove knjige še noben slovenski pesnik ni uporabil, denimo malajski pantum ali francoski srednjeveški lai.

Omeniti velja tudi prispevek ilustratorja Marjana Mančka, ki je s svojo risbo knjigo oplemenitil z izbranim humorjem.

M. MARKELJ

ZBIRKA ČRNOMALJKE

Pri Družini je z denarno podporo Krkinih Zelišč izšla pesniška zbirka Alenke Beličič Prepletanja v modrem. Mlada avtorica je doma iz Črnomlja, kjer je tudi obiskovala osnovno šolo in gimnazijo. Po končani gimnaziji se je vpisala na Biotehniško fakulteto v Ljubljani, lani diplomirala in se zaposlila na tej fakulteti kot raziskovalka. Z literarnim pisanjem se ukvarja že od osnovnošolskih let in se je vseskozi tudi oglašala v raznih listih in revijah. Zbirka Prepletanja v modrem je bržkone njen knjižni prvenec, čeprav to v knjigi ni nikjer posebej navedeno.

Prepletanja v modrem sestavlja nekaj nad štirideset pesmi, razvrščenih v tri cikle. V prvem, Prebujanje, beremo avtoričino krhko mladostno liriko, nekakšne impresije, skoraj kot dnevnik, v katerem so pesniško nanizane izkušnje mladega človeka. Razpon teh izkušenj je širok, od samozavedanja do osebnih stisk, ki jih porajajo najrazličnejše reči.

Pesniško globlje so pesmi v drugem ciklu, ki nosi naslov Neme blodnje. Te pesmi so manj osebne, bolj splošno veljavne, napisane so z večjo muko iskanja. To so pesmi o razdvojenosti, o spoznanju, da je vse nekakšen »mozaik«, ki mu vladata »neskladje« in »nestrpnost«.

Iz »blodenj« se zateče pesniški subjekt k božjemu. To pove že naslov tretjega, zadnjega cikla — Molitev. Pesmi v njem so res, kot ugotavlja tudi pisec spremne besede Taras Kermauner, nekakšne lirizirane molitve. »Ponazarjajo in iščejo tišino, ponižnost, vdanost, pobožnost, vero«. Pesmi so klicanje Boga — na pomaganje.

Alenka Beličič piše preprosto, naravno liriko, ki je človeku bližja in toplejša, pa tudi prepričljivejša od marsičesa, kar se je v slovenski poeziji uplastilo za vladavine tega ali onega »izma«.

I. ZORAN

DUNAJSKI KROG

France Pibernik, slavist in literarni publicist, ki se je v zadnjem času s svojimi deli predstavil kot tisti, ki se je lotil temeljite in strokovne obravnave zamolčanih slovenskih literatov (France Balantič, Ivan Hribovšek), je s svojo zadnjo knjigo Slovenski dunajski krog 1941—1945 odgrnil zaveso pozabe in neznanja s še ene slovenske literarne scene. V knjigi, ki je izšla pri Cankarjevi založbi, je predstavil neformalni, a strnjeni krog slovenskih literatov, ki se je družil in deloval na Dunaju med zadnjo vojno. Skupina je v vojnih razmerah na Dunaju izdala tudi ilegalno številko zbornika Domače vaje, kar je nedvomno izjemen pojav.

Ta tako imenovani dunajski krog je bil doslej v naši literarni zgodovini popolnoma neznan. Pibernik je naletel nanj pri raziskovanju literarne zapuščine pesnika Hribovška, nadaljnje raziskave pa so razkrile zanimivo literarno dogajanje na Dunaju. Razlog za popolno pozabo in nevednost o delovanju slovenskih literatov na Dunaju med zadnjo vojno je v ozko usmerjenem povojnem raziskovanju literarnega dogajanja v tem obdobju. Literarni zgodovinarji so raziskovali predvsem dogajanje na ozemlju takratne Ljubljanske pokrajine, pozornosti pa tudi niso bili deležni literati z druge strani ideološke ločnice ali delujoče zunaj omenjenega prostora. Tako je pač dunajska skupina potonila v temo, z njo vred pa tudi njeni člani. Pibernikova knjiga jo osvetljuje in vrača v slovensko kulturno zavest.

M. MARKELJ

OSVOJENI OSEMTISOČAKI

Planinstvo in planinska literatura imata na Slovenskem lepo tradicijo, ki jo v sam svetovni vrh dvigajo naši himalajci, vešči ne samo premagovanja skrajnih naporov, ki jih zahteva sodobni alpinizem, marveč enako vešči tudi sukanja pisateljskega peresa. Lep primer pišočega himalajca je Viki Grošelj, eden najbolj uspešnih slovenskih planincev, ki bo najverjetneje kot tretji alpinist na svetu osvojil vseh 14 osemtisočakov sveta. Več kot polovica poti je že za njim. Za njim pa je tudi nekaj knjig, ki govore o njegovih gorskih doživetjih. Zadnja Štirikrat osem tisoč je nedolgo tega izšla pri Prešernovi družbi.

V svoji najnovejši knjigi je Grošelj popisal svoje najbolj plodno himalajsko leto, ko je v treh odpravah osvojil kar štiri osemtisočake: Čo Oju, Lotse, Everest in Šiša Pangmo. Boj z mogočnimi himalajskimi gorami in s skrajno težkimi razmerami, ki spremljajo take podvige, Grošelj popisuje tekoče, pri tem pa ne govori le o

planinstvu in plezanju, marveč se prepušča tudi razmišljanjem o drugih plateh življenja, tako da pripoved presega pričevanjsko raven in se mestoma pomika v območje literarno navdahnjenega pisanja.

Knjiga je bogato opremljena z barvnimi fotografijami, ki so v knjigah take vrste več kot dobrodošle, zanimiv pa je tudi zanosno napisan uvod, ki ga je prispeval prav tako znani himalajec Tone Škarja.

M. MARKELJ

HOJA ZA ZDRAVJE

Hoja je najbolj naraven način premikanja, lahko pa je še več od tega, lahko je , kot piše priznani strokovnjak in telesnokulturni delavec prof. Drago Ulaga, način, da z gibanjem dosežemo boljše zdravje in zmogljivost. To je zapisal v uvodu v knjigo Hoja za zdravje in moč, ki je pred nedavnim izšla pri Državni založbi Slovenije. Priročnik je prevedel in priredil znani slovenski atletski strokovnjak, sicer prof. angleščine Janez Penca iz Novega mesta.

O tem, kako je redna in dozirana hoja pomembna in celo odločilna za visoko in veselo starost, je odveč govoriti. O tem je brez števila navedb v intervjujih z ljudmi, ki so dočakali visoko starost duševno in telesni čili. Eden med njimi je tudi sloviti novomeški rojak Leon Štukelj, ki se do pozne starosti ni odpovedal vsakodnevnim sprehodom oziroma »hodilnemu treningu«.

V knjigi Hoja za zdravje in moč je še nekaj več, nekaj, kar bo po prepričanju prof. Ulage pomagalo »spremeniti naš odnos do redne vadbe v naravi«. Hoja lahko postane naš način zdravega in polnega življenja. Kako nam lahko spremeni sedeči način življenja v aktivno vadbo in pridobivanje aerobnih kvalitet, v zadovoljstvo in užitek, je ta knjiga najboljši in najbolj strokovni vodnik.

Hoja sama po sebi gotovo ni nič vznemirljivega. Nihče se ne bo peš odpravil v neki oddaljeni kraj zato, da bo tja prišel pred drugimi, ki imajo za to na voljo, vlake, avtomobile in letala. Bo pa hodil »za nič«, zato, da mu bo lepo, da se bo počutil v skladu z naravo in sam s seboj. In za take je ta priročnik. Za tiste, ki jih knjiga napeljuje naprej, k temu, da je najhitrejši naravni način premikanja tek — to pa je že poseben pogled na življenje, posebna življenjska filozofija — je prevajalec pričujoče knjige, prof. Janez Penca, napisal knjigo Trideset tisoč korakov.

A. BARTELJ

KNJIŽNI TELEGRAMI

— Pri ZKOS je izšel peti zvezek zbirke Slovenska ljudska noša v besedi in podobi, in sicer knjiga ZILJA dr. Marije Makarovič in Jane Dolenc.

— Podjetje Evrospekter se je lotilo tudi založništva in izdalo svojo prvo knjigo roman SMARAGDNO MESTO Marjetke Jeršek.

— SAZU in Društvo meteorologov Slovenije sta pripravila in izdala enojezični razlagalni METEREOLOŠKI TERMINOLOŠKI SLOVAR, pomembno strokovno obogatitev.

Zgodba o prifarskih zvonovih

Od prejšnjega tedna se mogočna prifarska cerkev v dolini Kolpe ponaša s tremi lepo uglašenimi bronastimi zvonovi. Eden je starejši, nova dva pa sta, kot smo že poročali v prejšnji številki, darovala ameriška rojaka John Fekete in njegova zdaj že pokojna žena Agnes. Zvonova naj bi bila obešena v zvonik prifarske cerkve že junija, ob razglasitvi slovenske neodvisnosti, vendar je takrat načrte prekrižala vojna.

Vojna je nasploh v tesni povezavi z usodo slovenskih zvonov. Med prvo svetovno vojno je le mali lokateri zvonik na Slovenskem ostal nedotaknjen in marsikateri je za nekaj časa popolnoma onemel, kajti pobrali so večino bronastih zvonov, da bi jih pretopili v topove. Tudi sedaj, ko je znova izbruhnila vojna in sta se pred cerkvijo pri Fari svetila novoulita lepotca, pripravljena, da ju potegnejo v line, je morda kdo pomislil, da bi domovini bolj koristilo darilo v obliki puškinih ali topovskih cevi, toda bila sta tukaj in sta čakala. Na srečo ne dolgo. Kmalu se je ponudila priložnost, da sta širnemu slovenstvu oznanila mir. Da bi le kmalu prišel dan, ko ga bosta oznanila tudi hrvaškemu prebivalstvu onkraj Kolpe, s katerim so Prifarci vedno delili hudo in dobro!

John Fekete, ki je skupaj z zvonovoma čakal na mir, je le dočakal slovesen trenutek, ko se je izpolnila njegova in njegove žene Agnes velika želja. »Že pred leti sva se odločila, da Fari podariva zvonova, vendar je Agnes medtem umrla,« pravi v lepi slovenščini osemdesetletni Američan. Odkar sta se z Agnes poročila, ona ni bila nikoli v domovini. Zvonova tako pomenita njen simboličen povratek v domači kraj.

John je čisto pravi Američan, kajti rojen je bil v Chicagu v Indiani leta 1911. Njegova mati je bila Prifarka Marija Obranovič. Kot dekle je odšla v Ameriko, se tam poročila z Madžarom in dobila po njem priimek Fekete, kar bi po naše pomenilo Črnič. Dolgo zakonsko življenje Mariji, žal, ni bilo dano. Ko je povila sina, je njen mož umrl in v tujini je ostala sama z dojenčkom, zato se je takoj, ko je bil dovolj velik za na pot, odpravila nazaj v staro domovino. Johnu je bilo tako komaj eno leto, ko je prvič preplul Atlantik in prišel na staro celino. Tu je zrasel v krepkega fanta in se izučil za mizarja. Toda nekaj mu ni dalo ostati v tej divje lepi, a za sveta željnega mladeniča utesnjujoči dolini Kolpe. Poleg tega je bil ameriški državljan in vleklo ga je, kot ptico selivko, da bi videl deželo, kjer so mu starši spletli rodno gnezdo. Ko je bil star devetnajst let, se je torej zopet odpravil čez veliko lužo. Tokrat za dalj časa. Ustalil se je v Clevelandu, ameriški Ljubljani, kot so včasih rekli temu mestu zato, ker je tam prebivalo veliko Slovencev. Še danes jih je precej in kot je bilo slišati iz poročil, so imeli prav te dni tam veliko dobrodelno akcijo, v kateri so zbirali pomoč za samostojno Slovenijo.

»S Slovenci se srečujemo največ ob nedeljah, ko se zbiramo pri slovenskih mašah,« pravi John, ki ima v Ameriki dovolj znancev in prijateljev, zato bo kmalu, kljub osemdesetim letom, spet poletel nazaj. Tam se zaenkrat počuti varnejšega.

V Clevelandu je John kmalu potem, ko se je preselil v Ameriko, srečal dekle iz domače doline, Agnes iz Vasi. Prej sta se bolj bežno poznala, v tujini pa se je vnela ljubezen in kmalu sta se poročila. Njun zakon je trajal skoraj pet in pol desetletij. Otrok nista imela, sta se pa zato odločila, da bosta domači fari podarila dva zvona. To sta njuna potomca.

Agnes se nikoli ni mogla odločiti, da bi obiskala svojo staro domovino, Johna pa je vleklo v dolino svoje matere. Mati Marija je namreč potem, ko se je vrnila z Johnom v svoj stari kraj, tu tudi ostala. Delala je na kmetiji in pozabila na veliki svet tam onkraj gora in voda, razen seveda, kadar ni premišljevala o svojem sinu, ki se je izgubil v njem. Nikoli več ga ni videla. Umrla je leta 1953, John pa je prvič po drugi svetovni vojni stopil na slovenska tla leta 1965. Obnovil je stike s sorodniki in nekdanjimi prijatelji in jih poslej večkrat obiskoval. Sedaj je tukaj že petič. »Vse manj jih je, starih prijateljev. Eden za drugim odhajajo in dolina je vse bolj prazna. Veliko bolj prazna, kot je bila, ko sem bil mlad,« pravi John. Vendar se bo, če mu bo zdravje dalo, kmalu spet vrnil v svojo dolino.

Zgodba o Agnes in Johnu je ena od mnogih slovenskih izseljeniških zgodb. S skopih bregov in plodnih ravnin so odhajali v širni svet. Nekateri se vračajo nazaj, nekateri za vedno ostajajo na tuji grudi. V spominu obujajo pesem domačih zvonov, ki z leti postaja vse bolj srebrna in tenka. Kdo ve, kje vse in v koliko srcih bo odmevala pesem zvonov, ki nosita imeni darovalcev Agnes in Johna. Ne bodo vedeli za njuno zgodbo, drag pa jim bo zven njunih zvonov.

T. JAKŠE

John Fekete med zvonovoma, ki ju je skupaj z ženo Agnes podaril prifarski cerkvi. Levi tehta 297, desni pa kar 931 kilogramov.

Trgovina na debelo in drobno

NOVOTEHNA

p.o., Glavni trg 10

objavlja
naslednje prosto delovno mesto:

POMOČNIK DIREKTORJA PODROČJA KOMERCIALE ZA VELEPRODAJO

Pogoji:
— visokošolska izobrazba ekonomske smeri
— 3 leta delovnih izkušenj
— trimesečno poizkusno delo

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: NOVOTEHNA, Trgovina na debelo in drobno, Novo mesto, Glavni trg 10. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izbiri.

STREŠNIK

IGM Strešnik, d.o.o.
Dobruška vas 45, Škocjan

vam iz svoje bogate palete izdelkov v svoji prodajalni nudi gradbeni material in gradbene izdelke, in sicer:

— cement 45	din/vreča	131,30
— apno	din/vreča	83,60
— betonski vogalniki	din/kom	18,00
— betonski bloki 25	din/kom	13,70
— okna Jelovica; dim. 120x120 cm	din/kom	3.365,00
— vrata Jelovica; dim. 85/200 cm	din/kom	1.933,00
— garažna vrata 228/207 cm	din/kom	11.196,00
— betonski robnik 20x100x5 cm	din/kom	43,60
— pohodne plošče ornament	din/kom	27,50
— jupol 30 kg	din/kom	687,60
— izotekt V4	din/rol.	485,80

Cene izdelkov so brez prometnega davka.
Poleg zgoraj navedenih izdelkov proizvajamo tudi betonske garaže MONO in betonsko galanterijo. Možnost obročnega odplačevanja.
Oglasite se v prodajnih prostorih IGM Strešnik Dobruška vas osebno ali na telefon 068/76-230, kjer boste dobili vse potrebne informacije.

OBRAZI

Včasih je pametno tudi molčati

Nosanov Janez ali po domače Šuštarjev iz Goriče vasi pri Ribnici je pri sedeminosemdesetih letih kar krepak možakar, čeprav rad potarna, da mu srce že malo nagaja in zato ne more več delati tako in toliko kot nekdaj. Toda zase skrbi kar sam, odkar mu je pred dobrimi petnajstimi leti žena Frančiška umrla. Hčerka Majda se je namreč izselila v Nemčijo in pride domov le na

vsakih nekaj mesecev, Francka pa se je poročila v Gorenjo vas, na drugo stran Ribnice. Tja vsako nedeljo odpeljejo tudi Janeza, da pokramlja z vnučki in se poigra s pravnučki. Prvih ima sedem, drugih pa že osem.

Ob delavnikih kraljuje na velikem domu v Goriči vasi Janez kar sam. Sam si skuha v lepo urejeni in čisti kuhinji in še opaziti ni, da pri hiši manjka skrbna ženska roka. Opoldne pa se kosilo včasih le preveč ohladi. Kajti ob tej uri ima Janez opravek, ki je njegovi rodbini zaupan že daleč nazaj, če bi seštel samo, koliko njemu in njegovemu očetu, bi jih zneslo že precej čez sto let. Točno ob dvanajsti se namreč iz podružnične Marijine cerkve v Goriči vasi vsak dan oglasi zvon. Že pred osemdesetimi leti se je Janez kot fantič pričel obešati na vrvi, ko je pomagal očetu Matiji in še sedaj njegove starčevske roke iz cerkvenih lin pošiljajo ista sporočila čez hrib in plan. Včasih je zvonil ob sedmih zjutraj, potem poldne in zvečer avemarijo, še prej, v ranjki Avstriji, pa tudi dan. Sedaj se zvon v tukajšnji podružnici oglasi ob delavnikih le še opoldne in pa seveda, če je mrlič v vasi. Odraslemu s tremi zvonovi, otroku z dvema. To z zvonenjem in klenkanjem ima res v malem mezincu.

Ko se je Janez rodil, je bil oče že kar v letih, saj je bil devetnajst let starejši od matere. Kar se je v zvezi z očetom Janezu še posebej vtisnilo v spomin, je bila njegova velika ljubezen do dela s čebelami. Pri hiši je bilo vedno med 200 in 300 panjev kranjičev, zato medu za domačo rabo in za prodajo ni nikoli manjkalo. Tudi sicer je bil oče dober gospodar in je pooskrbel tudi za Janeza. Toda ko je oče umrl, je bil Janez še mlad. Premlad, da bi lahko prevzel posestvo, ki ga je zanj od sosedov, ko so se ti odselili v Ameriko, kupil oče. Domačo kmetijo je prevzel brat Matija, na sosedovo pa se je z vso družino preselil Janez, ko mu je bilo štirinajst let. Od takrat je moral tudi za vse delati in skrbeti. Dela ni bilo težko dobiti, saj je bila lesna industrija v ribniški dolini zelo razvita. V Goriči vasi, ki je bila že takrat med večjimi v fari, je bilo nekaj žag, na katerih je dobilo posel tudi po deset delavcev.

Janez je delal nekaj časa z lesom, potem pa se mu je ponudila priložnost in je dobil državno službo, kar je bilo za tiste čase kar imenitno. Postal je namreč cestar in ta poklic je opravljal vse do konca druge svetovne vojne. Takrat pa je, v strahu za golo življenje, kot civilni begunec odšel na Koroško in doma pustil ženo ter devet in trinajst let stari hčerki. Žena in hčerki sta poslej delali doma kmetiji in zvonili v podružnični cerkvi, kajti Janeza ni bilo nazaj kar dobro leto.

»Saj nisem bil nikjer aktiven in nikomur nisem storil nič žalega. Pri nas smo bili od nekdaj zelo verni. Krivic nisem mogel prenašati ne na eni, ne na drugi strani. Zato je bilo bolje, da sem se umaknil. Kaj se ve, če bi ostal živ,« še sedaj razglablja Janez o tistih časih. V Vitrinju na Koroškem je videl marsikaj. Videl je, kako so se domobranci vračali skoraj v gotovo smrt. Kmalu so dobili poročila o grozotnih pokolih. Spominja se mladega znanca, Janeza iz sosednjih Lazov. Ponujali so mu civilno obleko, naj jo obleče in ostane v taborišču, pa jo je odklonil in rekel, da bo šel tja, kamor gredo njegovi kolegi. Nikoli več ga ni videl. Pozneje so vse civiliste preselili v taborišče pri Špitalu. Začelo se je enoletno čakanje na vrnitev. Toda dela vajeni Ribničanje se niso sprijaznili z ležanjem. Mnogi, ki so bili tega vešči še od doma, so se podali v grmovje in si nabrali leščevja. Izdelovati so pričeli suho robo in si tako zaslužili kaj za priboljšek. Tiste čase pošta ni delala in Janez ni dobil od doma nobenih vesti, toda doma so vedeli, kje je in kako se ima. »Veste, tudi v tistih časih so se vesti širile hitro in niso poznale meja. Kakor smo hitro zvedeli za pokole v Kočevskem Rogu, smo tudi zvedeli, kako se situacija umirja in kdaj je zopet varno priti doprnov. Ko mi je to sporočil še brat Matija, sem res odšel. Razen formalnega zaslišanja nisem utrpel nobenih posledic,« pravi Janez Nosan in doda, da je bilo zadnje leto veliko pompa okoli grobišč v Rogu. »Mi smo kraje že vseskozi poznali in tisti, ki imajo tam svojce, so jih tudi obiskovali, toda o tem se ni dosti govorilo, saj je bilo bolje tako. Iz naše vasi jih je šlo precej, na eni ali drugi strani, življenje pa mora iti brez starih zamer naprej.«

T. JAKŠE

— domača in tuja kmetijska mehanizacija — živilska industrija — hlevska oprema — — agrokemija — blago za široko potrošnjo — avtomobili — STROKOVNA PREDAVANJA IN POSVETOVANJA — RAZSTAVA VSEH VRST ŽIVINE — 24. 8. — prodaja žrebic

18. 8. ob 16. uri — VELIKE KONJSKE DIRKE — »PRVI SLOVENSKI KASAŠKI DERBI«

25. 8. ob 10. uri PARADA KMEČKIH OBIČAJEV

— vsak večer zabava
— prodaja — sejemski popusti

KMETIJSKI SEJEM
29. MEDNARODNI KMETIJSKO ŽIVILSKI SEJEM
17. — 25. 8. 91
GORNJA RADGONA

Belokranjsko gradbeno podjetje

begrad

ČRNOMELJ

obvešča vse potencialne kupce

poslovnih prostorov in stanovanj, da namerava adaptirati stanovanjsko-poslovni objekt

»POD SMREKO« v Črnomlju.

Adaptirani objekt na **izredni lokaciji.**

Prosimo vse potencialne kupce, da se zglasijo na Podjetju BEGRAD Črnomelj, ali na tel.: (068) 52-255, 52-218

Odslej tudi v Črnomlju.

Alojz Vrtin
Kočevje 21, 68340 Črnomelj
tel & fax 068 51 638

Revoz d.d.

Renault SERVIS

RENAULT
Avto življenja

9.8.1991 odpira Alojz Vrtin v Kočevju 21 v Črnomlju nov pooblaščen servis **Renault**. Ob tej priložnosti mu iskreno čestitamo!

NAGRADA V KRŠKO

Žreb je izmed reševalcev 28. nagradne križanke izbral JOŽETA ZAJCA iz Krškega. Za nagrado bo prejel knjigo Hoja za zdravje in moč. Nagrajencu čestitamo.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 19. avgusta na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 30.

REŠITEV 28. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 28. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: REP, STIKS, EDO, POLOM, UMIK, ARMADE, INANA, ET, IZ SLOVENIJ, BAT, ATENE, SREM, VAS, AS, TAT, MOST, NERO, ATIKA, KEROSIN, LAKAJ, EPOLETA, ORADA, TAM, RAN.

MISLI

Najdražja in najdragocenejša surovina so sive možganske celice. Kdor jih uporablja pomanjkljivo ali malomarno, nima na tem svetu nobene možnosti.
M. KOPECKY

Dejanski spopad med dobrim in zlim se dogaja samo kot spopad med posameznikom in družbo, med osebno vestjo in neosebno splošnostjo.
M. ROŽANC

Zatajitev svoje biti je vendar greh proti duhu, torej največja vseh izdaj.
B. PAHOR

Nihče še ni bežal od dobrote.
P.P. NJEGOŠ

NAGRADNA KRIŽANKA 30

KEM. SIMBOL ZA FLUOR
ZGODAJ ZRELO SADJE
FINSKO OTOČJE V BALTSKEM MORJU
JUŽ. AM. NOJ
OBVEŠČEVALNA AGENCIJA ZDA
TUJEK V KAMNINI
AVTOR J. UDIR
PREBIVALKE KRAJA POD GORJANCI
ORIG. IME ZA IRSKO
VRSTA ŽENSKEGA ROČNEGA DELA
BRITANSKA LETALSKA DRUŽBA
FR. IGRALEC DELON
VRSTA ŽITA / NEM. IME ZA ZILJO
TVOREC SIKHIZMA
AZIJSKI VELETOK / JEZIK ČRNCEV BANTU
EL. PRIPR. ZA INTENZIFIKACIJO SVETLOBE / TUR. PODLOŽNIKI
PARFUM
ŠPORTNA VETROVKA
DL
TELOVADNI ELEMENT
POD / PRIPAD. TUR. LJUDSTVA V SZ
NAJVEČJI JADR. OTOK
ST. GR. PRISTANIŠČE V BEOČJI / JAP. LUKA
STOIČNA FILOZOFSKA ŠOLA
KAJENJE / ST. GR. NOVEC
STOPNJA NADREJENOSTI V VOJSKI / KLIC NA POMOČ
GR. ČRKA
VRSTA ZOBATEGA KITA / DOBA
MOŠKO IME / VRSTA ZAČIMBE
ODPADKI PRI TREBLJENJU
PRIPR. ZA UGOTOV. OBJEKTOV POD VODO / AVT. OZNAKA ZA RIJEKO
OSN. ELEMENT LADJE S POGONOM NA VETER
KOVAŠKE OKLJUINE
POVRŠINA
OTOK V PRESPANSKEM JEZERU
GR. MIT. SODNIK V PODZEMLJU

Nenadne smrti dojenčkov

Vsako leto med spanjem umre več tisoč dojenčkov — Sta za skrivnostni sindrom kriva mehka blazina in položaj?

Vsako leto umre več tisoč dojenčkov v svojih posteljicah brez kakršnegakoli razvidnega vzroka. Zdravniki preprosto ne vedo, zakaj je dojenček med spanjem umrl, zato kot razlog smrti vpišejo sindrom nenadne otroške smrti. Zadeva je skrivnostna in brez zadovoljive strokovne razlage. Zdravniki domnevajo, da se pač nekaj posebnega dogodi, kar pri otroku prepreči delovanje običajnih dihalnih funkcij, da otrok preprosto »pozabi« dihati.

Otroška zdravnika James Kemp in Bradley Thach, ki delata na univerzitetni kliniki v St. Louisu, sta prišla do zanimivih odkritij, ki nekoliko odgrinjajo tenčico skrivnosti s tega problema. V članku, ki sta ga objavila v sloviti reviji New England Journal of Medicine, ugotavljata, da je mogoče povezati sindrom nenadne otroške smrti s položajem, v katerem dojenček spi, in z blazino.

Raziskala sta 25 primerov tega sindroma in za vse ugotovila, da so dojenčki ležali na trebuščku z obrazom v blazino. Mamice so jim sicer nabavile sodobno blazino, ki so jo v ZDA propagirali kot posebej primerno za dojenčke, a vse kaže, da je tudi ta pripomogla k nenadni smrti med spanjem. Zdravnika sta sama preskusila spati na taki blazini in na trebuhu. Ugotovila sta, da pri tem pride do tega, da človek začne vdihavati predvsem tisto, kar je izdihal. Odraslejšemu otroku se sicer posreči od časa do časa dovolj globoko vdihniti, da pride do svežega kisika skozi blazino, dojenčki pa tako močnih pljuč še nimajo, zato se zadušijo v lastnem izdihanem zraku, ki se nabira v blazini. Zdravnika tudi ugotavljata, da se dojenček z gibi, s katerimi si skuša pomagati, da bi lažje zadihal, še globje zakoplje v smrtonosni objem blazine.

Te ugotovitve so ponovno sprožile vprašanje, kakšen položaj je za dojenčka pri spanju najboljši. Evropska medicina predlaga spanje na strani, medtem ko ameriška spanje na trebuščku. Oba položaja preprečujeta, da bi se otrok zadušil z možnimi izbljuvki, slino in podobnim. A kot je videti, odpira lega na trebuhu nove nevarnosti, zato ameriška zdravnika staršem predlagata, naj dojenčke sicer še naprej polagajo spat na trebušček, vendar naj ne uporabljajo mehkih blazin in naj odstranijo od otrok tudi druge mehke predmete, s katerimi bi si dojenček lahko otežkočil dihanje.

Če gre pri sindromu nenadne otroške smrti res le za to, potem bo vsako leto žalovalo nekaj tisoč staršev manj.

Zločinci najmračnejše vrste

Nedavno odkritje zveri iz Milwaukeeja je obudilo razmišljanja o serijskih spolnih morilcih — Na videz povsem normalni ljudje — Zakaj morijo?

Malokatera stvar tako zelo pretrese ljudi in hkrati pritegne tolikšno pozornost kot zaporedni spolni umori. Drži se jih nekaj temačnega, groznega in nerazumljivega, pravzaprav takšni tudi res so, saj gre za umore, ki jih spremljajo najbolj grozljiva dejanja. Morilci svoje žrtve mučijo, pohabijo, jedo, kuhajo, raztapljajo v kislini, si delajo oblačila iz njihove kože, shranjujejo dele trupel in se ob njih spolno izživljajo, hranijo fotografsko ali video dokumentacijo o storjenih dejanjih in podobno. Eden od množičnih spolnih morilcev je imel pe- nise umorjenih dečkov spravljene v lepi škatli za cigare, nekdo drug, ki je navdahnil scenariste tako znanih filmov, kot sta Psiho in Molk jagenčkov, je s kožo svoje žrtve prevlekel modno lutko, ki naj bi ga spominjala na pokojno ljubljeno mater.

«Ko pomisliš, da je to najbolj čudna stvar, za katero si kdaj slišal, se zgodi še kaj hujšega,« pravi izvedenec za sodno medicino dr. Park Dietz.

Nedavno odkritje množičnega morilca Jeffreyja Dahmerja iz Milwaukeeja (o njem smo pisali v prejšnji številki) je nedvomno potrdilo strokovnjakovih besed. To, kar je policija našla v morilčevem stanovanju, presega domišljijo tvorcev filmskih grozljivk. V stanovanju 213 so našli štiri obsekana moška trupla, strpana v sod, dve človeški glavi v hladilniku, dve v zamrzovalniku, sedem prekuhanih in očiščenih lobanj in več poškodovanih spolnih organov v kotličku. Dahmer je priznal, da je vse to njegovo delo. Žrtve je pobiral po barih in drugih lokalih, jih zvabil k sebi domov, češ da jih bo fotografiral, potem jih je omamil in nato umoril. Trupla je razkosal, glave pa kuhal, da je lažje odstranil meso in možgane. Kot je priznal, je tako končalo 17 mlajših moških in žensk. Z nekaterimi je imel tudi spolne odnose, prav tako naj bi jih tudi mučil. Kaj vse se je dogajalo v stanovanju št. 213, ne bomo nikoli zvedeli, v sodnem procesu bo prišel na dan le del resnice.

Psihologi pravijo, da je za serijskega morilca značilno nekaj obnašanjskih vzorcev. Običajno gre za človeka, ki rad napada tujce. V primerjavi z navadnim spolnim morilcem je bolj nagnjen k neobičajnim oblikam spolnega zadovoljevanje, od voajerizma in ekshibicionizma do transvestizmu in divjega samozadovoljevanja. V študiji, ki je zajela 30 odkritih in obsojenih serijskih spolnih morilcev, so kar za petino ugotovili, da so opravljali poklic kuharja ali peka. Ta podrobnost je za strokovnjake popolnoma nerazložljiva. Nekaj več kot pol serijskih morilcev svoje žrtve pohabi. Nedvomno je najbolj presenetljiva in za žrtve usodna značilnost, da tovrstni morilci dajejo videz popolnoma normalnih oseb. Zaradi tega jih je težko odkriti in zlahka vzpostavijo stike z žrtvami ter si pridobijo njihovo zaupanje.

Zdravniki in psihologi pravijo, da so serijski morilci nadpovprečno bistroumni ljudje. Psihologa John Douglas in Robert Ressler, specializirana za kriminalce, sta opravila študijo, v kateri sta na osnovi sodnih kartotek in intenzivnih pogovorov z morilci izdelala računalniški psihološki profil serijskega morilca. Ugotovila sta, da tak morilec zvečine izhaja iz problematičnega družinskega okolja in da je bil v otroštvu telesno ali spolno zlorabljen, kar mu je zapustilo resne osebnostne poškodbe. Ljudski glas ima serijske spolne morilce za ljudi, ki se klicu svoje strasti ne morejo upreti in se ne znajo obvladati, vendar ni tako, prej obratno, saj imajo izredno sposobnost samokontrole in delujejo zelo normalno, kljub temu da so dejansko odtrgani od resničnosti. Da bi zadostili svojim nenaravnim potrebam, umore v domišljiji natančno načrtujejo, večkrat tudi cele mesece. Zelo radi tudi prebirajo poročila o drugih umorih, slavnih morilcih in tudi o izbranih žrtvah. Ko morijo, najpogosteje žrtev zadavijo. Dr. Dietz meni, da na ta način umor doživljajo kot intimno dejanje. Morilec je v telesnem stiku z žrtvijo, gleda jo v obraz in najbrž uživa v smrtnih mukah žrtve. Sploh se radi nad žrtvami izživljajo, jih ponižujejo in uveljavljajo nadmoč nad njimi, kar po psihologovem mnenju korenini v otroštvu, ko so bili sami žrtve oblastnih staršev.

Verjetno je ena najbolj grozljivih lastnosti serijskih spolnih morilcev, da si radi vzamejo kaj za »spominek«. Dele trupel, spolne organi in podobno hranijo kot stimulacijo za kasnejša spolna vzburjenja. K temu sodi tudi kanibalizem, ki je prav tako značilen za množične morilce. Dahmer je priznal, da je jedel po koščkih srca svojih žrtev.

Kaj nekatere ljudi spremeni v morilske zveri, psihiatri in kriminalisti ne vedo. Menijo sicer, da do prvega umora pride bolj ali manj naključno, izkušnja pa spodbuja k nadaljnjim podobnim dejanjem. Ker serijskega morilca težko odkrijejo, mu je nekaznovano ubijanje v dodatna draž in spodbuda k novim umorom in še večjim grozovitostim. Posebno vlogo igrajo tudi spolne fantazije. Večina raziskovalcev se strinja z mnenjem, da množičnim morilcem manjka notranja zavora, ki ogromni večini ljudem preprečuje, da bi storili kriminalna dejanja.

Za konec še tolažba za bralce, ki jih je to pisanje prestrašilo. Množični spolni umori so ena najbolj redkih oblik nasilnih kriminalnih dejanj. Le zaradi tega, ker zbudijo veliko pozornost, prihaja do lažnega občutka, kot da so pogosti.

MiM

Prvi, a mrtev

So odkrili prvi planet zunaj našega osončja?

Pred kratkim so trije britanski astronomi hudo presenetili ves znanstveni svet, ko so zatrdili, da so odkrili planet zunaj meja našega osončja. Uspelo naj bi jim torej nekaj, kar so astronomi zaman iskali že desetletja dolgo in so se upanju na skorajšnje tako odkritje odpovedali.

Britanski astronomi trdijo, da novoodkriti planet leži 30.000 svetlobnih let daleč od Zemlje. Niso ga opazili neposredno, pač pa so jim njegov obstoj pokazali izračuni gravitacijskih učinkov zvezde, v bližini katere naj bi se planet vrtel. Zvezdo, gre za tako imenovani pulzar, ki se vrti zelo hitro okoli svoje osi in oddaja redne in močne izbruhe radijskih valov, so opazovali pet let z radijskim teleskopom. Zabeležili so, da se radijski signali spreminjajo v točnih časovnih razdobjih, in sicer tri mesece nekoliko zamujajo in potem tri mesece nekoliko prehitevajo. Za astronome je bilo to znamenje, da se okoli zvezde vsakih šest mesecev zavrti planet.

Znanstveniki z obstojem planeta povezujejo možnost obstoja življenja, zato je bila novica o novoodkritem planetu tako vznemirljiva. Žal pa je območje pulzarja zadnje mesto v vesolju, kjer bi lahko pričakovali kaj živega. Po sedanjih teorijah je pulzar zgoščen ostanek masivne zvezde, ki je eksplodirala kot supernova. V taki eksploziji bi bilo vsako življenje na planetu zanesljivo uničeno. Če planet obstaja, potem je to mrtev planet.

»Čisti« bencin

Bencin ostaja gorivo prihodnjega stoletja

Če bi povprašali ljudi, če vedo, kaj bo poganjalo avtomobile v 21. stoletju, bi najbrž dobili različne odgovore, večina pa bi se domislila katerega od eksotičnih goriv, od lesnega špirita in vodika do sonca in vode. Strokovnjaki, ki se na te reči dobro spoznajo, pa pravijo, da bo tudi v naslednjem stoletju kot avtomobilsko gorivo prevladoval bencin.

Seveda pa ne bencin, kakršnega dandanes po vse višjih cenah točimo v naše jeklene konjičke. Bencin prihodnjega stoletja bo drugačen. Zahteve po varstvu okolja so vse močnejše in spremlja jih vse več omejitvenih zakonov in predpisov. Zaradi tega so rafinerije in avtomobilska industrija prisiljeni izpopolnjevati tako motorje kot samo gorivo.

Pred kratkim je Atlantic Richfield, ena od osmih največjih ameriških naftnih družb, razglasila, da je izdelala postopek za pridobivanje ekološko čistega bencina, ki pri izgorevanju v avtomobilskem motorju oddaja za 50 odst. manj strupenih izgorevanin kot navadni bencin, torej precej manj onesnažuje ozračje, pri tem pa ohranja vse druge dobre lastnosti običajnega bencina. Še več, »čisti« bencin lahko uporablja vsak avto z bencinskim motorjem, saj ne zahteva nobenih sprememb ali dodatkov. Edina neprijetnost je cena, »čisti« bencin je dražji od »umazanih« bencinov.

Zaradi tega naftna družba zaenkrat še ne razmišlja, da bi šla z njim na trg. Z novim bencinom so se le dovolj zgodaj pripravili na ostre omejitve, ki bodo v ZDA nastopile leta 1996.

Živeto pomeni, izbirati poti. Življenje je ena izmed variant bivanja.
V. ŠKLOVSKI

Zapisan izginotju

Samo 19 ljudi na svetu govori ongotaščino

Popotniki, ki so konec prejšnjega stoletja obiskali območje Gamo Gofa na jugozahodu Etiopije, so zapisali, da med drugimi plemeni tamkaj živijo tudi Birali. Te redke omembe so vse, kar se je o tem etiopskem ljudstvu skoraj stoletje dolgo vedelo. Ko je pred desetimi leti nekemu angleškemu lingvistu slučajno uspelo zapisati okrog 60 besed v ongotaščini, jeziku Biralov, se je prebudilo zanimanje za skoraj povsem neznano ljudstvo. Jezikoslovci so bili presenečeni nad dejstvom, da se ongotaščina od ostalih jezikov tega območja zelo razlikuje.

Antropolog in strokovnjak za afriške jezike Harold Fleming z univerze Boston se je zato s posebno ekspedicijo odpravil iskat Birale, da bi ljudstvo in jezik temeljiteje raziskal. Ko jih je našel, ga je čakalo neveselo presenečenje. Od vsega ljudstva živi samo še 89 pripadnikov in od tega žalostnega ostanka samo 19 starejših ljudi še govori stari plemenski jezik.

Antropolog je raziskal njihov način življenja in našel razlog za pospešeno izginjanje jezika. Birali se poročajo s pripadniki drugih plemen, njihovi otroci pa prevzamejo jezik starša iz drugega plemena. Tako jezik in samo malo ljudstvo pospešeno izginjata. Kot je ugotovil Fleming, jezik ongota spada v isto skupino afroazijskih jezikov, kot hebrejščina, arabščina, berberščina in amhariščina. V nekaj letih pa bo najbrž uvrščen k latinščini, med mrtve jezike.

Svet v številkah

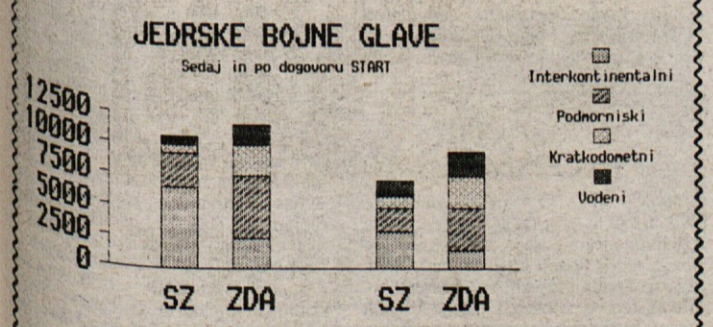

Na svetu je toliko orožja, da bi z njim lahko popolnoma uničili vse živo, in to kar nekajkrat. ZDA in Sovjetska zveza sta te dni sklenili sporazum START, po katerem bodo zmanjšali smrtonosne zaloge orožja. Graf kaže, kolikšno bo zmanjšanje pri jedrskih bojnih glavah, ki jih nosijo interkontinentalni in podmorniški balistični izstrelki, izstrelki krajšega dometa ter vodene rakete križarke. Zmanjšanje bo pri Sovjetih približno 33 odst., pri Američanih pa 19 odst. Kljub temu bo jedrskega orožja še vedno veliko preveč, kot je dobro.

Odpadni dajdam

Na tisoče ton odpadkov se dan za dnevom kopiči na odlagališčih manjših in velikih mest, med njimi pa jih ni malo takih, ki bi se jih dalo ponovno uporabiti kot sekundarno surovino. Po svetu se zato trudijo na različne načine dobiti še uporabne odpadke nazaj, pri tem pa so bolj ali manj srečne roke. Morda bo ameriški poskus model, po katerem se bodo ravnali tudi drugje.

Američani so namreč izumili nakupne avtomate za odpadke. Običajni in tudi nam znani so prodajni avtomati, od katerih uporabnik lahko za denar dobi pijačo, cigarete, hrano in podobno, odkupni avtomati pa so nekaj novega. Uporabnik vanje odlaga odpadne steklenice, pločevinke in podobne odpadne predmete, naprava pa mu zanje plača.

3.800 takih naprav so poskusno namestili v treh zveznih državah, z njimi pa zbirajo pločevinke, steklenice in plastenke. Ko v tak avtomat vržemo denimo aluminijasto pločevinko od piva, bralna naprava v njem prebere črtno kodo na pločevinki in tako poučen, kakšne vrste je odpadek, avtomat pločevinko zmečka, v predalček pa spusti kovanec za 10 centov.

Odkupni avtomati so se dobro obnesli. Samo v New Yorku so z njihovo pomočjo v mesecu dni zbrali 100 milijonov kosov odpadnih predmetov, uporabnih za reciklažo.

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

P.C.: PREJŠNJI IN ZDAJŠNJI

Bilo je v času vojne. Stopila sem v cerkev. Pod oltarjem, na stopnicah je gorelo veliko število sveč. Najbrž so jih prižgali v spomin na umrle v tej vojni in v želji, da bi se prenehali pobijati med seboj. Nekatere sveče so gorele z mirnim plamenom, druge so utripale, ena je ravno ugasnila.

Zdrznila sem se, ko me je spomnila na to, da življenja ugašajo prav tukaj, čisto blizu.

Zakaj?

Nisem si znala odgovoriti, samo dvom je ostajal, dvom v ljudi, v Boga. Življenje je bilo že prej težko, zdaj bo še težje.

Spomnila sem se nekega daljnega poletja, ko je bil sin še majhen in sva imela komaj za preživetje. Njegov prijatelj se je vsak dan vozil z vojaškim kombijem na kopališče in tudi kopanje je imel brezplačno. Nekega dne je rekel mojemu sinu, naj gre z njim, saj kombi ni nikoli poln in vojak ne bo opazil, da je eden več. Sin je z veseljem sprejel predlog, vendar se je kmalu vrnil, češ da ga je vojak nagnal.

Takrat sem se vprašala, kakšen človek je ta vojak. Ali ni bil sam nikoli deček. Kaj ni vedel za otroško žalost, ki ne pozna prihodnosti in je zato tembolj žalostna.

Nekoč sem brala, da je vojak rešil otroka iz drveče in mrzle reke. Vendar velike besede niso mogle odtehtati mojih doživetij.

Zdaj hodim po opravkih mimo teritorialcev in se jim hvaležno smehljam. Vendar sem se zalotila, da sem se tudi ob njih vprašala, ali ne bi brez slabe vesti poteptali otroku veselje. Resda so bolj domači in prijaznejši od prejšnjih vojakov, a jaz jim ne zaupam, tudi tem novim ne, ne njihovemu orožju, tem manj, čim bolj je izpopolnjeno.

Z vsem srcem se pridružujem Gandhiju, njegovemu boju in vedenju. Svet brez orožja bi bil bolj poln in veliko prej odrešen.

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

DOMAČIM GROZIL Z UBOJEM — Trebanjski miličniki so 4. avgusta okoli 22. ure pridržali do iztreznitve 29-letnega Franca S. s Trebanjskega Vrha. Mladenič v letih je doma razgrajal, razbijal in grozil, da bo vse pobil.

GOREL OSEBNI AVTO — 4. avgusta okoli 17.30 je na dvorišču Branka Trohe v Brezovici zagorel osebni avto. Z ognjem so opravili domačini, preiskava pa je pokazala, da je požar nastal zaradi kratkega stika na električni napeljavi. Škode je za 25 tisočakov.

IZGINILO JE VETROBRANSKO STEKLO — Na parkirišču zdravilišča v Šmarjeških Toplicah je neznanec 4. avgusta med 13.30 in 17.30 šaril po osebnem avtomobilu Alojza Kobeta iz Novega mesta. Slednji je ugotovil, da je avtomobil ostal brez vetrobranskega stekla, s čimer je oškodovan za vsaj 2 tisočaka.

PADEL POD KOSILNICO

NOVA GORA — 1. avgusta ob 16.20 se je smrtno ponesrečil 51-letni Pavel Gričar z Nove Gore pri Krškem. Možakar je s traktorjem kosil travo v bližnjem vinogradu, med obračanjem na hribu pa zapeljal v jamo. Traktor se je prevrnil, Gričar pa je padel pod rotacijsko kosilnico. Bil je na mestu mrtev.

SMRT MOTORISTA

GRMADA — 3. avgusta ob neugotovljeni uri se je 34-letni Franc Kic iz Zagorice pri Dobrniču peljal na kolesu z motorjem po lokalni cesti z Grmade proti domu. Zaradi prevelike hitrosti je med vožnjo po klancu navzdol na levem ovinku izgubil oblast nad motorjem. Zapeljal je na desno v gozd, kjer je z glavo treščil v drevo. Čeprav je imel čelado, so bile poškodbe tako hude, da jim je na kraju nezgode podlegel.

Novi eksploziji v Posavju

Poškodovana stebra daljnovodov, pri tretjem je zatajil vžigalnik — Kaj se je dogajalo v TRZ Bregana?

BREŽICE, KRŠKO — Da napovedi o morebitnih novih diverzijah in terorističnih napadih na pomembnejše objekte nikakor niso bile iz trte zvite, kažejo tudi zadnji dogodki. 2. avgusta sta vaščane Sremiča zbudili dve eksploziji, prva ob 5.33 in druga 11 minut kasneje.

Prvi pok je povzročila detonacija na kotnem razbremenilnem drogu 2 krat 20 kilovoltnega električnega daljnovoda pri gostišču Tri lučke na Sremiču pri Krškem. Na enega od štirih nosilcev pritrjeno eksplozivno telo je nosilec odtrgalo, vendar se drog ni podrl, škodo na njem pa so ocenili na 500.000 din.

DANES DALJNOVODI, JUTRI .... — Na gornjem posnetku so dobro vidne poškodbe na stebru 110-kilovoltnega daljnovoda v nasadu Agrokombinata Sremič, na spodnjem pa na nosilcih stebra pritrjeno eksplozivo, povezano z vžigalnikom, ki je na srečo zatajil.

Naslednja tarča še neznanih storilcev sta bila 110-kilovoltna daljnovoda, ki peljeta iz termoelektrarne v Brestanici do krške jedrske elektrarne. Gre za daljnovod, ki služi potrebam Krškega, neznanci pa so hoteli zrušiti stebra v nasadu Agrokombinata Sremič pri Krškem. Na dva nosilca stebra enega daljnovoda so pritrdili eksploziv, ki je bil aktiviran ob 5.44. En nosilec je odtrgalo, drugega pa poškodovalo, steber se na srečo ni prevrnil, gmotne škode pa je bilo prav tako za 500.000 din. Veliko manj sreče pa so imeli storilci z drugim daljnovodom. Na dva nosilca stebra so pritrdili eksploziv in ga povezali z žicami detonatorja ter slednjega priključili na električni tempirni vžigalnik na fotocelico. Slednji je iz kdove kakšnega razloga zatajil, pregled stebra je pokazal, da je bil vžigalnik, na katerem je bila dobro vidna s svičnikom napisana oznaka »ispraven«, narejen v beograjskem Centru za bezbednost. Očitno vodijo v Beograd tudi sledovi terorističnega in diverzantskega početja po Sloveniji. Preiskava o zadnjih dogajanjih v Posavju še teče.

2. avgusta nam je služba za stike z javnostjo republiškega ministrstva za notranje zadeve poslala tole sporočilo:

»Danes zjutraj so iz Tehnično remontnega zavoda (TRZ) Bregana obvestili brežiško postajo milice, da je tega jutra okoli 2. ure prišla v vojaški objekt TRZ Bregana skupina oboroženih civilnih oseb, jih napadla in iz zavoda odpeljala tovorni avto z večjo količino orožja. Hrvaško govoreči neznanci, oboroženi s pištolami in ročnimi bombami, naj bi bili razorožili in zvezali stražarje ter dežurnega oficirja, nato pa vlomili v skladišče orožja, od koder so vzeli neugotovljeno število avtomatskih pušk in puškomitraljezov. Odvzeto orožje so naložili na prav tako v zavodu odvzet tovorni avtomobil in ga odpeljali neznano kam. Ob prihodu patrulje PM Brežice na kraj dejanja jim direktor TRZ ni dovolil opraviti ogleda, ker da ga bodo opravili sami, saj gre za vojaški objekt. Delavcem organov za notranje zadeve je tako močno otežkočeno raziskovanje primera, o katerem nimajo nobenih materialnih dokazov, temveč le izjave vojaških oseb, civilisti, zaposleni v TRZ, pa so nedosegljivi.«

B. B.

Septembra razplet »afere Plut«

Doslej opravljeni trije dnevi sojenja zakoncema Plut, obtoženima lagodnega življenja na račun osnovne šole v Leskovcu

KRŠKO — Dnevi vojne na Slovenskem in pa sedanji čas dopustov so glavni krivci, da bo na razplet sojenja zakoncema Ani in Cirilu Plutu iz Krškega potrebno počakati vsaj do septembra. Plutova sta na zatožno klop krškega sodišča sedla že junija, prvič je sodna obravnava trajala dva dni, drugič en dan, nadaljevanje sojenja pa je bilo nato zaradi znanih dogodkov preloženo do nadaljnjega.

Kot je bržkone znano, sta Ana in Ciril Plut obtožena vrste kaznivih dejanj, ki naj bi jih zakrivila kot odgovorni osebi Osnovne šole Milke Kerin v Leskovcu pri Krškem; Ana je bila računovodkinja, Ciril pa ravnatelj. V času med 13. septembrom 1985 in 9. decembrom 1988 naj bi s šolskimi naročilnicami ali ustnimi naročili nabavljala različno blago in živila, si vse to prilaščala, dospele račune pa seveda plačevala s šolskim denarjem. O vsebini obtožnice je bilo napisanega že veliko; za osvežitev spomina povejmo le, da so šle količine prilaščenih živil v tono in več mesa in mesnih izdelkov, več sto litrov mleka, sirupov, olja, žganih pijač, da desetin kilogramov soli, sladkorja, kave, sira, čokolade, drobtin, rozin in še česa ne omenjamo, prav tako ne pralnih praškov, na stotine jajc, kompotov, šamponov, itd. V ilustracijo le še, da naj bi bil v Plutovem domu namesto v šoli pristal tudi pralni stroj, salonitne plošče, več sto vreč cementa, stotine kvadratnih metrov stenskih oblog, celo fondiji, krožniki, blazine, jupol, izvijači, žičniki, električni kabel, bakrena pločevina, mikserji, stiropor, čopiči, kiti, torbice in vtičnice naj bi našli mesto v Roštoharjevi ulici št. 1.

O NEVARNOSTIH DIVERZIJ — Prav te dni potekajo po Dolenjski številni pogovori posebne ekipe novomeške UNZ s predstavniki delovnih organizacij in ustanov Dolenjske o nevarnostih širjenja diverzantskih in terorističnih akcij ter o ukrepanjih v takih primerih. Na posnetku so udeleženci enega takih pogovorov na Otočcu, kjer so se vodilni delavci Krkinih Zdravilišč seznanili z najpogostejšimi metodami ter načini terorističnih akcij in obrambo pred njimi. (Foto: B.B.)

Ali bo sojenje takšne očitke in obtožbe tudi potrdilo, je seveda druga stvar. Na dlani pa je, da čaka sodnike težko, naporno in, kot kaže, tudi dolgotrajno delo. Zagovorniki obtoženih Ane in Cirila Pluta so na prvih dveh opravljenih obravnavah — ob tem ni vnemar, da so bili za sojenje opravljeni kar štirje naroki — predlagali zaslišanje nekaterih novih prič, ki naj bi potrdile to, kar Ciril Plut vseskozi trdi: da namreč za obtožena kazniva dejanja z ženo nista kriva.

B. B.

ODPADKE ZLIL V GOZDU

DOBRAVA — Po doslej znanih rezultatih preiskave je za onesnaženje gozda v Dobravi pri Novem mestu kriv zasebnik 56-letni P. P. iz Novega mesta. 2. avgusta naj bi bil namreč iz svoje delavnice odpeljal devet kovinskih sodov s po 200 litri odpadnih naftnih snovi in jih zlil po gozdu v Dobravi. Inšpektorji so že vzeli potrebne vzorce tal za analizo in izdali odločbo o takojšnji sanaciji tal, miličniki pa bodo P. P. najverjetneje ovadili temeljnemu javnemu tožilcu.

ZABODEL JE ZETA

ŽUPELEVEC — 3. avgusta je 61-letni Štefan B. prišel na obisk k svoji hčerki v Župelevec. Med njima je prišlo do prepira, po katerem je Štefan sedel na kolo in se odpeljal proti domu. Le malo za njim je prišel domov Stanko F., kateremu je žena potožila o prepiru z očetom. Stanka je to tako razkačilo, da se je z avtomobilom odpravil za tastom, ga dohitel in ustavil. Vnel se je prepir, med katerim je Štefan B. zeta zabodel pod rebra. Poškodovanec se zdravi v brežiški bolnišnici.

KRONIKA NESREČ

PREHITRA VOŽNJA — 4. avgusta okoli 4. ure zjutraj je prišlo na lokalni cesti med Mokronogom in Slepškom do hude prometne nezgode, ki jo je zakrivila prevelika hitrost. V nesreči se je hudo ranil voznik osebnega avtomobila, 19-letni Boštjan Pavlič, medtem ko je bil njegov sopotnik, 18-letni Valter Jalšovec — oba sta doma iz Mokronoga — le laže poškodovan.

IZSILJEVANJE PREDNOSTI — Na regionalni cesti med Novim mestom in Šentjernejem je prišlo 2. avgusta ob 14.50 do prometne nezgode, v kateri sta bila udeležena kolesar Alojzij Sašek iz Irče vasi in voznik osebnega avtomobila Andrej Rešetič iz Novega mesta. V nezgodi se je Sašek huje poškodoval.

NEPRAVILNO PREHITEVANJE — 3. avgusta 20 minut čez polnoč se je na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom pri Hrastju pripetila prometna nezgoda, v kateri se je hudo ranil voznik osebnega avtomobila, 42-letni Zijo Miftari iz Skopja, sicer na začasnem delu v Švici, laže ranjen pa je bil njegov sopotnik, 21-letni Irfan Krasniči.

ODBOJKA NA PLAŽI — Odbojkarska zveza Slovenije, novomeški OK Pionir in Krkin hotel Grad Otočec so bili minulo soboto in nedeljo organizatorji drugega kola poletne lige v beach volleyu, tki. odbojki na plaži. Nastopilo je kar 19 ekip, v finalu pa sta se pomerili ekipi Kalifornije in Odpisanih. Boljši so bili prvi, ki so zmagali z 2:0, tako da je bil končni vrstni red tak: 1. Kalifornija — Ravne (Filipančič, Mavčnik, Možic), 2. Odpisani — Ljubljana (Jerala, Kšela), 3. DM Ljutomer (Fujs, Žumar), 4. Reiders — Kanal, 5. Pizeriar Fontana — Kanal, 6. Medo Kočevje, itd. (Foto: B. B.)

Šport

NOČNI TURNIR

STRAŽA — NK Partizan iz Straže organizira v soboto, 10. avgusta, turnir v malem nogometu. Pričel se bo ob 19. uri, potekal pa bo na igrišču v Vavti vasi. Prijavnina znaša 1.200 din, organizatorji bo sprejemal do pričetka turnirja. Ni odveč dodati, da najboljše čakajo lepe nagrade, prvouvrščeno ekipo pokal, denarna nagrada in osem večerij, drugouvrščeno pokal denarna nagrada in osem pizz, tretjeuvrščeno pa pokal, denarna nagrada in presenečenje.

Ekipni zmagi obliž na črni petek

V petkovi dirki za posamične državne naslove krkaši ostali brez medalj — Popravni uspel: starejši mladinci in člani zmagali v ekipni vožnji

SLOVENSKE KNJICE, KOZJE — Če ne bi bilo nedeljskih uspehov v ekipni vožnji na kronometer, bi letošnje dovdnevno državno kolesarsko prvenstvo v Celju in okolici vrsti novomeške Krke prineslo polom, kakršnega ni nihče pričakoval. V posamični konkurenci so namreč Novomeščani v vseh treh kategorijah ostali brez medalje, kaj takega ne pomnimo že dolgo let nazaj.

Dobršen del opravičila za to gre iskati v dejstvu, da se starejši mladinci Štangelj, Mervar, Murn in Majde, ki so veljali za absolutne favorite v svoji konkurenci, posamične cestne dirke niso udeležili, čeprav so iz Kanade prispeli že v četrtek zjutraj. Vodstvo kluba jih je hotelo spočiti in pripraviti za moštveni kronometer v nedeljo, kjer so fantje resda prepričljivo zmagali, toda na dlani je, da bi tako močna ekipa, kot je letos Krkina, navzlic utrujenosti pobirala medalje tudi v posamični vožnji.

Tako pa je 122 kilometrov dolgo dirko starejših mladincev dobil Felc (Sloga), drugi je bil Bajt (Sava) in tretji Trebižan (Rog). Mlajši mladinci so vozili na 61 kilometrov dolgi progi, zmagovalca je odločil sprint v ciljni ravnini. Najhitrejši je bil Čeh (Rog), drugi je ciljno črtno prevozil Lozej (HIT Kazino Nova Gorica), tretji pa Zupan (Sava). V času zmagovalca je kot peti v cilj pripeljal Krkaš Gašperin. To je bila tudi najboljša petkova uvrstitev Krkinih kolesarjev v posamičnem delu letošnjega državnega prvenstva. Članska vrsta Novomeščanov je povsem odpovedala, 170 kilometrov dolgo dirko je dobil Celjan Šmerc, drugi je bil Pagon in tretji Polanc (oba Sava), najboljšega krkaša pa najdemo šele na devetem mestu; za Glivarjem se je na 10. mesto uvrstil še Ravbar. Takšnega poloma novomeških kolesarjev se seveda ni nihče nadejal, tudi to, da se je dirka končala v trdi temi, kajti organizatorji, KD Merx, so se očitno ušteli pri dolžini proge, saj se je dirka, čeprav so jo kar med tekmo skrajšali za en krog, končala šele ob 21. uri, je kaj slab izgovor.

Edina priložnost za popravni izpit je bila nedelja, ko je bila na sporedu ekipna vožnja na kronometer.

Mlajši mladinci so bronasto odličje, ki so ga vsi pričakovali, zgrešili za sedem sekund, zmaga je pripadla Rogu, druga je bila Sava, tretji pa presenetljivo Kamen iz Pazina. Zato pa je šlo vse po načrtih v konkurenci starejših mladincev in članov. Štangelj, Mervar, Majde in Gimpelj so bili razred zase, na 75 kilometrov dolgi progi so si privozili domala štiri minute prednosti pred drugouvrščenim Rogom, medtem ko je bila Sava Tretja. Obliž za razočaranje na cestni posamični dirki so hoteli tudi člani. Glivar, Papež, Ravbar in Turk so se v boj s 100 kilometri proge pognali z vso močjo. Ko je že po desetih kilometrih nenadejano odpadel Igor Turk, so mnogi pomislili, kako se bo ponovilo petkovo razočaranje. Toda stvari je takrat v roke vzel najbolj izkušen, Sandi Papež je po odstopu Turka vlekel za dva, tako da silovitega tempo Novomeščanov ni popustil niti za hip. V cilj so privozili s poprečno hitrostjo 46,875 kilometra na uro, njihova prednost pred drugouvrščeno ekipo Astre je bila poldrugo minuto, tretja je bila ekipa Roga, četrti je bil Merx, peti Metalist commerce itd. Če ne bi bilo črnega petka, bi lahko bili novomeški kolesarji z bero letošnjega državnega prvenstva, ki pa ga je jugoslovanska zveza po pričakovanju razveljavila, a o tem na drugem mestu, povsem zadovoljni.

Dvojni jubilej nogometa

Šest desetletij SKB Športni klub Bela krajina in 65 let organiziranega igranja — Uspela prireditev

ČRNOMELJ — Kar dva jubileja hkrati so minule dni praznovali belokranjski žogobrcarji: šest desetletij SKB Bela krajina, kot se je tarkat uradno imenoval sedanji nogometni klub, in 65 let igranja nogometa v teh krajih. Nedavne prireditve na stadionu na Loki, posvečene obema jubilejema, se je udeležilo kar 800 gledalcev, med gosti pa so bili tudi predvojni igralci SKB: Miran German, Vojko Kvas, Jože Malič, Drago Satošek, Ivan Ščuka in Stane Škof.

Osrednja točka slavnostne prireditve je bilo srečanje med enajstericama NK Bele krajine in ljubljanske Olimpije, začetni udarec na tekmi pa je izvedla trojka predvojnega kluba SKB Škof, Kvas in Ščuka. Po pričakovanju so zmagali Ljubljančani s 5:1 (2:1), v predtekmi pa sta se pomerili ekipi črnomaljskih veteranov in vrsta teritorialcev ter policajev. Prvi so bili boljši in zmagali z 2:0.

SKB Športni klub Bela krajina je bil uradno registriran 10. septembra 1931, ekipa pa v predvojnih časih ni nastopala v ligaških tekmovanjih, pač pa le priložnostno. Igralci so nastopali v modro — belih dresih in črnih hlačkah, eno njihovih pomembnejših srečanj iz tistih časov pa je bila tekma s Slavonskim Brodom. Pravi razcvet žogobrcarstva je prineslo leto 1934, ko je bilo na Kaplanici zgrajeno prvo pravo nogometno igrišče. Pojavile so se številne mladinske nogometne ekipe, ki so tekmovale med seboj, ob poletjih pa prirejale športne dneve. Vojna vihra je pripomogla, da je klub prenehal z delom, igralci in člani so prijeli za orožje, veliko igralcev je bilo celo med organizatorji vstaje proti okupatorju. Osvoboditev je prinesla nove čase, v katerih je bilo znova dovolj mesta za nogomet. Organizirano igranje se je pričelo leta 1947, takrat je bil tudi s pomočjo sindikata in rudnika Kanižarica ustanovljen NK Rudar. Po šestih letih je klub prenehal z delom, mladinci Rudarja so leta 1953 prestopili v TVD Partizan Črnomelj.

Leta 1955 je bilo na Loki zgrajeno sedanje nogometno igrišče, ki je črnomaljskemu nogometu prineslo veliko uspehov, NK Bela krajina je svoj največji uspeh dosegla v sezoni 1979/80, ko je klub v II. republiški ligi zasedel 3. mesto.

• Ob jubileju črnomaljskega nogometa so klubu čestitali tudi zadnji predvojni predsednik dr. Štefan Šobar iz Ljubljane in 12 še živečih predvojnih igralcev: Miran German, Jože Malič, Julij Muller, Ivan Ščuka, Stane Škof, Stane Vrščaj in Hilarij Frančeškin, vsi iz Ljubljane, ter Vojko Kvas, Tone Malerič, Jože Movrin, Drago Satošek in Janez Vitkovič, vsi iz Črnomlja.

IGRALO 47 EKIP

PODBOČJE — Kar 47 ekip iz Slovenije in Hrvaške je nastopilo na nočnem turnirju v malem nogometu, ki ga je v soboto, 3. avgusta, pripravil tukajšnji košarkarski klub. Zmaga je pripadla ekipi Ekspress, organizatorji pa so poželi vrsto priznanj za brezhibno izvedbo.

Beograd želi svoje državno prvenstvo

KZJ je prvenstvo v Celju razveljavila

BEOGRAD, LJUBLJANA — V času, ko so se najboljši slovenski in hrvaški kolesarji v Celju borili za naslove državnih prvakov v posamični in ekipni vožnji, je prišlo iz Beograda obvestilo, da bo cestno posamično in ekipno prvenstvo med 6. in 8. septembrom, kandidat za izvedbo je Zenica, medtem ko je celjsko prvenstvo razveljavljeno.

Da se je politika preselila tudi v šport, je že dolgo znano, za nogometaši in košarkarji so to občutili tudi kolesarji. Čeprav je KZJ najprej milostno preklicala suspenz slovenskim kolesarjem, ki so po pozivu republiške športne zveze zapustili sredozemske igre v Atenah, je nato na svoji seji predsedstva z glasovanjem 3:1 odločila, da prvenstvo v Celju razveljavijo. Kakšen bo razplet, ni znano, obe strani bosta vztrajali pri svojem, celjski Merx in republiška zveza se bosta na takšno odločitev pritožila, razmerje moči v jugoslovanski zvezi je takšno, da bo pritožba zanesljivo zavrnjena. Ako bo temu res tako, bi kazalo v Sloveniji slediti ravnanju Hrvatov, ki so izstopili iz kolesarske zveze, pa čeprav je kolesarjem slednjih sedaj osrednja zveza razveljavila tekmovalne licence, bržkone pa bo »poskrbela« tudi za to, da bo hrvaška zveza brisana iz članstva FIAC in UCI, kar bi z drugimi besedami pomenilo, da na dirki na hrvaškem ozemlju ne sme nastopiti noben kolesarski klub, ki je član KZJ.

Dodajmo ob koncu, da je trener Cvitko Bilić določil kandidate za nastop na svetovnem prvenstvu, ki bo od 21. do 25. avgusta v Stuttgartu. Kako je izbiral, najbolje kaže podatek, da med kandidati za ekipno vožnjo ni nobenega kolesarja zmagovite ekipe na nedeljskem državnem prvenstvu, od Novomeščanov so v igri za posamično dirko, kjer pa je na spisku kar 11 imen, le Srečko Glivar, Bogdan Fink, Bogdan Ravbar in Milan Eržen.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

NOVO MESTO — Z normalizacijo življenja so na svoj račun naposled prišli tudi ljubitelji gora. Novomeški alpinisti so minuli teden plezali v stenah nad Češko kočo na Spodnjih Ravneh nad Jezerskim. Gre za stene Grintovca, Dolgega hrbta in Kocne, le da jim je načrte tokrat pokvarilo vreme. Na dan so opravili le po eno smer, v soboto je bila to lažja Nemška smer v steni Dolgega hrbta, v nedeljo pa zahtevnejša smer, Grintovčev steber imenovana. Naveze so vodili izkušeni alpinisti, svoje prve smeri sta pod njihovim budnim očesom tako opravila Marko Šendal in Matjaž Grum.

Bradaču dve zmagi

Tenisarji dva dni v Šmarjeških Toplicah

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Kar okoli 60 tenisarjev iz vseh koncev Dolenjske, Posavja in celo Ljubljane se je minulo soboto in nedeljo zbralo v Šmarjeških Toplicah na enem od osmih turnirjev »Ljubljanskega vseslovenskega amaterskega teniškega pokala«, katerega zaključek bo finalni Masters turnir 14. in 15. septembra v domžalskem Spin centru.

Poglejmo nekaj rezultatov — moški, četrtfinale: Arnuš — Grandovec 7:4, Hočevar — Bradač 3:7, Obradovič — Gajšek 6:7, Stibilj — Andoljšek 7:4; polfinale: Arnuš — Bradač 0:7, Gajšek — Stibilj 3:7; finale: Bradač — Stibilj 9:8; **moške dvojice**, četrtfinale: Budja, Retar — Pepelnak, Hočevar, 4:7, Struna, Kralj — Novak, Fajfar 4:7, Gajšek, Obradovič — Antončič, Andoljšek 7:5, Bradač, Erak — Šonc, Kušar 7:1; polfinale: Pepelnak, Hočevar — Novak, Fajfar 4:7, Gajšek, Obradovič — Bradač, Erak 1:7; finale: Bradač, Erak — Novak, Fajfar 7:2. V tekmi za tretje mesto je med posamezniki Gajšek ugnal Arnuša s 7:4, med dvojicami pa Gajšek in Obradovič Pepelnaka in Hočevarja s 7:1.

Pravico do nastopa na finalnem masters turnirju v Domžalah so si v Šmarjeških Toplicah med posamezniki prigrali Arnuš, Grandovec, Hočevar, Bradač, Obradovič, Gajšek, Andoljšek in Stibilj, med moškimi dvojicami pari Pepelnak — Hočevar, Novak — Fajfar, Gajšek — Obradovič in Bradač — Erak, med ženskami Srebrnjakova, Hribarjeva, Šustaršičeva in Janžekovičeva, med mešanimi pari dvojici Kralj — Novak in Kušar — Gregorčič ter med družinskimi pari (oče ali mati — sin ali hčer) dvojice Struna — Struna, Budja — Budja, Šonc — Šonc in Janžekovič — Gregorčič.

Organizator turnirja je bila agencija Virtuoz iz Ljubljane, pokrovitelja pa Nedeljski in Krka Zdravilišče.

pisma in odmevi

POMOČ SVOBODNI SLOVENIJI

CLEVELAND — Cerkev sv. Vida je bila ustanovljena v Clevelandu v ZDA leta 1893, se pravi pred skoraj 100 leti. Izdaja tudi svoje glasilo, v katerem je 14. julija napisano:

V POMOČ SVOBODNI SLOVENIJI — Sedanja dogajanja v Sloveniji so spodbudila ameriške Slovence, da so se pogovorili, kako pomagati slovenskemu narodu v njegovih naporih za svobodno Slovenijo. Sestavili so odbor iz zastopnikov slovenskih far, glavnih bratskih in drugih organizacij in oblikovali naslednjo izjavo: »Združeni Amerikanci za Slovenijo podpirajo deklaracijo za neodvisnost Slovenije. Apeliramo na vlado Združenih držav Amerike, da takoj priznajo novo demokratično vlado Slovenije.« Zdaj je najvažnejše mednarodno priznanje... Združeni Amerikanci za Slovenijo so 5. julija podprli Slovenski fond za pomoč, ki ga je nedavno ustanovil Slovenski ameriški svet v Clevelandu. Ta svet je zadnji dve leti uspešno vodil že dve nabiralni akciji za Slovenijo: za žrtve poplave in za podporo demokratičnih strank ob volitvah.

Odgovor mojemu nekdanjemu tovarišu Jožetu Butari

Dne 21. julija sem v DL prebral članek novinarja g. Bartlja pod naslovom »Zapis o prevaranem pilotu.« Po faksu sem pravočasno poslal DL svoj odgovor tebi, Jože Butara, ki pa tudi po moji urgenci ni bil naslednji četrtek objavljen. 29. julija pa sem dobil telefaks glavnega urednika DL g. Rustja, da moj članek ni in ne bo objavljen, ker je žaljiv, brez argumentov in po njegovem mnenju blati moralni lik Slovenca J. Butare.

Popolnoma mi je jasno, kakšno je ozadje, se pravi, ti, Jože, lahko brez argumentov blatiš mene kot človeka. Tvoja izpoved me je globoko razočarala, me prizadela kot človeka, oficirja in pilota JLA, do včeraj tudi kot tvojega sodelavca in prijatelja. Si se morda kaj zamislil in vprašal, s katerimi argumenti boš lahko potrdil vse te laži o meni, ki si jih napisal.

Kako lahko trdiš, da sem bil glavni oficir pri uporabi aviacije in da sem izdajal ukaz pilotom: »Tuci po svem što se kreče«. Kategorično pobijam oboje in izjavljam čistega obraza, da je to podla laž. Na takšno gnusno dejanje jaz nikoli ne bi pomislil, ne pa, da bi ga ukazal. Ti kot oficir in pilot JLA (sedaj v pokoju) bi moral vedeti oziroma veš, kdo odloča in izdaja ukaze po principu vojaške subordinacije. Kolikor mi je znano, ukaz »tuci po svemu što se kreče« ni bil izdan. Takšnih ukazov nihče od oficirjev, posebno visoko šolanih oficirjev, ne daje.

Jože, vem, da ti je bil s takšnim pisanjem v časopisu cilj oblatiti me med Brežičani in širše, kar ti je delno tudi uspelo. Zanima me samo, zakaj v tebi toliko sovraštva do mene in moje družine. Še pred dvema mesecema si bil pri nas na obisku! Koliko umazanije navajaš v pisanju, med drugim tudi, »naj si kupim umetno sonce, ker da nisem vreden, da me greje pravo.«

Jože, sam dobro veš, da imam še vedno veliko prijateljev, da sem vedno rad pomagal ljudem in da delim ljudi samo na dobre in slabe, nikakor pa ne po nacionalni pripadnosti. Ljudje se zgražajo nad tvojimi izjavami, tudi tisti, ki te le bežno poznajo. Ali si pomislil na to, da tudi tebe veliko ljudi ne želi več videti!

Prišel bo dan, ko bo resnica znana in potem se bo videlo, kdo je za kaj kriv.

Živim v Brežicah, kjer bi želel tudi ostati. Tukaj imam vse, kar želim, vse, kar imam rad in kar cenim. Večkrat sem zaradi potreb službe moral oditi, vendar sem se vedno rad vračal nazaj. Če pa bodo krajani Brežic zahtevali, da odidem, bom odšel, a nikakor ne na osnovi tvojih lažnivih trditev.

Jože, zahtevam, da se mi javno preko DL opravičiš in prekličeš svoje lažne izjave. Moje trditve lahko potrdijo številni kolegi, če je potrebno, tudi po pravosodni poti.

Bodi pozdravljen.

Polkovnik aviacije pilot
IVO MARTINOVIČ

OBTOŽBA!

V Dolenjskem listu št. 31 od 1. 8. 1991 je v rubriki »Halo, tukaj bralec...« bralec M. G. podal na račun pismonoš pošte Črnomelj, sicer pavšalno, toda zelo težko obtožbo. Trdi namreč, da dostavljači te pošte občasno odpirajo pisma. Razumljivo, da je ob tako težki obtožbi PTT podjetje Novo mesto dolžno najostreje ukrepati. Takoj smo uvedli preiskavo omenjenega primera, ki še ni končan. V veliko pomoč bi nam bila konkretna informacija, kdaj in komu je bila pošiljka (ali pošiljke) odprta. Zato prosimo M. G. iz Črnomlja, da nam posreduje konkretne podatke. Ugotavljamo tudi, da pošta Črnomelj v tem letu ni prejela nobene pisne niti osebne pritožbe na račun nekvalitetne dostave poštnih pošiljk.

PTT podjetje Novo mesto p.o.
Vodja ptt službe
ANTON GABRIJEL

Podjetje

Avtopromet, gostinstvo in turizem
novo mesto – straža

Gorjanci p.o.,

Vavta vas 36, p. Straža pri Novem mestu

objavlja prosto delovno mesto za

VODJO MEDNARODNEGA PROMETA

Od kandidata pričakujemo:
— pripravljenost spoznavanja in obvladovanje tržišča transportnih storitev doma in v tujini,
— vzpostavljanje korektnih poslovnih odnosov ter tekoče vzdrževanje poslovnih stikov s poslovnimi partnerji.

Za obvladovanje tako širokega kroga opravil morajo imeti kandidati:
— visoko ali višjo izobrazbo ekonomske ali prometne smeri,
— aktivno znanje angleškega, nemškega ali francoskega jezika in pasivno obvladovanje enega izmed navedenih jezikov.

Izbranemu kandidatu bomo nudili:
— sklenitev delovnega razmerja za nedoločen čas s polnim delovnim časom, s posebnim pogojem poskusnega dela v trajanju treh mesecev;
— zanimivo in dinamično delo, vezano s potovanji v tujino, saj se delo opravlja pretežno izven sedeža podjetja;
— vloženemu delu primeren osebni dohodek;
— možnost rešitve stanovanjskega problema z dvosobnim stanovanjem v Novem mestu.

Pisne ponudbe z dokazili pošljite na naslov: »GORJANCI«, Vavta vas 36, pošta Straža, v 15 dneh po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Osnovna šola Frana Metelka Škocjan

razpisuje
naslednje prosto delovno mesto:

1. PREDMETNI UČITELJ
SL — ANG ali
SL — KNJIŽ.

Prosta dela in naloge razpisujemo za polni delovni čas za določen čas, in sicer bo s kandidatom sklenjena pogodba za obdobje od 1. 9. 1991 do 31. 8. 1992.
Prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh od objave razpisa na naslov:
Osnovna šola Frana Metelka Škocjan, 68275 Škocjan.

Reveži šli, kader pa ostal

V šentjernejski Iskri so pustili mladost, zdravje...

Kaj se dogaja s šentjernejsko Iskro Upori, se sprašujemo delavci, ki smo bili do nedavnega zaposleni v tem podjetju in na lep način poslani domov kot odvečna delovna sila. Ko se je to zgodilo, smo sami sebe tolažili, češ da mora biti tako. Ko pa so kmalu zatem nabirali novo delovno silo in vodstvo, smo spoznali, da ni vse tako, kot so govorili vodilni. Vodstvo je ostalo, okoli 250 delavcev pa so poslali domov.

Iz Ljubljane je prišel gospod »stečajni«, ki zdaj prodaja naše dolgoletno delo, saj nas je bila večina v Iskri zaposlena od zgodnje mladosti. Delali smo ponoči, ob nedeljah, praznikih, gradili tovarno. Zdaj so najrevnejši doma, na delo pa hodijo kar dobro zastavljeni kmetje, in to celo dva ali trije iz iste hiše. V srcu nas boli, da je na vodilnih mestih ostal kader, ki že pred stečajem ni opravljal svojih nalog.

Sliši se tudi, da zdaj gospod direktor po tovarni prodaja hladno pivo, z obljubljeno proizvodnjo pa ni skoraj nič. V času krize so si vodilni nanovo opremljali pisarne, za nas pa ni bilo denarja. In ti ljudje zdaj lepo sedijo na stolčkih.

Vsi, ki smo doma, se še nismo ohladili. Zahtevamo takojšnje izplačilo regresa za leto 1990, odpravnine in razliko od prenizkih plač, kajti to je naš denar. Pa brez sindikalnih razprav po sodišču. Če se bomo še enkrat zbrali na tovarniškem dvorišču, ne bomo tako ponižni, kot smo bili ob zadnjem slovesu. Kajti v Iskri je ostala naša mladost in zdravje in ne bomo je zlahka pozabili.

Prizadeti delavci

Zahvala za pomoč

V gostilni Jakše prireditev za pomoč žrtvam vojne in neurja

Po napadu vojnega letalstva jugoslovanske armade na civilne cilje pri Medvedjeku, ki je povzročilo veliko škode, se je nekaj posameznikov dogovorilo, da bodo skupaj z Rdečim križem Drska organizirali dobrodelno prireditev za pomoč žrtvam napada. Prireditev je bila v gostilni Jakše na Drski v Novem mestu. V kulturnem delu programa so nastopili folklorni ansambel Kres, Dolenjski oktet, Sivelster Mihelčič, dva harmonikarja, program pa je povezoval Rudi Škof.

Joži Jakše je z obrtniki v Novem mestu zbrala več naročilnic za gradbeni material in 44.837 din pomoči za drugino Kotar, ki je med napadom izgubila moža, in še za sedem drugih družin, ki so utrpele največ škode. Rdeči križ Drska je primaknil 5.000 din za Medvedjek in 5.000 din za prizadete po neurju v Mirenski dolini.

Vojna in ujma sta nas težko prizadela in prijetno je bilo vedeti, da so ljudje, ki najdejo čas, denar in material za pomoč. V vsej stiski, grozi, strahu in obupu se nas je dotaknila misel, da nismo ostali sami.

Če se bo med bralci Dolenjskega lista našel še kdo, ki bi želel pomagati Mirenski dolini, lepo zahvaljen. Rdeči križ Trebnje, Veliki Gaber in Mirna pa se najtopleje zahvaljuje vsem, ki so v akciji sodelovali s programom in prispevki.

P.HORVAT, L.BORAK
Trebnje

JANEZ OPARA

V četrtek je veliko ljudi spremljalo na zadnji poti Janeza Oparo. Rodil se je 22. junija 1923 v Gornjem Medvedjem selu pri Trebnjem v družini z osmimi otroki. Po osnovni šoli se je učil kleparstva, kar ga je zelo veselilo, vendar poklica ni opravljal, velika kmetija je namreč terjala vse njegove moči. Poročil se je, si ustvaril družino in rodilo se mu je pet hčera. Bil je zelo priden in napreden kmet, ki je kmalu obnovil vsa gospodarska poslopja in se opremil s stroji. Poleg kmetije je imel še vinograd in zidanico, kjer je vsak mimoidoči naletel na prijazen pozdrav in kozarček cvička. Skrbel je za urejanje vaških poti, in to ne samo v svoji, marveč tudi v sosednji vasi. Ko so hčere odrasle, je doma z veseljem sprejemal vseh 11 vnukov, jim izdeloval igračke, hišice za ptice in podobno. Zadnja leta se ga je lotila bolezen. In ko so mu sedanji nemirni časi odprli stare rane iz pretekle vojne, je sam zaustavil korake na svoji življenjski poti.

Za njim je ostal prazen dom brez skrbnega gospodarja, očeta in starega ateja, ob domačih pa ga pogrešajo tudi mnogi sosedje, znanci, prijatelji in njegova vinska gorica.

REZKA MAJER

STRAŠKI »NAJSTAREJŠI MLADINCI« — Krajevna organizacija Rdečega križa iz Straže je v nedeljo popoldan v gasilskem domu pripravila že 11. srečanje starostnikov, ki se ga je udeležilo 100 oseb od skupaj 180 vabljenih. Srečanje bi moralo biti že v nedeljo, 28. junija, pa so ga morale prizadevne aktivistke zaradi vojne odpovedati. Tokrat so ponovno pripravile vse, od srečelova in kulturnega programa do pogostitve. Najstarejšo krajanko, 94-letno Ano Kulovec, so obiskali na domu, najstarejšemu udeležencu srečanja, 88-letnemu Jožetu Dergancu iz Zaloga, pa sta aktivistki Silva Lemovec in Anica Tisovec izročili priložnostno darilo in šopek (na sliki). (Foto: J. Pavlin)

Na podlagi 258. člena in 262.a člena statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list, št. 5/79 in 14/82) je izvršni svet skupščine občine Novo mesto na seji dne 2. 8. 1991 sprejel

SKLEP
O RAZPISU ZA DODELITEV KREDITNIH SREDSTEV ZA RAZVOJ OBRTI IN PODJETNIŠTVA V OBČINI NOVO MESTO

I.

Krediti bodo dodeljeni iz občinskega sklada za razvoj obrti in podjetništva, in sicer za:
— razširitev poslovanja v obstoječih enotah obrti in podjetništva;
— ustanavljanje in začetek delovanja novih enot obrti in podjetništva.

II.

Za kreditna sredstva lahko zaprosijo:
— samostojni obrtniki,
— podjetja v zasebni lasti,
— občani, ki so pri pristojnem občinskem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oz. na pristojnem sodišču priglasitev za vpis v sodni register in izpolnjujejo pogoje za ustanovitev obratovalnice oz. podjetja.

Sedež obratovalnice in kraj investicije mora biti na območju občine Novo mesto.

III.

Kreditna sredstva so namenjena za:
— nakup, urejanje in opremljanje stavbnih zemljišč za poslovno dejavnost in za gradnjo poslovnih objektov;
— nakup, graditev ali adaptacijo poslovnih objektov;
— nakup opreme za poslovne namene.

Delež kredita je do 20% predračunske vrednosti naložbe, s tem da imajo prosilci za ostali del proračunske vrednosti zagotovljena lastna sredstva in druge vire.

IV.

Prednost pri dodelitvi kreditov imajo dejavnosti, ki:
— dopolnjujejo proizvodne programe ostalega gospodarstva v občini,
— odpirajo nova delovna mesta,
— so izvozno usmerjene,
— zagotavljajo ekološko neoporečnost,
— dosegajo minimalno donosnost 5%.

V.

Kandidati za kredit morajo zahtevke predložiti Sekretariatu za družbeni razvoj občine Novo mesto v roku 30 dni od dneva objave tega sklepa. Zahtevek mora vsebovati naslednje podatke:
— podatke o poslovanju,
— predračunsko vrednost naložbe,
— predlog virov financiranja,
— število novih delovnih mest,
— pričakovani poslovno-finančni rezultat.

VI.

Odplačilni in ostali pogoji:
— rok odplačila: 2 — 5 let (glede na vrednost naložbe, dohodkovno uspešnost panoge, prioritetnost dejavnosti),
— moratorij: 6 mesecev po izkoriščenju kredita,
— obrestna mera: 5% letno z vezavo vrednosti glavnice na vsakokratni tečaj dinarja v odnosu na DEM,
— rok porabe kredita: do 12 mesecev,
— koriščenje kredita na osnovi predložene dokumentacije preko poslovne banke,
— obvezno zavarovanje kredita.

Številka: 313-03/90-2
Datum: 2. 8. 1991

Predsednik izvršnega sveta
skupščine občine Novo mesto
mag. BOŠTJAN KOVAČIČ

ZAHVALA

Ob boleči in bridki izgubi našega nadvse skrbnega in ljubljenega očeta, starega očeta, pradedka in strica

FRANCA GRUDNA

iz Družinske vasi 20

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so nam nesebično pomagali in z nami sočustvovali v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se za podarjeno cvetje in vence, vsem sorodnikom, kolektivu Hotela Grad Otočec, Komunali, še posebno kolektivu Pionirja. Najlepša hvala župniku za opravljen obred in vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku.

V globoki žalosti: vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, tašča, sestra, babica in prababica

MARIJA FLORJANČIČ

rojena Žagar

iz Dol. Karteljevega 12

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter sovaščanom za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Še posebna zahvala Avguštinovim in Sajetovim za nesebično pomoč, sodelavcem Iskre Tenel, Donitu Medvode, pevskemu zboru, govorniku ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: sin Franci, hčerke Anica, Štefka in Sonja z družinami ter Cili in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 84. letu starosti je umrl naš dragi

RUDOLF LAVRIČ

s Preloke 57

Prisrčno se zahvaljujemo za vso pomoč dobrim sosedom, medicinski sestri Marici Hudelja, g. župniku za lepo opravljen obred ter vsem ostalim, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Barbara, hčerka Anica z možem, brat Vinko z družino in ostalo sorodstvo

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR — KINO — SLUŽBO IŠČE — SLUŽBO DOBI — STANOVANJA — MOTORNA VOZILA — KMETIJSKI STROJI — PRODAM — KUPIM — POSEST — ŽENITNE PONUDBE — RAZNO — OBVESTILA — PREKLICI — ČESTITKE — ZAHVALE

tedenski koledar

Četrtek, 8. avgusta — Miran
Petek, 9. avgusta — Roman
Sobota, 10. avgusta — Lovrenc
Nedelja, 11. avgusta — Jasna
Ponedeljek, 12. avgusta — Klara
Torek, 13. avgusta — Lilijana
Sreda, 14. avgusta — Anastazija

LUNINE MENE
10. avgusta ob 3.28 — mlaj

kino

BREŽICE: 11. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Umazani, pokvarjeni, prevaranti.

ČRNOMELJ: 9. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Seks v zavodu. 11. 8. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Lov na Nindže. 14. (ob 11. uri) in 16. (ob 21. uri) ameriška družinska drama Avalon.

KRŠKO: 8. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Služabniki slasti. 11. 8. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Na bojni stezi.

LETNI KINO TERME ČATEŽ: 8. 8. (ob 21. uri) ameriška komedija Trije moški in mlada dama. 9. 8. (ob 21. uri) ameriška vojna drama Pridi, da vidiš raj. 10. 8. (ob 21. uri) francoska kriminalka Nikita. 11. 8. (ob 21. uri) ameriška komedija Problematični mulec.

DOM KULTURE NOVO MESTO: 8. 8. (ob 18. in 20.15) ameriški akcijski Dovoljenje za ubijanje. Od 9. do 11. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška drama Prebujanje. Od 12. do 13. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski Highlander (1. del). 14. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski Mladoletni vohun.

kmetijski stroji

MLATILNICO s čistilno napravo Krobot prodam. Anton Cvetan, Cikava, Trebelno, ☎ (068)49-687. 4492

TRAKTOR IMT 533 prodam. ☎ (064)70-009. 4498

TRAKTOR UNIVERZAL 445, traktor Ferguson 560, oba v dobrem stanju, prodam. Struna, Potov vrh, Novo mesto. 4508

NOVO PRIKOLICO za traktor, domače izdelave, nosilnost 4 t, in Z 750, starejši letnik, za dele ugodno prodam. Golobinjek 7, Mirna Peč. 4510

MOTOKULTIVATOR, 14 KS, Labin progres, s priključki prodam. Žibert, Smednik 5, Raka, ☎ (0608)75-660. 4559

TRAKTOR URSUS 360 prodam. Anderlič, Zbure 20, Šmarješke Toplice. 4584

kupim

8 m³ suhih bukovih drv kupim. 4506

GRADBENO PARCELO ali staro hišo v Novem mestu ali bližnji okolici kupim. ☎ 23-977. 4552

PARCELO na mirnem kraju, za gradnjo stanovanjske hiše, najmanj 15 a, do 15 km oddaljeno iz Novega mesta kupim. Lahko tudi stara hiša. ☎ 20-341, zvečer. 4560

motorna vozila

126 P, letnik 1977, vozen, neregistriran, ugodno prodam. ☎ 26-306. 4477

JUGO 45, letnik 1989, prodam ali menjam. ☎ 27-265. 4487

JUGO 45, marec 1989, prodam. ☎ 23-567. 4493

126 P, star dve leti, izredno ohranjen, prodam. ☎ (068)22-236, dopoldne ali 24-322, popoldne. 4497

KARAMBOLIRAN JUGO 45, letnik 1988, in tomos avtomatik prodam. ☎ 43-718. 4499

KARAMBOLIRAN R 4 prodam. ☎ 21-051. 4501

LADO RIVO, letnik 1989, prodam za 7.500 DEM in motor Kawasaki Z 1000, dobro ohranjen, prodam. ☎ 85-406. 4503

R 4 GTL, letnik 1982, registriran do maja 1992, prodam. ☎ 25-341. 4505

OPEL KADETT, malo karamboliran, prodam celega ali po delih. Marko Matič, Jerebova 16 a, Novo mesto, ☎ 21-589. 4507

LADO SAMARO, marec 1989, ugodno prodam. ☎ 26-222. 4512

R 4, letnik 1987, prodam. ☎ 76-329. 4513

JUGO 55 prodam ali menjam. ☎ 26-863. 4514

126 PGL, letnik 1989, prodam. ☎ (068)44-346. 4516

R 4 GTL, letnik 1989, prodam. ☎ (068)23-611, dopoldne. 4447

Z 101 GTL 55, letnik 1987, prodam. Franc Butara, Tomažja vas 8, Škocjan. 4521

Z 750, starejši letnik, registrirano do 6/92, prodam. ☎ 51-333, popoldne. 4525

GOLF D, letnik 1988, 49.000 km, prodam. ☎ (068)44-330, zvečer. 4526

Z 128, letnik 1987, prodam. ☎ 21-840 int 297 v službi, Marija Stefanovič, Slavka Gruma 72, Novo mesto. 4529

126 P, letnik 1978, prodam. Zrilić, Belokranjska 83, Novo mesto, ☎ 23-311 int. 202, vratar. 4532

ZASTAVO 128, letnik 1987, poškodovan zadnji del, prodam. Troha, Brezovica, Šmarješke Toplice, ☎ 73-483. 4535

WARTBURG, letnik 1988, prodam. ☎ 73-639. 4536

Z 850, letnik 1981 in fiat 126, letnik 1979, prodam. ☎ 27-844. 4539

R 4, registriran do avgusta 1992, prodam. ☎ 23-621. 4541

126 P, letnik 1980, registriran do julija 1992, ugodno prodam. Klobučar, Uršna sela 101. 4542

JUGO 45, december 1988, bele barve, ugodno prodam. ☎ (068)21-441. 4543

OPEL KADETT D, letnik 1987, 56.000 km, prodam. Papež, Gabrijele 36, Krmelj, od 18. ure dalje. 4544

FIAT 750, letnik 1984, lepo ohranjen, prodam. ☎ 65-324. 4545

OSEBNI AVTO Tavria, star 8 mesecev, prodam. ☎ (0608)62-279. 4547

126 PGL, letnik 1988 in starejšo leseno hišo, primerno za brunarico, prodam. Cena po dogovoru. Peter Simončič, Vratno 6, Šentjernej. 4549

JUGO KORAL 45, oktober 1989, prodam. ☎ 43-608. 4550

FIAT 126 PGL, avgust 1990, ugodno prodam. ☎ 56-538. 4558

R 4, letnik 1981, registriran do 1992, prodam za 1400 DEM. Marjan Kalanj, Milavčeva 17, Brežice. 4561

R 21 GTS, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ (068)23-008. 4562

PEUGEOT 205 GL, letnik 1986, prodam. ☎ 65-365. 4563

Z 128, letnik 1987, dobro ohranjeno, prodam za 5.300 DEM. ☎ 49-107. 4565

POŠKODOVAN R 4 GTL, letnik 1983, prodam. ☎ 41-116. 4566

ITALIJANSKO VESPO, firma Piago, 600 km, in tovorni avto 635, 3,5 t nosilnosti, prodam. ☎ 56-071. 4569

OPEL ASKONO, letnik 1986, odlično ohranjeno, prodam. ☎ 57-439. 4570

OSEBNO KOMBI Z 850 AK, letnik 1986, v zelo dobrem stanju, prodam. ☎ (0608)62-773. 4571

R 19, letnik 1989, prodam ali zamenjam za R 5. ☎ 65-070. 4573

Z 128 SKALA, junij 1988, prodam. V račun vzamem tudi jugo 45. ☎ 76-067. 4574

GOLF JXD, julij 1988, 60.000 km, barva tornado rdeča, prodam. ☎ 73-111. 4576

OPEL KADETT 1,6 D, letnik 1985, rdeč, nov tip, troje vrat, in vino (cviček) prodam. ☎ (068)73-552. 4578

Z 101 55 SKALA, september 1988, prodam. ☎ 28-174. 4580

R 4, letnik 1986, prodam. ☎ (0608)62-846. 4581

R 4, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ 26-708, po 15. uri. 4582

JUGO 55 KORAL, letnik 1989, 31.000 km, prodam. Perc, Drožanjska c. 29, Sevnica, ☎ (0608)81-660. 4583

126 P, letnik 1988, prodam. ☎ 85-427. 4586

Z 128 1,1 GX, letnik 1987, registriran oktobra, zelo ugodno prodam. Ciril Štrumbelj, Vinkov Vrh 11, Dvor. 4587

126 P, februar 1985, prodam za 2.100 DEM. ☎ 26-994, po 16. uri. 4588

R 4 TL, registriran do 6/92, ugodno prodam. ☎ 57-290. 4590

obvestila

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 3 in 4 mesece, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejema in daje vse informacije Gostilna Cetin, Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578. 4397

IZDELUJEM, po naročilu in meri, štedilnike in vrata za kmečke peči. Ključavničarstvo Dane Hočevar, Puščava 25, Mokronog, ☎ (068)49-259. 4485

IZDELUJEM strešno opeko po naročilu, barve po želji. Avguštin Kaplan, Pristavica 5, Šentjernej, ☎ 42-957. 4488

INŠTRUIRAM matematiko in angleščino za osnovne in vse srednje šole. ☎ (068)25-137. 4490

IZDELUJEMO vse vrste pohištva, balkonske ograje, okna in vrata po konkurenčnih cenah. Mizarstvo Strašek, Belokranjska c. 11, Novo mesto, ☎ 20-278. 4517

TAPECIRAMO in preoblačimo stole, jedilne kote, kavče, dvosede, trosede, sedežne garniture in fotelje. Možnost plačila v dveh obrokih. ☎ 42-957. 4524

Podgorje d.o.o
trgovina Stopiče
Telefon: 43-780

Preselili smo se v nove prostore nekdanje gostilne Mantel na začetku Stopič.

Nudimo vam
stroje, orodja, mline za grozdje in sadje, kadi za grozdje, semena, gnojila, škropiva, krmila, cement, apno.
V kratkem boste lahko dobili tudi preostali gradbeni material.

BETONAL d.o.o.
TREBNJE, Kolodvorska 1,
tel. 068 44 003

Obveščamo cenjene kupce, da izdelujemo in vgrajujemo vse vrste betonov po konkurenčnih cenah.
Pri nas lahko naročite tudi ostali gradbeni material.
Pokličite na tel. 44-003 ali se oglasite osebno.

TILIA

nagrajuje naročnike Dolenjskega lista

ZAVAROVALNICA TILIA, Cesta herojev 1, Novo mesto, s svojimi predstavništvi v Metliki, Črnomlju, Kočevju in Trebnjem in zavarovalnimi agencijami v Ribnici, Grosupljem in Krškem nagrajuje naročnike Dolenjskega lista.

Nagrada Zavarovalnice TILIA je premoženjsko zavarovanje v višini 2.500 dinarjev. Če je premoženje izžrebanca že zavarovano, nagrado lahko podari prijatelju ali sorodniku, važno je le, da bo tudi on naročnik Dolenjskega lista.

Ta torek je imel največ sreče pri žrebu ***Matija Vlahovič, Sela pri Otovcu 19, Črnomelj,*** *naročnik od leta 1986, ki naj se čimprej zglasi na predstavništvu Zavarovalnice TILIA v Črnomlju.*

GORSKO KOLO
MOUNTAIN BIKE

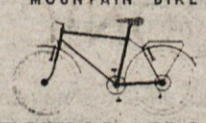

MESTNO KOLO
CITY BIKE

PRODAJA: BESS - PRO MARKET
LJUBLJANA, ŠMARTINSKA 11
TEL: 061 - 310 935
KVALITETA in UGODNA CENA!

Podjetje VAKO d.o.o.
takoj zaposli serviserja caffee aparatov.

Pogoji: izobrazba elektro stroke, vozniški izpit B kategorije, lastno stanovanje.

VAKO d.o.o.
Kolodvorska 56,
68340 ČRNOMELJ
Tel.: 068/52-073,
52-555, 53-173
Fax: 068/51-073, 53-173

TILIA
TEHNIČNA TRGOVINA, SERVIS
Bršljin 21, tel: 27-197

UGODNO
— GORILCI z loputo BPD 11.970,00
— CISTERNE 2000 L BPD od 5.900,00
— RADIATORJI, PEČI, UMIVALNIKI, PIPE
— KABLI, BARVE-LAKI, SAMOKOLNICE...

Možnost montaže in brezplačnih prevozov

N O V O — SERVIS GORILCEV

NOVO! KOZMETIČNI SALON »JANA«
v Zdravilišču Šmarješke Toplice vam nudi nego obraza, nog, trajno odstranjevanje dlačic in kapilar in, kot novost, hujšanje z miolistom, glajenje gubic, napenjanje mišic ter odstranjevanje celulita. Naročite se lahko vsak delavnik od 12. do 20. ure na recepciji zdravilišča Šmarješke Toplice na tel. 28-000. Do konca septembra nudimo 10% popust. Se priporočamo!

POZIV NAJDITELJEM

Teritorialna obramba Dolenjske poziva vojaške obveznike in občane, ki so si v času bojev za osamosvojitev Slovenije prisvojili ali našli vojaško orožje, strelivo in eksplozivne predmete, da te vrnejo do 10. avgusta 1991 na območni štab za TO. Za predmete, ki bodo najdeni pri občanih po tem roku, bodo vložene kazenske prijave.

NAKUPI ZABAVA
GORENJSKI SEJEM
KRANJ, 9. — 18. 8.
- ŠIROKA POTROŠNJA
- KMETIJSKA MEHANIZACIJA

VEČERNI ZABAVNI PROGRAM od 19. do 24. ure — **PROST VSTOP**

VELIKA POSEZONSKA RAZPRODAJA PARFUMSKIH IN KOZMETIČNIH IZDELKOV!

Beauty free Center, Dilančeva 7, Novo mesto

V DNEH OD 5. 8. do 20. 8. 1991 med 8. — 12. ter 16. — 20. uro.

ZNIŽANJA TUDI DO 50%.

Pokličite nas in radi vam bomo svetovali (tel. 068/20-274).

Ali želite poceni letovati ob morju?
Dom učencev »Heroj Tito« Koper vas vabi.
V avgustu penzion samo 265,00 dinarjev.

OTROŠKE HLAČE 140 do 250 din
OTROŠKE TRENIRKE 200 do 340 din
MOŠKE in ŽENSKE TRENIRKE 395 do 830 din
ŽENSKA KRILA 300 do 700 din
IN ŠE VELIKO DRUGE KONFEKCIJE
PO KONKURENČNIH CENAH VAM NUDI
TRGOVINA »IRIS« OB POTOKU 8
V GOTNI VASI.
MOŽNOST PLAČILA TUDI S ČEKI
NA DVA OBROKA.

posest

PARCELE v Gotni vasi prodam. Velikosti: 372 m2, 946 m2 in travnik 4775 m2. ☎ (0602)55-362. 4491

IMATE TEŽAVE S FOTOKOPIRNIMI STROJI ?

Canon
BIRO

NUDIMO VAM SLEDEČE USLUGE :
- SERVIS , REZERVNI DELI
- NAJEM FOTOKOPIRNIH STROJEV
- FOTOKOPIRANJE
- KOPIRANJE NAČRTOV

VSE INFORMACIJE :
ANDREJ MEDIC
GLAVIČEVA 11, MENGEŠ
(061) 739-223

V KOTU PRI SEMIČU, ob asfaltni cesti, prodam nov vinograd z zidanico. ☎ (061)721-480. 4502

V HRASTU pri Vinici prodam oz. dam v najem enodružinsko hišo z zemljiščem. Hudelja, Kurirska 3, Črnomelj. 4518

PARCELO, 1500 m2, v vinogradniškem območju Vinodol, k.o. Vrhpolje, prodam. Informacije v nedeljo dopoldne v Orehovici 12, Šentjernej. 4522

MANJŠI VINOGRAD na pobočju Zajčje gore pri Sevnici prodam. ☎ (068)44-330, zvečer. 4527

PARCELO za vikende ali kmetovanje na Brezovi Rebri prodam. ☎ 41-116. 4567

TRAVNIK ob Krki pri Otočcu (35 a) prodam. ☎ 43-734. 4579

prodam

MLADO KRAVO, sivo, 5 mesecev brejo, po izbiri prodam. Franc Gril, Bušinec 3, Dolenjske Toplice, ☎ 65-140. 4478

NOV SOD, parafiniran, prodam. ☎ 28-909. 4479

PONY ŽREBCA, koze in papige prodam. Jurak, Dol. Kamence 33 a, Novo mesto. 4482

NAVADNO HARMONIKO prodam. Turk, Hrušica 31. 4483

150 l BELEGA VINA in 500 l cvička prodam. ☎ 76-373. 4484

SPALNICO PRODAM ☎ 23-447, Zupanc, Nad mlini 18, Novo mesto. 4486

500 l belega vina in 100 l slivovke prodam. Janez Krašovec, Bereča vas 38, 68331 Suhor. 4489

SMREKOVE DESKE 2,3,5 in 8 cm ter ostrešje 10 x 12 m prodam. Jože Gal, Orehovec 48, Kostanjevica. 4494

PRODAM KIOSK na Mestnem trgu v Metliki. ☎ (068)57-159. 4495

700 KG KORUZE v zrnju prodam. ☎ 24-563. 4496

V GOZDU na Dvoru pri Žužemberku prodam posekan hrastov les (25 m3), primeren za drva. ☎ (061)551-988 v službi od 8. do 14. ure ali (061)559-294, Anica Brelih. 4504

VEČ BREJIH KRAV prodam. Maren, Dol. Dobrava 13, Trebnje. 4509

ŠTEDILNIK (2 plin, 2 elektrika) in hladilnik prodam. Boldin, Berčice 7, Metlika, ☎ (068)58-687. 4511

DVE KOLESI prodam. ☎ 23-974. 4520

VEČ NAHRBTNIH KOŠEV, po 800 din za komad, prodam. Anton Mohar, Orešje 14, Šmarješke Toplice. 4528

DVE KRAVI prodam. ☎ 84-331. 4530

KLAVIATURO YAMAHA PSR 47 in motor Tomos BT 50, letnik 1987, prodam. ☎ (068)86-178. 4533

NOV HIDROPAK in črpalko za hidrofor ter R GTL, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ 85-047. 4534

DVE EKSCENTRIČNI STISKALNICI štance prodam. Alojz Mervar, Stopiče 68, ☎ 43-780, dopoldne. 4537

KRAVO s teletom, zapravljivček (federvagen) ter več kg ječmena in pšenice, prodam. Košmrlj, Mali Slatnik 15, Novo mesto. 4538

RABLJENO OSTREŠJE za streho s kritino prodam. Bojan Žugelj, ☎ (061) 444-232. 4540

SUHE HRASTOVE in brstove deske, debeline 3 cm, prodam. ☎ 65-766, po 16. uri. 4546

MIZARSKO TRAČNO ŽAGO (pant žago), kolesa aluminij- profil 650, prodam. Goričar, ☎ 73-631. 4548

RABLJENO diatonično harmoniko be,es,as in nova vhodna vrata (134 x 208 cm) prodam. ☎ 25-173. 4555

SUH LES, hrast, smreka, debeline 5 in 8 cm, prodam. Stane Kambič, Semič 16, ☎ 56-570. 4556

MOTORNO KOSILNICO, škarje 75 cm, za vrtove in vinograde, prodam za 450 DEM. ☎ 28-735, Na tratah 22, Novo mesto. 4557

TRI BREJE sivorjave telice prodam. ☎ (068)56-022. 4560

NAJVIŠJE OCENJENO dolenjsko rdeče vino, dobitnik zlate medalje, prodam. ☎ 27-102. 4561

UGODNO PRODAM cca 1600 kg sov dobro ohranjene strešne opeke ter vse rabljenih oken in vrat raznih dimenzij. (068)21-747. 4575

PREŠO do 40 l, mlin za sadje in vrtne klopi, prodam. ☎ 23-767. 4577

razno

ZLAT PRSTAN, izgubljen okoli 26. julija v Novem mestu, vrnite, prosim, proti nagradi. ☎ 23-947. 4500

APARTMA za 4 do 5 oseb, kompletno opremljen, dve spalnici, kuhinja, kopalnica, hodnik in velika terasa, oddam. Cena 10 DEM za posteljo. ☎ (0531)34-212. 4519

ZDRAVSTVENEMU CENTRU Dolenjske, posebno pa g. dr. Kresetovi za njeno hitro pomoč v nujnem primeru ter patronažni sestri Majdi iskrena zahvala. Jože Bašelj, Žaloviče 12. 4589

službo dobi

PRODAJAMO Zastave države Slovenije vseh dimenzij in iščemo akviziterje za terensko prodajo informacije zjutraj in zvečer ☎ 84-455.

SLUŽBO DOBI voznik C in E kategorije z enoletno prakso. ☎ (068) 44-297. 4481

NATAKARICO za bistro takoj zaposlimo. Hrana, stanovanje v hiši. Zaželena praksa. ☎ (061)881-368. 4515

POZOR ! Vabimo vse, ki bi radi zaslužili s prodajo na terenu. Velika izbira artiklov, možna redna zaposlitev. ☎ (068) 24-780 ali 24-781, dopoldne. 4554

DEKLETA za delo za šankom iščemo. ☎ 22-366. 4556

Nudimo dober zaslužek za prodajo izdelkov v Portorožu. Pogoji: polnoletna oseba, lasten prevoz ter možnost bivanja v Portorožu ali bližini. ☎ 068/84-455.

stanovanja

MLAD PAR brez otrok najame stanovanje v Kočevju za dobo treh let. Zvonko Malnar, Breg 24, 61332 Stara Cerkev. 4480

SOBO ali stanovanje v Novem mestu najamemo. ☎ 22-366. 4555

ENOSOBNO konfortno stanovanje z atrijem in pokritim parkirnim prostorom v Ljubljani prodam. ☎ (061)577-748. 4585

Samostojna SLOVENIJA 1991

Z A H V A L A

V 81. letu starosti nas je zapustil naš dragi in skrbni mož, ate, stari ate, brat in stric

Martin Petric

Ravnace 11, Suhor

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in prijateljem, ki so ga obiskovali v času težke bolezni in mu stali ob strani. Posebna hvala osebju zdravstvenega doma Metlika, posebej dr. Videtiču in sestri Anici Vraničar, osebju urološkega oddelka bolnišnice Novo mesto, Marti Petric za osebno skrb in vzpodbudo v času bivanja v bolnišnici. Ob smrti pa se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem za nesebično pomoč, izraze sožalja in darovano cvetje. Lepa hvala organizatorjem pogreba, posebej govornikom Jožetu Žlogarju pred domačo hišo, Vinku Kepicu in Janezu Videtiču pri odprtem grobu, Sob Metlika, zvezi borcev, lovski družini in gasilskemu društvu Suhor, pevcem in vsem ostalim.

Vsem, ki ste ga imeli radi in ga spremili na zadnji poti, iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija, sin Zvonko, hči Valerija z družino, brata in ostalo sorodstvo

OGLAŠEVALCI!

Obveščamo vas, da poslej male oglase sprejemamo ob vsakem času, in sicer prek t.i. telefonske tajnice na številki (068) 24-006. Male oglase kajpak lahko še naprej oddate osebno v oglasni službi Dolenjskega lista v Novem mestu, Glavni trg 24, ob ponedeljkih zvečer od 20. do 22. ure pa tudi na telefonsko številko (068) 25-747.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: ***Dolenjski list Novo mesto, p.o.***
UREDNIŠTVO: ***Drago Rustja*** *(glavni urednik in direktor),* ***Marjan Legan*** *(odgovorni urednik),* ***Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc,*** *in* ***Ivan Zoran.***
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 28 din, *naročnina za 3. trimesečje* ***300 din;*** *za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd.* ***600 din;*** *za tujino* ***40 ameriških dolarjev*** *ali* ***70 DM*** *(ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.*
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase ***350 din,*** *na prvi ali zadnji strani* ***700 din;*** *za razpise, licitacije ipd.* ***400 din.*** *Mali oglasi do deset besed* ***300 din,*** *vsaka nadaljnja beseda* ***30 din.***
ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: ***52100-603-30624.*** *Devizni račun št.:* ***52100-620-970-25731-128-4405/9*** *(LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).*
NASLOV: ***Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130.*** *Telefoni: uredništvo* ***(068) 23-606, 24-200,*** *naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij* ***23-610,*** *mali oglasi in zahvale* ***24-006;*** *računovodstvo* ***22-365,*** *telefax:* ***24-898.*** *Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi:* ***Grafika Novo mesto, p.o.*** *Tisk:* ***Ljudska pravica, Ljubljana.***

ZAHVALA

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.

V 77. letu nas je zapustil naš dragi ata, stari ata, brat, stric in boter

JOŽE VINTAR

Kalce Naklo 37

Ob boleči izgubi našega ata se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom; ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo ZD Kostanjevica, LD Vel. Podlog, ČD Leskovec. Hvala govornikom pri odprtem grobu, g. župniku za lepo opravljen obred. Posebno pa se zahvaljujemo družinam Rus, Račič, Glogovšek, Colarič in Flajšman. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sinova Albin in Jože, hčerke Marija, Angela, Albina in Ivanka z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Rad si delal, rad živel,
polja in gozdove rad imel,
zdaj, ko te več med nami ni,
vemo, koliko nam pomenil si.

Po dolgotrajni bolezni nas je v 71. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari oče, tast, stric in svak

MATIJA ROGINA

iz Stare Lipe 4

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, vaščanom, sorodnikom in znancem za pomoč in darovano cvetje, vence in sveče ter izraze sožalja. Hvala tudi zdravstvenemu osebju iz Vinice, posebno dr. Špecovi, kolektivom Novoteks Vinica, DSO Črnomelj, Farma Ihan ter g. dekanu za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste pokojnega v velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

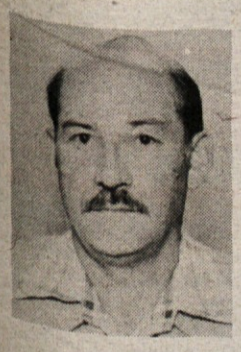

ZAHVALA

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolečina je bila močnejša od življenja.

Po težki bolezni nas je v 56. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, sin in brat

JULIJ MALENŠEK

s Štrekljevca 1/B pri Semiču

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, pokojniku darovali toliko cvetja in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GD Štrekljevec za organizacijo pogreba, govornikoma Metki Golobič in Alojzu Vidmarju. Zahvaljujemo se tudi internemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto in gospodu župniku za opravljen obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: žena Francka, hčerka z družinami in vsi, ki smo ga imeli radi

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 80. letu zapustil naš dragi mož, ata, stari ata in brat

VINKO JORDAN

z Gmajne 11, Raka

Žalujoči njegovi

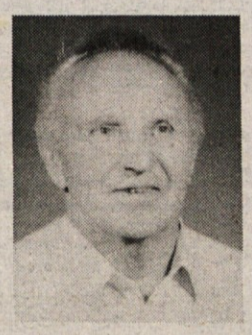

ZAHVALA

Kruta bolezen nam je v 69. letu starosti vzela dragega moža, očeta, starega očeta in brata

ANTONA ŠPORARJA

iz Straže, Ul. talcev 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, darovano cvetje, sveče, izraze sožalja ter spremstvo pokojnega na zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo g. župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

OSMRTNICA

Sporočamo, da je umrl naš sodelavec

IVAN PRAH

cestar

Ohranili ga bomo v trajnem spominu

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 50. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric, zet in svak

PAVEL SIMONIČ

iz Metlike

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem za izkazano pomoč, izrečeno sožalje in darovano cvetje. Iskrena hvala delavcem občinske uprave Metlika, Obrtni zbornici Metlika, govornikoma g. Milanu Vajdi in g. Branku Predoviču za ganljive besede ter g. duhovniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: žena Nuša, hčerke Petja in Helena ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustila naša mama

JOŽEFA VIDRIH

Golušnik 4

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, vaščanom in prijateljem za vso pomoč, izraze sožalja, podarjeno cvetje ter številno spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

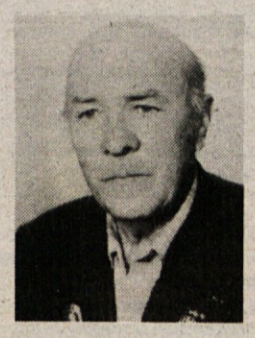

V SPOMIN

Rad si delal, rad živel,
polja in gozdove rad imel,
zdaj, ko te več med nami ni,
vemo, koliko nam pomenil si.

Mineva žalostno leto, kar nas je zapustil naš dragi

LOJZE JAKŠA

iz Rožnega Dola

Vsem, ki obiskujete njegov grob in mu prižigate sveče, iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Trpljenje si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

V 91. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in babica

ANICA GAZVODA

s Sel pri Zajčjem Vrhu 3

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za iskreno sožalje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem.

Žalujoči: sinovi z družino

V SPOMIN

Bolje je biti otrok in imeti krepost,
zakaj njen spomin je nesmrten,
ker je znana pri Bogu in pri ljudeh.
(Modr. 4,1)

ANGELCI DULAR

z Jame pri Dvoru

Ob prvi obletnici smrti

Sorodniki in prijatelji

ZAHVALA

Rad si delal, rad živel,
polje in gozdove rad imel,
zdaj, ko te več med nami ni,
vemo, koliko nam pomenil si.

V 57. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE ABRAM

z Rožnega 41 pri Brestanici

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli ustno in pisno sožalje, darovali cvetje in ga spremili v tako velikem številu na prerani zadnji poti. Iskrena hvala internemu oddelku bolnice v Brežicah, ZG Prometni sekciji Zidani Most, kolektivu železniške postaje Brestanica, železniški pihalni godbi iz Zidanega Mosta, Trubarjevemu domu Loka, ZD Krško, g. župniku iz Brestanice za lepo opravljen obred, sosedom Gmajničevim in Ferlinovim, Slavki Gabrič ter za besede slovesa ob odprtem grobu g. Ivanu Abramu. Vsem, ki ste pokojnega pospremili v tako velikem številu na prerani zadnji poti ter vsem, ki ste v težkih trenutkih nam kakorkoli pomagali, iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Nihče ne ve, kako boli, ko tebe,
ljubi mož in oče, več v našem domu ni.
A spomin nate vsak dan bolj živi, saj
zlatih src, kot si imel ga ti, malo še živi.

V 67. letu starosti nas je zapustil naš dragi

MATKO ABRAM

upokojeni elektromehanik z Rožnega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter družinam Župevc, Paulin in Mirt za takojšnjo pomoč, izraženo sožalje in darovano cvetje. Zahvaljujemo se pevcem iz Brestanice, govornikoma g. Ivanu Abramu in Branku Vodopivcu, g. župniku za lepo opravljen obred. Posebna zahvala dr. Sikovšku za dolgoletno skrb. Vsem, ki ste pokojnega pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Vida, sin Marjan z ženo Miro, hči Tanja z možem Dragom, tašča ter vnuki Sebastijan, Sašo in Erika

Portret tega tedna

Teodor Oršanič

Ker se je rodil v tridesetih letih, spada v t. i. rezervno generacijo. Tako je svojo generacijo opisal sam, in sicer zato, ker je prepričan, da je pred desetletji mlad človek težko našel delo, ker je vse resorje že zasedla neka druga generacija. Nedavno so ga v Brežicah izvolili za predsednika občinske skupščine. Če bi bila to njegova prva javna naloga, bi veljalo, da je rezervna generacija dobila priložnost. Toda županstvo je samo ena od funkcij, s

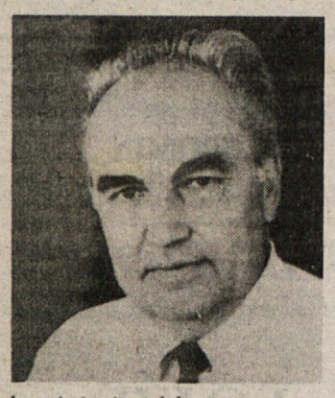

katerimi se je podal na negotovo pot javnega delovanja, na kateri prežijo uspehi in manjši uspehi, ki človekaa pehajo do tja, kjer se morda kot poražen umakne.

Teodorja Oršaniča poznajo posebej dobro v gozdarskih strokovnih krogih. Kot diplomirani gozdarski inženir je že »krepko čez trideset let« pustil stroki. Skusil je vrsto del, od referentskega do dela glavnega direktorja GG Brežice. »Ko sem bil glavni direktor, je bilo eno najtežjih obdobij mojega življenja.« Najbrž zato je po 12 letih direktorovanja odstopil, in sicer ne dosti pred iztekom mandata, vsekakor pa že nekaj let po tistem, ko je Kardelj izumil TOZD. Oršanič ga ni cenil. Namreč tozd, kajti menil je, da organizacija združenega dela, posebej pa ne gozdarska, ne more dobro gospodariti, če je tozdovsko organizirana. S takim pogledom se je zameril svetu politikov tedanjega časa. Ni pa se zameril delavskemu svetu, kajti slednji je na isti seji, ko je Oršanič odstopil z direktorskega položaja, sprejel njegov razvojni program.

Teodor Oršanič ni nikoli odstopil kot gozdarski strokovnjak in kot ljubitelj gozda in narave. Kaže, da ima rad svojo družino, njegovi domači, oni pred njim in ti, ki žive z njim sedaj, pa spoštujejo »zakone narave«. Narava je stalnica. T. Oršanič verjame v naravo. »Človek v nekaj mora verjeti.« Ker je torej tako, je tudi lovec. In ribič.

O politiki je verjetno prepričan, da je manj trajna kot narava. Spoznaval jo je v svojih najrazličnejših vlogah, ves čas je »nekje bil«. Včasih se je nabralo čez trideset različnih zadolžitev naenkrat. Toda nikoli ni silil v politiko. Kot lovec ni lovec na trofeje in po trofejah ne hlasta niti v politiki. Ni čisto res, da je skromen, niti malo pa ne drži, da se hvali in širokousti. Živahen in prepričljiv z jasnimi besedami in včasih prijetno humorno opiše zadeve tako, da bi mu rekel realist. Tudi z malce več besed o naravi, ki si jih privošči, je lahko še zmeraj to. Kot človek, ki je ves čas nekam vpet, se menda rad zateče v naravo, potem ko po sejah političnih in družbenih organizacij in organov premleva suhoparno stvarnost. Tega premlevanja je doživel kar nekaj, vendar je očitno točno določil, v kaj se bo spuščal. »Bolj sem delal v družbenih kot političnih organizacijah,« pravi. Zato je vstopil v brežiško skupščino kot neodvisen poslanec, za predsednika skupščine pa ga je predlagala demokratska stranka.

Ob izvolitvi za župana se je zavzel za učinkovito delo parlamenta. Merila in zahteve, ki jih je ob tem nanizal, kažejo, da bo kot predsednik občine nezadovoljen, če bodo delegati zamujali ali ignorirali zasedanja, če ne bo javnosti dela, če bodo funkcionarji med seboj skregani in če se bodo brežiške politične stranke in skupine črtile do te mere, da ne bodo mogle življenjskih problemov reševati »nadstrankarsko«. Ko je privolil, da bo predsednik, je tvegal tudi to, da bo mogoče nezadovoljen.

M. LUZAR

Zapleti okoli rudniškega jezera

Že več let za jezero in okolico ni bilo nič narejenega — V jezeru so možne le »blatne kopeli«, iz vode prideš umazan, če si šel vanjo čist

KOČEVJE — Kočevski rudnik rjavega premoga se je pred ukinitvijo združil z Itasom Kočevje. Rudnik je že dolgo zaprt, Itas pa v stečaju, ki naj bi bil zaključen do konca tega leta. Ostalo pa je rudniško jezero, ki je nastalo v kadunji dnevnega kopa premogovnika. Od jezera so si eni obetali veliko korist zaradi razmaha turizma, drugi pa so prerokovali, da bo voda poplavila Kočevje. Leta minevajo, prerokbe pa se ne uresničujejo: ni ne turizma in ne poplave.

Ostali pa so zapleti okoli jezera, ki se nekoliko jasnijo po zaslugi zasebnega podjetja Lipa. Lastnik Slavko Lovšina iz Šalke vasi si je v bližini jezera zgradil hišo in si v njej uredil gostinski lokal, ki ga zdaj ne more odpreti, ker je imel dovoljenje le za gradnjo hiše, sosednje pa nasprotujejo, da bi bila tu gostilna. O vsem tem je bilo v zadnjem obdobju več razprav na sejah raznih občinskih organov. Kaže, da se bo končno vse le nekako uredilo v Slavkovo korist in da tudi z zemljo za parkirišče ne bo nerešljivih ovir.

Prav zaradi zemlje za parkirišče in še za nekatere druge načrte zasebnika Lovšina (igrišča itd.) so se začele razprave, ki so pokazale, zakaj od turistično obetavnega jezera po več letih ni nobene prave koristi. Z izjemo restavracije Jezero tu ni urejenega nič posebnega. Načrt KS Rudnik-Šalka vas o ureditvi lesenih pomolov za kopalce in bazenčkov pa tudi tušev ni bilo nič in vsa ta leta se ljudje kopljejo v pravi blatni brozgi.

Jezera in okolice nihče ne ureja. Lastnik tega območja je zdaj Itas, ki nima ne načrtov in ne denarja, da bi kaj ukrenil. Občinska skupščina je nameravala prevzeti zemljišče v svojo last (baje je bilo tako pred leti z Itasom že dogovorjeno in sklenjeno), a ni smela ugotoviti družbenega interesa, ker ni sprejet prostorsko izvedbeni načrt o urejanju tega območja. Zemljišče je pripravljena kupiti Oprema Kočevje, zanj pa ne veliko plačati. To zemljišče je menda vredno 50 milijonov DEM, a toliko denarja ne spravi skupaj vse kočevsko gospodarstvo. Itas ni zainteresiran za prodajo zemlje v manjših parcelah, s tem pa se strinja tudi občinska skupščina, saj je zemljišče potrebno enotno urbanistično urediti.

Zaradi vsega tega se urejanje okolice jezera že leta ne premakne z mrtve točke in kaže, da se kmalu tudi ne bo. Razprave o jezeru in njegovi usodi se nadaljujejo. Medtem pa sem zaidejo sicer redki turisti, ki pravijo: »Imate res nekaj lepega, a iz tega ne znate nič narediti.«

J. PRIMC

PRIKRIVANJE POTI? — Ponekod v Posavju imajo nekateri kažipoti čisto poseben pomen. Ob cesti so zato, da popotnik, ki se ozira nanje, ne bi vedel, kam naj jo ubere. Na križišču, kot je v Krškem (slika levo) ima sicer samo dve možnosti za Zagreb ali Sevnico, vendar bi si pošteno nabrusil pete, če bi izbral napačno in bi se zato moral vrniti. Brežičani so za nekaj centimetrov radodarnejši z informacijami (glej fotografijo na desni). Vseeno so malce nagnjeni k prikrivanju (ali k odkrivanju). (Foto: M. Luzar)

OBČUTJA IN VIDENJA TUDI V LJUBLJANI

LJUBLJANA — Minuli torek, 30. julija, zvečer je bila predstavitev nove pesniške zbirke Franceta Režuna, Občutja in videnja, tudi v Ljubljani, in sicer v knjigarni in galeriji Kazina na Trgu osvoboditve. Poezijo iz te zbirke sta interpretirala igralka Milena Režun in glasbenik Lado Jakša.

Prva nagrada v Podgoro

Računalnik izžrebal nagrajence nagradne ankete — Odgovorov nekaj manj kot prejšnja leta

NOVO MESTO — S prvim avgustovskim dnem se je zaključilo zbiranje naših anketnih vprašalnikov in na vrsto je prišlo žrebanje obljubljenih nagrad. Odgovorov na anketo sicer nismo prejeli toliko kot prejšnja leta, čemur so najverjetneje botrovale nenormalne razmere prav v času, ko je potekala naša anketa. Kljub vsemu je 375 bralcev Dolenjskega lista izpolnilo anketne vprašalnike. Kakšno je mnenje bralcev o Dolenjcu, boste lahko prebrali čez čas, ko bo zaključena analiza ankete.

Žrebanje nagrad je potekalo v prostorih trgovine Elba v Novem mestu, ki je prispevala prvo nagrado, 310-litrsko zamrzovalno skrinjo Gorenje. Vodja trgovine Slavko Staniša je sprožil računalniški programček, ki je po načelu izbiranja naključnih števil izžrebal nagrajence. Objektivnost je bila tako zagotovljena, da bolj ne more biti.

Izidi žrebanja so naslednji:

***Prvo nagrado,** zamrzovalno skrinjo Gorenje, je dobila **MARTA ŠPRINGER** iz Podgore pri Straži.*

***Drugo nagrado,** 5.000 din, je dobil naročnik z naročniško številko **070300**.*

***Tri celoletne naročnine na Dolenjski list** so dobili: **TONČKA LONGAR** iz Stranske vasi, **MILAN TRAVNIKAR** iz Metlike in **IGOR SMOLIČ** iz Dolenje vasi.*

*Pet knjižnih nagrad so dobili: **MARINA KOMELJ** iz Novega mesta, **MIRA MIKLIČ** iz Trebnjega, **RUDI KARLIČ** iz Tržišča, **IVAN RIFELJ** z Gorenjih Kamenc in naročnik s številko **049295**.*

Nagrajencem čestitamo, vsem ostalim, ki so v anketi sodelovali pa se zahvaljujemo za pomoč pri oblikovanju našega in vašega Dolenjskega lista ter jim želimo več sreče pri žrebanju kdaj drugič!

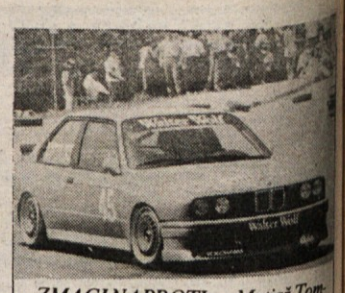

ZMAGI NAPROTI — Matjaž Tomlje je letos že zmagal na dirki v Opatiji, v Skopju pa je zasedel drugo mesto in skupaj zbral 35 točk. Bo po dirki na Bazo 20 še na prvem mestu?

Spet na Bazo 20

Gorske hitrostne dirke

DOLENJSKE TOPLICE — Ljubitelji gorskih hitrostnih dirk bodo letos spet prišli na svoj račun. V nedeljo, 18. avgusta, bodo spet in že drugo leto zapored dirke na Bazo 20. Tako kot lani jih prireja domači AMK Dolenjska, seveda ob največji zagnanosti očeta in sina Jožeta in Matjaža Tomljeta.

Tudi letošnja dirka bo nosila ime poslovneža Walterja Wolfa, za najboljše naslove pa se bo potegovalo 40 voznikov gorskih dirk iz vse Jugoslavije. »Dirka bo štela za državno prvenstvo Slovenije. Če jo bodo vozniki iz drugih republik šteli tudi za jugoslovansko prvenstvo, pa je njihova stvar«, je povedal Matjaž, ki tudi sam vozi legendarni BMW serije 3.

Trenutno je v najmočnejši kategoriji nad 1600 ccm na prvem mestu. Letos je na dveh dirkah osvojil eno prvo in eno drugo mesto. Matjaža bodo obiskovalci dirk na Rogu lahko pozdravili in bodrili na poti k uspehu.

Zaradi nekaj nesreč, ki so se v lanski dirki zgodile na tej štiri kilometre dolgi progi, bodo letos z ovirami na enem delu zmanjšali hitrost, cilj dirke pa premaknili pred zadnji »strupeni« ovinek. Redarstvo na progi je prevzel Proteki, merjenje časa pa smučarsko društvo Rog.

»Letos bomo težišče dirke pomaknili v Dolenjske Toplice in prav veseli smo, da so v Zdravilišču to ponudbo z veseljem sprejeli. V soboto bo tam sprejem vseh tekmovalcev in nastanitev. V nedeljo bodo zjutraj dva treninga, popoldan pa uradna dirka s podelitvijo pokalov in nagrad. Letos so k dirki kot pokrovitelji pristopila razna podjetja, glavni bodo IMV, Optima, Petrol, A-Banka, Avtotehna, Tehnounion, Avtomontaža in Dolenjski list,« je povedal Matjažev oče.

J. PAVLIN

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Miličnik vzel prometno dovoljenje za tehnično brezhiben avto — Toni Gašperič »posiljuje« Dolenjce — Zakaj v nedeljo ni ustavil vlak v Ponikvah?

Minuli četrtek zvečer je naš dežurni telefon zvonil brez prestanka. Komajda smo končali prvi pogovor, se je že oglasil, in tako vse do 21. ure in čez. Vsega, kar so povedali naši bralci, seveda ne bomo objavili, saj bi bilo preveč. Nekaterim, ki so spraševali o naročnini na Dolenjski list, o malih oglasih in podobnih rečeh, smo odgovorili že takoj, dvema našima sogovornikoma pa smo svetovali, naj o problemu napišeta za našo rubriko Pisma bralcev.

Anica Dražumerič, prosvetna delavka iz Trebnjega, večkrat kaj napiše tudi za Dolenjski list. Povedala je, da se z objavljenim besedilom največkrat ne strinja, zato v takšnih primerih želi, da je ne bi več podpisovali. Novinarje kulturne rubrike je pokarala, da pišejo o vsem, kar se v Trebnjem ni zgodilo, izid nove pesniške knjige pa v Dolenjskem listu ni bil omenjen niti z eno besedo. Pravi, da je izid knjige velik dogodek, še posebej, če knjigo napiše 19 let star šolar, pa čeprav je to njen sin.

Ana Retelj iz Trdinove 5 v Novem mestu je potožila nad ravnanjem miličnika Nikoliča, ki jo je v torek, 29. julija, med 9. in 10. uro ustavil pri Tesnilih v Trebnjem. «Kljub temu da sem mu povedala, da imam v družini boleč dogodek, da mi je umrl oče in hitim na dom, me je zadržal in pričel pregledovati avto. Bila sem vsa iz sebe in ko mi je rekel, naj avto speljem z zategnjeno ročno zavoro, mi je vzel prometno dovoljenje, češ da ročna zavora ne drži,« pove Ana Retelj, ki je že naslednji dan na Otočcu naredila tehnični pregled in njen avto je bil tehnično brehiben. Prometno dovoljenje imajo še vedno na postaji v Trebnjem, lastnica avtomobila pa se sprašuje, kakšne bodo sankcije.

Jože Kranjc iz Velike Bučne vasi 15 se sprašuje, ali humoristu Toniju Gašperiču manjka denarja, da tolikokrat prek Studia D »posiljuje« Dolenjce. »Kaar se oglasi on, ugasnem radijski sprejemnik, saj vem, da bo spet klical pijančke po belokranjskih gostilnah in s sogovorniki zganjal neslane šale. Večino njegovih štosov smo slišali že tolikokrat, da niso več zanimivi«, meni Jože Kranjc.

Bralka iz Ponikev nas je poklicala v imenu potnikov, ki so v nedeljo, 28. julija, morali peš iz Trebnjega do Ponikev. Ta dan so se peljali z vlakom iz Novega mesta proti Ljubljani. Vlak naj bi po voznem redu ob 19.39 ustavil tudi v Ponikvah, vendar se to pot to ni zgodilo. Bralko zanima, kdo na železnici je odgovoren za samovoljo vlakovodij, ali pa gre za kakšen drug vzrok.

Jože Zarabec iz Otočca je pohvalil delo delavca krajevne skupnosti Slavka Gregorčiča. Že deset let dela in skrbi za čistočo v naselju Šentpeter, ureja pokopališče in nasploh skrbi za red.

Gospod Rudman iz Žabje vasi je predlagal, da bi stari kandijski most odprli vsaj za kolesarje. Nasploh bi bilo prav, da bi mesto dobilo tudi rumeno označeno kolesarsko stezo.

Anonimni bralec iz Šmarjete je za tole rubriko poslal nekaj pisnih vprašanj za vodstvo te krajevne skupnosti. Po telefonu smo poklicali predsednika sveta Janeza Kermca in zapisali njegove odgovore: »Elektrika za razsvetljavo cerkve prihaja iz javne razsvetljave. Asfalt pred cerkvijo v Šmarjeti je položen iz sredstev občinskega denarja, ki ga krajevna skupnost dobi vsako leto za nekatera dela v kraju. Na prostoru med cerkvijo in stavbo krajevne skupnosti nihče ne bo nič gradil,« je povedal predsednik.

J. P.

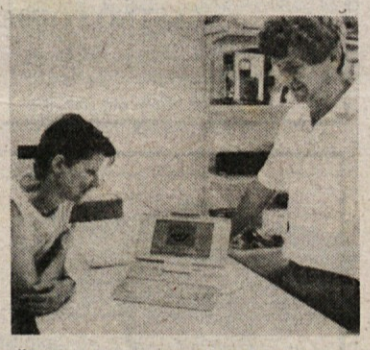

ŽREBALA JE ELEKTRONIKA — Prenosni računalnik toshiba, kakršne uporabljamo novinarji pri svojem pisanju, je na ukaz Slavka Staniše in ob nadzoru Majde Luzar izbiral nagrajence.

V NEDELJO NA MOTOKROS

DOLENJSKE TOPLICE — Kot smo obširneje pisali že v prejšnji številki, bo Motoklub Mel v nedeljo, 11. avgusta, organizator prve letošnje dirke v motokrosu, ki bo štela za slovensko prvenstvo. Start prireditve na progi v Dolenjskih Toplicah bo ob 14. uri, moči pa bodo merili tekmovalci v kategorijah do 80 in 125 kubikov ter naraščajniki v kategoriji podmladka, ki se bodo pomerili v razredih do 50, 60 in 80 ccm. Pokrovitelj nedeljske dirke bo kočevska Oprema, dodajmo pa še, da se bodo kvalifikacijske vožnje pričele že ob 10. uri.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.**

MODNA IN PLESNA REVIJA NA OTOČCU

OTOČEC — Nove modne zapovedi v barvah, materialih, linijah bodo v soboto, 10. avgusta, ob 20. uri predstavile tovarna Labod iz Novega mesta in manekenke plesne skupine DIVI Krško na terasi motelske restavracije na Otočcu. Za ples in prijetno razpoloženje bo poskrbel ansambel Charlie, s show programom pa plesna skupina iz Krškega, ki je dosegla na zadnjem državnem prvenstvu lep uspeh v stepu. Tudi nedeljo lahko preživite na Otočcu. Da ne bi bilo zoprnega kuhanja doma, pripravljajo v motelski restavraciji nedeljska družinska kosila po ugodni ceni 130 din (vsako četrto je brezplačno). Po kopanju v bazenu hotela Garni, ki je vključeno v ceno kosila, pa vabimo vse malčke in starše na ŽIVŽAV na motelski terasi. Za glasbo bo poskrbel Stane Gorenc, zaplesali pa bodo otroci iz plesne skupine DIVI iz Krškega. Preživite prijeten konec tedna na Otočcu.

NA ŽGANCE — Ko je ribič Jože Prah, ki je že prek 20 let član ribiške družine Brežice, zaslutil dober ulov, se je odpravil na jezero pri brežiški opekarni. Dober nos se mu je obrestoval, saj je Prah ulovil 80-centimetrskega krapa, ki je tehtal kar 8,2 kg. Boj s to trofejno ribo je trajal kakšnih 20 minut. Izkušeni ribič Prah nam je tudi zaupal skrivnost uspeha: uporabil je vabo iz žgancev, štirimetrsko teleskopsko palico in najlonsko vrvico, debelo 0,4 mm. Na fotografiji: Jože Prah s sinom in kajpak krapom. (Besedilo in foto: Adi Brod)

studio D — DESET NAJBOLJŠIH

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ANICI KAPLAN iz Dobrniča. Nagrajenki čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:
1 (3) Na pomoč — ANS. HENČEK
2 (2) Šinoči — ANS. I. PUGLJA
3 (1) Šopek cvetja — ANS. S. PLUTA
4 (4) Za mamco mojo — ANS. M. KLINC
5 (6) Sam nocoj čez polje vriska — SPOMIN
6 (7) Topliška dolina — FIS
7 (5) Veseli muzikantje — ANS. B. RAZPOTNIKA
8 (10) Na Triglav — NAGELJ
9 (8) Sramežljivi zapeljivec — VESNA
10 (—) Mlinarjeva hči — ANS. T. VERDERBERJA
Predlog za prihodnji teden: Nekaj vam povedal — TONČEK PLUT.

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

kozerija

VODIJO TO DRŽAVO GANGSTERJI?

— Dober dan.
— Dober dan. Želite?
— Dvignil bi tisoč mark.
— Pa jih, žal, ne boste.
— Če jih trenutno nimate, lahko pridem čez pet, deset minut.
— Ne bo pomagalo. Deviz nimamo že nekaj dni in sam Bog ve, kdaj jih bomo spet imeli.
— Ne razumem.
— Kako ne razumete?
— Ne razumem. Rad bi dvignil SVOJE marke. S knjižice.
— Mislim, da sem bila dovolj jasna.
— Ko sem vlagal marke, ste bili vi za okencem. Spominjam se vas po bradavici na nosu.
— Že mogoče, toda mark niste dali meni.
— Vam sem jih dal, vam, gospa.
— No, ja. Res ste jih dali meni v roke, toda za devizne prihranke jamči država.
— Katera?
— Jugoslovanska.
— In kje so zdaj moje marke?
— Ni jih.
— Kako: ni jih, menda niso iz vode, da bi izhlapele.
— Država nima mark.
— Jih je zapila ali kaj?
— Pravijo, da jih je porabila za nakup orožja.
— Prekleto, in to brez moje vednosti.
— Kam pa bi prišla država, če bi spraševala vsakega posameznika!
— Ne vem, kam bi priplula, toda jaz hočem svoje marke.
— Priporočam vam, da se obrnete na gospoda Markoviča.
— Ne poznam ga.
— Poznate, poznate. V Beogradu je.
— Menda ne ciljate na gospoda Predsednika.
— Prav nanj.
— Gospa, dozdeva se mi, da me je država krepko ogoljufala.
— Malce pazite na svoje besede, gospod.
— Ta država me je okradla.
— Opozorila sem vas.
— Če lahko nadaljujem, bi rekel, da vodijo to državo gangsterji.
— Poklicala bom policijo in lahko se boste na lastni koži prepričali, da v tej državi še vedno vladata red in disciplina.

TONI GAŠPERIČ